

Popiežius

Popiežius Pranciškus	
PAMOKSLAS PER KALĖDŲ ŠV. NAKTIES MIŠIAS	2
PAMOKSLAS PER ŠV. MIŠIAS ŠVENTOSIOS ŠEIMOS ŠVENTĖS DIENĄ	2
PAMOKSLAS PER ŠV. MIŠIAS MARIJOS DIEVO GIMDYTOJOS IŠKILMĖS DIENĄ	3
PAMOKSLAS PER ŠV. MIŠIAS VIEŠPATIES APSIREIŠKIMO IŠKILMĖS DIENĄ	4
KREIPIMASIS Į ROMOS KURIJĄ KALĖDŲ PROGA	5
KREIPIMASIS Į PRIE ŠVENTOJO SOSTO AKREDITUOTUS DIPLOMATINIO KORPUSO NARIUS	9

Popiežiaus katechezės

KODĖL REIKIA GAILESTINGUMO JUBILIEJAUS?	13
JUBILIEJAUS ŽENKLAI	14
KŪDIKIO JĖZAUS PAMOKOS	15
DIEVAS YRA GAILESTINGASIS	16

Ganytojų žodis

Arkivyskupas Gintaras Grušas. PAMOKSLAS ŠV. MIŠIOSE MININT LIETUVOS LAISVĖS GYNIMO 25-ĄSIAS METINES	17
Kun. Robertas Grigas. KALBA LAISVĖS GYNĖJŲ DIENOS 25-ŲJŲ METINIŲ MINĖJIME SEIME	18
Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. LIETUVOS ŽAIZDOS. Homilija Panoterių bažnyčioje laidojant tėvo nužudytus du vaikelius	19

Homilijos

DIEVO ŠAUKSMAS PADĖTI / 5 eilinis sekmadienis (C)	21
„JEI NORI TARNAUTI VIEŠPAČIUI, BŪK PASIRUOŠĘS BANDYMU“ / I gavėnios sekmadienis (C)	22
KUR JĖZUS, TEN IR DANGUS / II gavėnios sekmadienis (C)	23
ATSIVERSTI – TAI PAJUSTI DIEVO BUVIMĄ MŪSŲ KASDIENYBĖJE / III gavėnios sekmadienis (C)	24

Straipsniai

EKUMENINĖ SITUACIJA LATVIJOJE	26
-------------------------------	----

Mintys

Egidijus Vareikis. PABĖGĖLIAI IR MIGRANTAI – KELETAS PASTABŲ	28
--	----

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis	31
Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas	32
Kauno arkivyskupijos kunigų konferencija	33
Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas	35

Bažnyčia pasaulyje

„Politika yra gailestingumo darbas“	40
-------------------------------------	----

Popiežius Pranciškus

Pamokslas per Kalėdų Šv. Nakties Mišias

Vatikanas,
2015 m. gruodžio 24 d.

Šią naktį sušvinta „didi šviesa“ (Iz 9, 1); mus apšviečia Jėzaus gimimo šviesa. Kokie teisingi ir aktualūs yra ką tik girdėti pranašo Izaijo žodžiai: „Tu sukelsi linksmybę ir didelį džiaugsmą“ (9, 2)! Mūsų širdis jau kupina džiaugsmo laukė šios akimirkos, tačiau dabar šis jausmas dar sustiprėjo ir liejasi per kraštus, nes pažadas išpildytas, galiausiai įgyvendintas. Džiaugsmas ir linksmybė mums laiduoja, kad šios nakties slėpinio žinia tikrai yra iš Dievo. Nėra vietos abejonei – palikime ją skeptikams, kurie, kreipdamiesi vien į protą, niekada nesuranda tiesos. Nėra vietos abejingumui, vyraujančiam širdyse tų, kurie negeba mylėti iš baimės ko nors netekti. Išgintas visas liūdesys, nes Kūdikelis Jėzus yra tikroji širdies paguoda.

Šiandien gimė Dievo Sūnus, ir viskas keičiasi. Pasaulio Gelbėtojas ateina tapti mūsų žmogiškosios prigimties dalininku, mes nebesame vieni ir apleisti. Mergelė siūlo savo Sūnų kaip naujo gyvenimo pradą. Šiandien iš naujo atrandame, kas esame! Šią naktį mums parodomas kelias tikslui pasiekti. Dabar turime liautis bijoti ir būgštauti, nes šviesa rodo kelią į Betliejų. Negalime delsti. Nevalia stoviniuoti. Turime eiti išvysti savo Gelbėtoją edžiose. Štai džiaugsmo ir linksmybės priežastis: tas Kūdikis „mums gimė“ ir „duotas mums“, kaip skelbia Izaijas (plg. 9, 5). Tautai, kuri jau du tūkstančius metų keliauja pasaulio keliais, kad kiekvieną žmogų padarytų šio džiaugsmo dalininku, patikėta užduotis padaryti „Taikos Kunigaikštį“ žinomą ir tapti jo veiksmingu įrankiu tarp tautų.

Tad girdėdami kalbant apie Kristaus gimimą, nutilkime ir leiskime kalbėti tam Kūdikui; nenukreipdami žvilgsnio nuo jo veido įsidėkime jo žodžius į savo širdį. Jei paimsime jį į savo rankas ir leisimės jo apkabinami, jis atneš į širdį begalinę ramybę. Šis Kūdikis mus moko to, kas iš tikrųjų yra esminga mūsų gyvenime. Jėzus gimsta pasaulio varge, nes jam ir jo šeimai neatsiranda vietos užiegoje. Prieglobstį ir ramstį jis suranda tvarte ir paguldomas į galvijų edžias. Ir šitoje niekybėje vis dėlto sušvinta Dievo šlovės šviesa. Nuo čia paprastą širdį turintiems žmonėms prasideda kelias į tikrą išlaisvinimą ir amžiną atpirkimą. Iš šito Kūdikio, kurio veide įsispaudę Dievo Tėvo gerumo, gailestingumo ir meilės bruožai, visiems mums, jo mokiniam, kyla, pasak apaštalo Pauliaus mokymo, pareiga atsakyti

„bedievystės“ ir pasaulio turtų, kad gyventume „santūriai, teisingai ir maldingai“ (Tit 2, 12).

Visuomenėje, dažnai apgirtusioje nuo vartojimo ir pramogų, pertekliaus ir prabangos, regimybės ir savi-meilės, jis mus kviečia elgtis *santūriai*, t. y. paprastai, pusiausvirai, tiesiai, gebant suvokti tai, kas esminga, ir tuo gyventi. Pasaulyje, kuris pernelyg dažnai per griežtas nusidėjėliui ir atlaidus nuodėmei, būtina puoselėti stiprų teisingumo jausmą, ieškoti Dievo valios ir ją įgyvendinti. Abejingumo kultūroje, kuri neretai būna negailestinga, mūsų gyvenimui turi būti kupina maldingumo, įsijautimo, atjautos, gailestingumo, kasdien semiamų iš maldos šaltinio.

Kaip Betliejaus piemenys, mes irgi nuostabos kupinomis akimis galime žvelgti į Kūdikį Jėzų, Dievo Sūnų. Jo akivaizdoje ir iš mūsų širdžių tekyla maldavimas: „Viešpatie, parodyk mums savo ištikimą meilę ir išgelbėk mus“ (Ps 85, 8).

Pamokslas per šv. Mišias Šventosios Šeimos šventės dieną

Vatikanas,
2015 m. gruodžio 27 d.

Girdėtuose Biblijos skaitiniuose pateikiamas dviejų šeimų, atliekančių *piligriminę kelionę į Dievo namus*, paveikslas. Elkana ir Hana neša sūnų Samuelį į Šilo'ės šventyklą ir pašvenčia Viešpačiui (plg. 1 Sam 1, 20–22. 24–28). Panašiai Juozapas ir Marija drauge su Jėzumi kaip pilgrimai traukia į Jeruzalę (plg. Lk 2, 41–52).

Dažnai regime piligrimus, vykstančius į šventoves ir pamėgtas liaudies pamaldumo vietas. Šiomis dienomis daug kas leidosi į kelią, kad pasiektų atviras Šventąsias duris pasaulio visose katedrose ir daugelyje šventovių. Tačiau gražiausias dalykas, šiandien pabrėžiamas Dievo žodžio, yra tai, kad *piligriminę kelionę atliktų visą šeima*. Tėvai, mamos ir vaikai drauge keliauja į Viešpaties namus malda pašventinti šventės. Tai svarbus mokymas ir mūsų šeimoms. Galime sakyti, kad šeimos gyvenimas yra nedidelių ir didelių piligriminų kelionių visuma.

Pavyzdžiui, kaip būtų gera apmąstyti tai, kad Marija ir Juozapas *mokė Jėzų melstis!* Tai – savotiška piligriminė kelionė, maldos mokymo piligriminė kelionė. Ir būtų gera žinoti, kad jie dieną drauge meldavosi, per šabą kartu eidavo į sinagogą klausytis Įstatymo ir Pranašų

raštų bei išvien su visa tauta pašlovinti Viešpaties. O piligriminės kelionės į Jeruzalę metu jie tikrai meldėsi giedodami psalmės žodžius: „Man buvo smagu, kai man pasakė: *Eime į Viešpaties Namus!* Nūn jau įkėlėme koją – stovime tavo vartuose, Jeruzale!“ (122, 1–2).

Kaip svarbu mūsų šeimoms *drauge keliauti bendro tikslo link!* Žinome, kad turime keliauti išvien; kelyje susiduriame su sunkumais, bet yra ir džiaugsmo bei paguodos akimirų. Toje gyvenimo piligriminėje kelionėje dalijamės ir maldos akimirkomis. Nieko nėra gražiau, kai tėtis ir mama *palaimina savo vaikus* dienos pradžioje ir pabaigoje, kaip Krikšto dieną, *paženklina jų kaktas kryžiaus ženklų*. Argi tai ne paprasčiausia tėvų malda už savo vaikus? Palaiminti juos, t. y. patikėti juos Viešpačiui, kaip pasielgė Elkana ir Hana, Juozapas ir Marija, kad Jis juos saugotų ir palaikytų ištisą dieną? Kaip svarbu šeimai bent trumpam prieš valgį susirinkti pasimelsti, padėkoti Viešpačiui už tas dovanas ir mokytis gautais dalykais dalytis su tais, kuriems jų dar labiau reikia. Tokiais nedideliais gestais išreiškiamas svarbus ugdomasis vaidmuo, tenkantis šeimai kasdienėje piligriminėje kelionėje.

Anos piligriminės kelionės pabaigoje Jėzus grįžo į Nazaretą ir buvo klusnus savo tėvams (plg. *Lk 2, 51*). Ir šis paveikslas yra gražus pamokymas mūsų šeimoms. Juk piligriminė kelionė pasibaigia ne pasiekus šventovę, bet *grįžus namo ir tolesniame kasdieniame gyvenime* įgyvendinant išgyventos patirties dvasinius vaisius. Žinome, kaip tuo metu pasielgė Jėzus. Užtuot leidęsis namo su saviškiais, liko Jeruzalės šventykloje, sukeldamas jo pasigedusiems Marijai ir Juozapui daug nerimo. Už šią savo „išdaigą“ Jėzus tikriausiai irgi turėjo atsiprašyti savo tėvų. Evangelijoje apie tai nieko nepasakyta, bet, manau, jog tokią prielaidą galime daryti. Marijos klausime glūdi ir tam tikras priekaištas, iškeliantis aikštėn jos ir Juozapo susirūpinimą ir baimę. Grįžtant namo Jėzus neabejotinai laikėsi arti jų rodydamas savo meilę bei klusnumą. Tokios akimirkos irgi yra šeimos piligriminės kelionės dalis. Viešpats paverčia jas progomis augti, prašyti atleidimo ir jį gauti, parodyti meilę ir klusnumą.

Gailestingumo metais kiekviena krikščioniškoji šeima gali tapti puiki tokios piligriminės kelionės vieta, kurioje patiriamas *atleidimo džiaugsmas*. Atleidimas yra meilės, mokančios suprasti ir atitaisyti klaidą, esmė. Kokie būtume vargani, jei Dievas mums neatleistų! Šeimoje mokomasi atleisti, kad būtume tikri, jog mus supranta bei palaiko, kad ir kokių klaidų būtume padarę.

Nepraraskime pasitikėjimo šeima! Gražu visada vienas kitam nieko neslepiant atverti savo širdį. Kur meilė,

ten supratimas ir atleidimas. Visoms jums, brangiosios šeimos, patikiu šią namų piligriminę kelionę visomis dienomis, šią tokią svarbią misiją, kurios kaip niekada reikia pasauliui ir Bažnyčiai.

Pamokslas per šv. Mišias Marijos Dievo Gimdytojos iškilmės dieną

Švč. Marijos Didžioji bazilika,
2016 m. sausio 1 d.

Salve, Mater misericordiae!

Šiuo sveikinimu į Mergelę Mariją kreipiamės Romos bazilikoje, dedikuotoje Dievo Motinos titulu. Šiuo sveikinimu pradėdamas senas himnas, kurį giedosime šios šventosios Eucharistijos pabaigoje. Jo autorius yra nežinomas, o jis pats mus pasiekė kaip malda, spontaniškai kylanti iš tikinčiųjų širdžių: „Sveika, gailestingumo Motina, Dievo ir atleidimo Motina, vilties ir malonės Motina, šventosios linksmybės pilnoji Motina.“ Šiais keliais žodžiais apibendrinamas tikėjimas daugelio kartų žmonių, kurie, žvelgdami į Mergelės atvaizdą, prašė užtarimo ir paguodos.

Šią dieną labiau nei pridera šauktis Mergelės Marijos, pirmiausia kaip *gailestingumo Motinos*. Šventosios durys, kurias atvėrėme, iš tiesų yra Gailestingumo durys. Kas peržengia jų slenkstį, tas pašauktas pasitikėdamas ir be baimės panirti į Tėvo gailestingąją meilę ir iš šios bazilikos gali išeiti būdamas tikras – tikras! – kad jį lydi Marija. Ji yra gailestingumo Motina, nes pagimdė patį dieviškojo gailestingumo Veidą – Jėzų, Emanuelį, visų tautų Lauktąjį, „Taikos Kunigaikštį“ (*Iz 9, 5*). Dievo Sūnus, tapęs kūnu, kad mus išgelbėtų, dovanojo mums savo Motiną, kad ji drauge su mumis keliautų nepalikdama mūsų vienu mūsų gyvenimo kelyje, ypač netikrumo ir skausmo akimirkomis.

Marija yra *Dievo Motina, Dievo, kuris atleidžia*, dovanoja atleidimą, *Motina*, todėl galime sakyti, kad ji yra *atleidimo Motina*. Šis žodis – „atleidimas“, toks nesuprantamas pasaulietinei mąstysenai, žymi tikrąjį, autentišką krikščioniškojo tikėjimo vaisių. Kas nemoka atleisti, tas dar nėra pažinęs meilės pilnatvės. Ir tik tas, kuris tikrai myli, geba atleisti užmiršdamas patirtą skriaudą. Kryžiaus papėdėje Marija mato savo Sūnų, atiduodantį save visą ir taip liudijantį, ką reiškia mylėti taip, kaip myli Dievas. Šią akimirką ji girdi Jėzų tariant žodžius, tikriausiai atspindinčius tai, ko jis pats iš jos išmoko vaikystėje: „Tėve, atleisk

jiems, nes jie nežino, ką darą“ (Lk 23, 34). Šią akimirką Marija mums visiems tapo atleidimo Motina. Sekdama Jėzaus pavyzdžiu ir padedama jo malonės, ji pati pasidaro gebanti atleisti tiems, kurie nužudė jos nekaltąjį Sūnų.

Mums Marija tampa pavyzdžiu to, kaip Bažnyčia turi atleisti tiems, kurie meldžia atleidimo. Atleidimo Motina moko Bažnyčią, kad ant Golgotos siūlomas atleidimas yra beribis. Jo sulaikyti negali nei įstatymas ir jo išvedžiojimai, nei šio pasaulio išmintis ir jos daromi skirtumai. Bažnyčios atleidimas turi būti tokios pat apimties, kaip Jėzaus atleidimas ant kryžiaus ir Marijos atleidimas kryžiaus papėdėje. Alternatyvos nėra. Ir Šventoji Dvasia padarė apaštalus veiksmingais atleidimo įrankiais būtent tam, kad tai, kas laimėta Jėzaus mirtimi, pasiektų visus žmones visose vietovėse ir visais laikais (plg. Jn 20, 19–23).

Marijiškajame himne toliau sakoma: „Vilties ir malonės Motina, šventosios linksmybės pilnoji Motina.“ Viltis, malonė ir šventoji linksmybė yra seserys: visos yra Kristaus dovanos, negana to, Jo vardai, įrašyti, taip sakant, Jo kūne. Dovana, kurią Marija mums dovanoja duodama Jėzų Kristų, yra gyvenimą atnaujinančio, iš naujo įgalinančio mus vykdyti Dievo valią ir tikrosios laimės pripildančio atleidimo dovana. Ta malonė atveria širdį žvilgsniui į ateitį. Toks žvilgsnis kupinas džiaugsmo, būdingo tam, kuris turi viltį. To paties mokoma ir psalmėje: „Sukurk man tyrą širdį, Dieve, ir atnaujink manyje ištikimą dvasią. <...> Leisk man džiaugtis tavo išganymu“ (Ps 51, 12. 14). Atleidimo jėga yra tikras priešnuodis nuo liūdesio, keliamo pykčio ir keršto. Atleidimas atveria džiaugsmui ir giedrumui, nes išlaisvina sielą iš minčių apie mirtį, kai pyktis ir kerštas kursto dvasią ir drasko širdį neduodami atvangos ir ramybės. Tokie bjaurūs yra pyktis ir kerštas.

Ženkime pro Šventąsias Gailestingumo duris būdami tikri, jog mus lydi Mergelė Marija, mus užtarianti Šventoji Dievo Motina. Leiskime jai save lydėti, kad atrastume susitikimo su jos Sūnumi Jėzumi grožį. Atverkime savo širdį atleidimo džiaugsmui suvokdami, puoselėdami pasitikėjimo kupiną viltį, kuri mums gražinama, kad mūsų kasdienis gyvenimas taptų nuolankus Dievo meilės įrankis.

Kupini vaikui būdingos meilės, šaukimės Marijos Efezo tautos žodžiais istorinio Susirinkimo laikais: „Šventoji Dievo Motina!“ Visus kviečiu nuoširdžiai ir su meile tris kartus tai garsiai pakartoti. Visi kartu: „Šventoji Dievo Motina! Šventoji Dievo Motina! Šventoji Dievo Motina!“

Pamokslas per šv. Mišias Viešpaties Apsireiškimo iškilmės dieną

Vatikanas,
2016 m. sausio 6 d.

Pranašo Izajio žodžiais – adresuotais šventajam Jeruzalės miestui – esame kviečiami stotis, išeiti, išeiti iš savojo užsisklendimo, išeiti iš savęs pačių ir išvysti mūsų gyvenimą apšviečiančios šviesos spindesį: „Kelkis, nušviski! Tavoji šviesa atėjo, Viešpaties šviesa virš tavęs sušvito“ (60, 1). „Tavoji šviesa“ yra Viešpaties šlovė. Bažnyčiai nevalia įsivaizduoti, jog ji švyti sava šviesa. Tai gražiu pasakymu primena šventasis Ambraziejus, kaip Bažnyčios metaforą pasitelkdamas mėnulį: „Bažnyčia iš tiesų yra lyg mėnulis: <...> skleidžia ne savo, bet Kristaus šviesą. Savo spindesį gauna iš teisumo Saulės, kaip pasakyta: *Nebe aš gyvenu, bet gyvena manyje Kristus*“ (Exameron, IV, 8, 32). Kristus yra tikroji šviečianti šviesa, ir Bažnyčia žmonių ir tautų gyvenimą apšviečia tik tiek, kiek lieka įsišaknijusi Jame, kiek leidžiasi būti Jo apšviečiama. Todėl šventieji tėvai Bažnyčioje įžvelgavo *mysterium lunae*.

Kad nuosekliai atitiktume gautą pašaukimą, mums ta šviesa iš aukštai būtina. Skelbti Kristaus Evangeliją nėra vienas pasirinkimas tarp kitų, nėra ir profesija. Būti misionieriška Bažnyčiai nereikia užsiimti prozelitizmu. Būti misionieriška Bažnyčiai yra reikšti savo pačios prigimtį – būti apšviesti Dievo ir atspindėti Jo šviesą. Tokia yra jos tarnystė. Kito kelio nėra. Jos pašaukimas yra misija; jos tarnystė yra atspindėti Kristaus šviesą. Šio įsipareigojimo misionieriauti iš mūsų laukia daugybė žmonių, nes jiems reikia Kristaus, reikia pažinti Tėvo veidą.

Išminčiai, apie kuriuos kalbama Mato evangelijoje, gyvai liudija, kad tiesos sėklų yra visur, nes jos dovanotos Kūrėjo, kviečiančio visus pažinti, kad Jis yra geras ir ištikimas Tėvas. Išminčiai atstovauja visų žemės kraštų žmonėms, priimamiems į Dievo namus. Jėzaus akivaizdoje nebeegzistuoja jokie rasės, kalbos ir kultūros skirtumai: šiame Kūdikyje vienybę atranda visa žmonija. O Bažnyčiai tenka užduotis pažinti ir aiškiau išreikšti kiekviename glūdintį Dievo troškimą. Tam ir tarnauja šviesą atspindinti Bažnyčia – išryškinti kiekviename glūdintį Dievo troškimą. Kaip ir išminčiai, tokie žmonės ir mūsų dienomis gyvena „neramia širdimi“, kuri nepaliaujamai klausinėja nesulaukdama patikimo atsakymo, ir kupini širdyje veikiančios Šventosios Dvasios nerimastingumo. Jie irgi ieško žvaigždės, parodysiančios kelią į Betliejų.

Kiek daug žvaigždžių danguje! Bet štai, išminčiai nusėkė paskui naują, kitokią žvaigždę, jiems spindėjusią daug labiau. Jie ilgai tyrė didžiąją dangaus knygą ieškodami – neramia širdimi – atsakymo į savo klausimus, ir galiausiai jiems pasirodė šviesa. Ta žvaigždė juos perkeitė. Privertė užmiršti kasdienius interesus ir skubiai leistis į kelią. Jie pakluso sekti paskui šviesą viduje raginusiams balsui – kiekviename žmoguje veikiančiam Šventosios Dvasios balsui, – ir žvaigždė juos atvedė pas Žydų karalių varganoje Betliejaus pašiūrėje.

Visa tai yra pamoka mums. Šiandien pravartu pakartoti išminčių klausimą: „Kur yra gimusis žydų karalius? Mes matėme užtekant jo žvaigždę ir atvykome jo pagarbinti“ (Mt 2, 2). Esame raginami, ypač mūsų laikais, leistis ieškoti Dievo siūlomų ženklų suvokiant, jog jiems iššifruoti ir Jo valiai suprasti mums būtina įsipareigoti. Esame kviečiami keliauti į Betliejų atrasti Kūdikių ir jo Motiną. Sekime Dievo mums siūloma šviesele; brevijoriaus himne mums poetiškai sakoma, kad išminčiai *lumen requirunt lumine* – ta šviesele, šviesa, sklindančia iš gailėstingumo ir ištikimybės kupino Kristaus veido. O jį pasiekę, nuoširdžiai pagarbiname ir paduokime jam savo dovanas – savo laisvę, savo protą, savo meilę. Tikroji išmintis slypi to Kūdikių veide. Būtent čia, Betliejaus paprastume, glūdi visa Bažnyčios gyvenimo santrauka. Būtent čia yra versmė tos šviesos, kuri prie savęs traukia kiekvieną žmogų pasaulyje ir tautas kreipia į taikos kelią.

Kreipimasis į Romos kuriją Kalėdų proga

2015 m. gruodžio 21 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Dovanokite, kad kalbu ne stovėdamas, bet jau kelias dienas negaluoju dėl gripo ir nesijaučiu labai tvirtas. Jums leidus, kalbėsiu sėdėdamas.

Džiaugiuosi galėdamas jums, visiems bendradarbiams, popiežiaus atstovams ir ypač tiems, kurie dėl amžiaus apribojimų šiais metais užbaigė savo tarnybą, nuoširdžiai palinkėti palaimingų Kalėdų ir laimingų Naujųjų metų. Atminkime ir tuos, kuriuos Dievas pasiūkė savo akivaizdon. Visiems jums ir jūsų šeimoms skirtos mano mintys ir padėka.

Per pirmą savo susitikimą su jumis 2013 metais norėjau pabrėžti du svarbius ir vienas nuo kito neats-

kiriamus Kurijos darbo aspektus – *profesionalumą ir tarnavimą* bei kaip sektiną pavyzdį nurodžiau šventąjį Juozapą. Praėjusiais metais, rengdamiesi Sutaikymo sakramentui, aptarėme kai kurias pagundas ir „ligas“ – „kurijos ligų katalogą“. Šiandien derėtų pakalbėti apie „kurijos antibiotikus“, galinčius paveikti kiekvieną krikščionį, kiekvieną kuriją, kongregaciją, parapiją ir bažnytinį sąjūdį. Ligas, reikalaujančias prevencijos, budrumo, slaugymo ir kartais, deja, skausmingų ir ilgų įsikišimų.

Kai kurios iš tų ligų pasireiškė šiais metais, sukeldamos nemenko skausmo visam kūnui ir sužeisdamos žmonių sielas, taip pat ir papiktinimu.

Turiu konstatuoti, jog tai buvo – ir bus – sąžiningo apmąstymo ir ryžtingų priemonių objektas. Reforma bus tęsiama ryžtingai, skaidriai ir tvirtai, nes *Ecclesia semper reformanda*.

Vis dėlto ligos ir net skandalai negali paslėpti veiksmingos tarnystės, kurią popiežiui ir visai Bažnyčiai sunkiai, atsakingai, įsipareigojusiai bei atsidavusiai vykdo Romos kurija, ir tai – tikra paguoda. Šventasis Ignacas mokė, kad „blogoji dvasia graužia, liūdina, iškelia kliūtis, klaidingais argumentais žadina nerimą, kad jie neitų tolyn. O geroji dvasia drąsina ir teikia jėgų, paguodos, ašarų, įkvėpimų ir ramybės, palengvina ir pašalina visas kliūtis, kad gera darydami žengtų į priekį“ (1).

Būtų labai neteisinga nuoširdžiai nepadėkoti ir prideramai nepadrąsinti visų padorių ir sąžiningų asmenų, kurie uoliai, atsidavę, ištikimai ir profesionaliai darbuojasi rodydami Bažnyčiai ir Petro įpėdiniui solidarumą bei klusnumą, taip pat daug meldamiesi.

Tačiau asmenų ir tarnautojų priešinimasis, nuovargis ir nuopuoliai irgi yra pamokos, teikiančios progą augti, o ne pulti į nevirtį. Tai progos *atsigręžti į tai, kas esminga*, t. y. patikrinti, kaip suvokiame save pačius, Dievą, artimą, *sensus Ecclesiae* ir *sensus fidei*.

Ši atsigręžimą į tai, kas esminga, šiandien ir norėčiau aptarti, nes esame prieš kelias dienas Bažnyčios pradedtųjų Šventųjų Gailėstingumo metų kelionės pradžioje. Šie metai Bažnyčiai ir mums visiems yra primygtinis raginimas *padėkoti, atsiversti, atsinaujinti, atgailauti ir susitaikinti*.

Kalėdos iš tikrųjų yra Dievo begalinio gailėstingumo šventė. Šventasis Augustinas Hiponietis sako: „Ar galėjo mums, nelaimingiems žmonėms, būti parodytas dar didesnis gailėstingumas už tą, kuris dangaus

Kūrėją paskatino nužengti tarp mūsų ir žemės Kūrėją apsilvilti mūsų mariu kūnu? Tas pats gailestingumas paskatino pasaulio Viešpatį prisiimti tarno prigimtį, kad pats būdamas duona, kentėtų alkį; pats būdamas vanduo, jaustų troškulį; pats būdamas galia, pažintų silpnumą; pats būdamas išgelbėjimas, patirtų mūsų sužeistumą; ir pats būdamas gyvenimas, mirtų. Visa tai Jis padarė, kad numaldytų mūsų alkį, palengvintų mūsų troškulį, mus sustiprintų, panaikintų mūsų piktarystes ir pakurstytų mūsų meilę“ (2).

Tad šių Gailestingumo metų kontekste mums rengiantis šv. Kalėdoms, kurios jau beldžiasi į duris, pateiksiu jums praktinių gairių, galinčių padėti vaisingai išgyventi šį malonės metą. Tai nėra išsamus „būtinų dorybių katalogas“ tiems, kurie tarnauja kurijoje, ir tiems, kurie trokšta savo pašventimą ar tarnavimą Bažnyčiai padaryti vaisingus.

Dikasterijų vadovus ir kitus vyresnius kviečiu šį katalogą praturtinti ir papildyti. Tai sąrašas, parengtas remiantis žodžio *Misericordia* akrostichine analize – tėvas Ricci šį metodą taikė Kinijoje, – kad jis mums būtų vadovas ir švyturys.

1. *Missionarietà e pastoraltà* – Misionieriškumas ir pastoraciškumas. Misionieriškumas daro kuriją derlingą bei vaisingą ir tai liudija; rodo, kad mūsų veikla yra naši, veiksminga ir autentiška. Tikėjimas – dovana, bet mūsų tikėjimo matas yra tai, koku mastu gebame jį perteikti (3). Kiekvienas pakrikštytasis yra Gerosios Naujienos misionierius pirmiausia savo gyvenimu, darbu, džiaugsmu ir įtikinamu liudijimu. Sveikas pastoraciškumas yra pirmiausia kiekvieno kunigo būtina dorybė. Sekti Geruoju Ganytoju, kuriam rūpi jo avys ir kuris atiduoda savo gyvybę, kad išgelbėtų kitus, yra kasdienė pareiga ir mūsų darbo kurijoje bei kunigiškiosios veiklos matas. Be šių dviejų sparnų nepajėgtume skristi ir pasiekti „ištikimojo tarno“ palaimos (plg. *Mt* 25, 14–30).

2. *Idoneità e sagacia* – Tinkamumas ir įžvalgumas. Tinkamumas reikalauja asmeninių pastangų reikalaujamoms savybėms įgyti, jos būtinos norint kuo geriau protingai ir sumaniai atlikti užduotis bei darbus. Tinkamumas nesuderinamas su „rekomendacijomis“ ir papirkinėjimu. Įžvalgumas yra proto pasirengimas suvokti situaciją ir imtis jos išmintingai bei kūrybiškai. Tinkamumas ir įžvalgumas taip pat yra mūsų žmogiškas atsakas į Dievo malonę vadovaujantis garsiu posakiu: „Daryk viską, tarsi Dievo nebūtų, ir tada palik viską Dievui, tarsi tavęs nebebūtų.“ Taip elgiasi mokiniai, kasdien kreipdamiesi į Viešpatį šiais nuostabiais Visuotinės maldos, priskiriamos popiežiui Klemensui XI, žodžiais:

„Vadovauk man savo išmintimi. Tvardyk mane teisingumu. Guosk mane savo gerumu. Saugok mane savo galybe. Tau, Viešpatie, atiduodu savo mintis, kad galvočiau apie tave; savo žodžius, kad kalbėčiau apie tave; savo darbus, kad į tave juos kreipčiau; savo skausmus, kad dėl tavęs juos kentėčiau“ (4).

3. *Spiritualità e umanità* – Dvasingumas ir humaniškumas. Dvasingumas yra bet kurios tarnystės Bažnyčioje ir krikščioniškajame gyvenime kertinis akmuo. Būtent jis maitina, palaiko ir nuo žmogiškojo trapumo bei kasdienių pagundų apsaugo visą mūsų veiklą. Humanismas yra tai, kas įkūnija mūsų tikėjimo tiesą. Kas išsižada humaniškumo, tas išsižada visko. Humanismas yra tai, kas mus skiria nuo mašinų ir robotų, kurie nei jaučia, nei jaudinasi. Kai mums pasidaro sunku tikrai verkti ar nuoširdžiai juoktis, kai stokojama šių dviejų ženklų, prasideda mūsų nuosmukis ir iš „žmonių“ virstame į kai ką kita. Humanismas yra mokėjimas visiems rodyti švelnumą, artumą ir mandagumą (plg. *Fil* 4, 5). Dvasingumas ir humanismas, nors ir įgimtos savybės, yra iki galo įgyvendintinas, nuolatos siektinas ir kasdien liudytinamas potencialas.

4. *Esemplarità e fedeltà* – Buvimas pavyzdžiu ir ištikimybė. Palaimintasis popiežius Paulius VI 1963 m. priminė Romos kurijai „pašaukimą būti pavyzdžiu“ (5). Būti pavyzdžiu vengiant papiktinimų, žeidžiančių sielas ir keliančių grėsmę mūsų liudijimo įtikinamumui. Kalbant apie ištikimybę šventimams, pašaukimui, visada atmintini Kristaus žodžiai: „Kas ištikimas mažmožiuose, tas ištikimas ir didžiuose dalykuose, o kas nesąžiningas mažmožiuose, tas nesąžiningas ir dideliose dalykuose“ (*Lk* 16, 10) ir: „O kas papiktintų vieną iš šitų mažutėlių, kurie mane tiki, tam būtų geriau, kad asilo sukamų girnų akmuo būtų užkabintas jam ant kaklo ir jis būtų paskandintas jūros gelmėse. Vargas pasauliui dėl papiktinimų! Papiktinimai neišvenigiami, bet vargas tam žmogui, per kurį papiktinimai ateina“ (*Mt* 18, 6–7).

5. *Razionalità e amabilità* – Racionalumas ir mielumas. Racionalumas įgalina išvengti pernelyg karštų emocijų, o mielumas – perdėtos biurokratijos, taip pat perdėto programų bei planų kūrimo. Šios dovanos būtinos, kad asmuo būtų pusiausviras: „Priešas, – dar kartą cituoju šv. Ignacą, dovanokite! – atidžiai stebi, ar siela yra grubi, ar jautri. Jei jautri, stengiasi ją padaryti kraštutinai jautrią, kad vis labiau drumstų ir vestų į sumišimą“ (6). Kiekvienas perdėtas tiek racionalumas, tiek mielumas rodo pusiausvyros stoką.

6. *Innocuità e determinazione* – Geranoriškas apdairumas ir ryžtingumas. Geranoriškas apdairumas įgalina

priimti sprendimus atsargiai, susilaikant nuo impulsyvių ir skubotų veiksmų. Tai gebėjimas dėmesingais ir supratingais veiksmais leisti iš savęs, iš kitų žmonių ir iš situacijų iškilti tam, kas geriausia. Elgtis su kitais taip, kaip norėtume, kad jie elgtųsi su mumis (plg. *Mt* 7, 12 ir *Lk* 6, 31). Ryžtingumas yra veikimas tvirta valia, turint aiškia viziją, paklūstant Dievui ir vadovaujantis vien *salus animarum* įstatymu (plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 1725).

7. *Carità e verità* – Meilė ir tiesa. Tai dvi neperskiriamos krikščioniškojo gyvenimo dorybės: daryti tai, kas teisinga meilėje, ir gyventi meile tiesoje (plg. *Ef* 4, 15) (7). Meilė be tiesos virsta destruktivia „pritarimo viskam“ ideologija, o tiesa be meilės – „paraidiniu teisingumu“.

8. *Onestà e maturità* – Sąžiningumas ir brandumas. Sąžiningumas yra dorumas, nuoseklumas ir visiškai nuoširdus elgesys savo paties ir Dievo atžvilgiu. Kas yra sąžiningas, tas dorai elgiasi ne tik stebimas prižiūrėtojo ar vyresniojo; tas, kuris sąžiningas, nesibaimina būti netikėtai užkluptas, nes niekada neapgaudinėjo to, kuris juo pasitiki. Sąžiningas žmogus niekada nelaiko savęs jam patikėtų žmonių ar daiktų šeiminku, kaip „blogasis tarnas“ (*Mt* 24, 48). Sąžiningumas yra pamatas, kuriuo remiasi visos kitos savybės. Brandumas yra pastangos siekti savo fizinių, psichinių ir dvasinių gebėjimų darnos. Tai niekada nesibaigiančio ir nuo žmogaus amžiaus nepriklausančio vystymosi proceso tikslas ir vaisius.

9. *Rispettosità e umiltà* – Pagarbumas ir nuolankumas. Pagarbumas yra kilnios ir jautrios sielos savybė – asmens, visada nuoširdžiai gerbiančio kitą, savo pareigas, vyresnius ir pavaldinius, taip pat dokumentus, paslaptis ir konfidencialumą; asmens, moka atidžiai išklausti ir mandagiai kalbėti. Nuolankumas yra šventųjų ir žmonių, kupinų Dievo, dorybė: juo yra reikšmingesni, juo labiau jie suvokia, kad yra niekas ir be Dievo malonės nieko negali (plg. *Jn* 15, 8).

10. „*Doviziosità*“ – turiu ydą kurti naujadarus – *e attenzione* – Dosnumas ir dėmesingumas. Juo labiau pasitikime Dievu ir jo apvaizda, juo esame dosnesni ir labiau linkę duoti žinodami, kad juo daugiau duodama, juo daugiau gaunama. Juk būtų nieko verta atverti visų pasaulio bazilikų Šventąsiais duris, jei mūsų širdžių durys liks užvertos meilei, rankos – dovanojimui, namai – svetingumui, o mūsų bažnyčios – priimti žmones. Dėmesingumas yra rūpinimasis mažmožiais, stengimasis visomis išgalėmis niekada nepasiduoti ydoms ir silpnybėms. Šventasis Vincencas Paulietis meldėsi: „Viešpatie, padėk išsyk pama-

tyti tuos, kurie greta, kurie susirūpinę ir nežino, ką daryti, kurie kenčia to neparodydami, kurie jaučiasi atskirti prieš savo valią.“

11. *Impavidità e prontezza* – Bebaimiškumas ir budrumas. Būti bebaimiam reiškia neišsigąsti sunkumų, kaip Danieliui liūtų duobėje, kaip Dovydui Galijoto akivaizdoje; reiškia veikti drąsiai, ryžtingai ir nesvyruojant, „kaip geram kariui“ (plg. *2 Tim* 2, 3–4); reiškia nedvejojant žengti pirmą žingsnį, kaip Abraomui ir Marijai. Budrumas yra mokėjimas laisvai ir gyvai veikti neprisirišus prie praeinančių materialių daiktų. Psalmėje sakoma: „Net jeigu turtai ir didėtu, neprisirikiškite širdimi prie jų“ (*Ps* 62, 11). Būti budriam reiškia visada būti kelyje niekada nekaupiant nereikalingų daiktų, neužsisiklendžiant savo projektuose ir nepasiduodant ambicijoms.

12. Galiausiai *affidabilità e sobrietà* – Patikimumas ir saikingumas. Patikimas tas, kuris rimtai ir dėmesingai vykdo pareigas ir stebimas, ir paliktas vienas; tas, kuris skleidžia ramybę, nes niekada nenuvilia to, kuris juo pasitikėjo. Saikingumas – sąrašė paskutinė, bet toli gražu ne mažiau svarbi dorybė – yra gebėjimas atsisakyti to, kas nereikalinga, ir atsispirti vyraujančiai vartojimo logikai. Saikingumas yra protingumas, paprastumas, tenkinimasis tuo, kas svarbiausia, pusiausvyra ir santūrumas. Saikingumas reiškia žvelgti į pasaulį Dievo akimis, taip pat neturingųjų žvilgsniu ir stovint jų pusėje. Saikingumas yra *gyvensena* (8), rodanti, kad hierarchijos principu laikoma pirmenybė kitam, ir liudijanti gyvenimą, paženklinatą rūpinimosi kitais bei tarnavimo jiemis. Saikingas žmogus yra nuoseklus ir visame kame regintis esmę, nes moka apsiriboti, atkurti, perdirbti, sutaisyti ir gyventi saikingai.

Brangūs broliai, gailėstingumas yra ne trumpalaikis jausmas, bet Gerosios Naujienos santrauka, pasirinkimas jausti, kaip Jėzaus Širdis (9), tikrai sekti Viešpačiu, raginančiu: „Būkite gailėstingi, kaip ir jūsų Tėvas gailėstingas“ (*Lk* 6, 36; plg. *Mt* 5, 48). Pasak tėvo Ermeso Ronchi, „gailėstingumas yra papiktinimas teisingumui, kvailystė protui, paguoda skolininkams. Skola už tai, kad esi gyvas, kad esi mylimas, padengiama tik gailėstingumu.“

Gailėstingumas tegu vadovauja mūsų žingsniams, įkvepia mūsų reformas, apšviečia mūsų sprendimus. Tegu jis būna mūsų darbų kertinis akmuo. Tegu pamoko, kada žengti pirmyn ir kada per žingsnį atitraukti. Tegu padeda suvokti mūsų darbų menkumą Dievo didžiajame išganymo plane ir jo didingus bei slėpiningus darbus. <...>

Nuorodos

- (1) Dvasinės pratybos, 315.
- (2) *Serm.* 207, 1: *PL* 38, 1042.
- (3) „Misijinis užmojis susijęs ne tik su geografinėmis teritorijomis, bet ir su tautomis, kultūromis bei žmonėmis, nes tikėjimo „ribos“ kerta ne vien žmogiškąsias vietas bei tradicijas, bet taip pat ir kiekvieno žmogaus širdį. Vatikano II Susirinkimas ypač pabrėžė tai, kad misijinė užduotis, tikėjimo ribų plėtimo pareiga priklauso kiekvienam pakrikštytajam ir visoms krikščionių bendruomenėms“ (Žinia 2013 m. Pasaulinės misijų dienos proga, 2).
- (4) Romos mišiolas.
- (5) Kreipimasis į Romos kuriją (1963 09 21): *AAS* 55 (1963), 793–800.
- (6) Ignacas Lojola. Dvasinės pratybos, 349.
- (7) „Meilė tiesoje, Jėzaus Kristaus paliudyta savo žemišku gyvenimu ir pirmiausia mirtimi bei prisikėlimu, yra pagrindinė kiekvieno asmens ir visos žmonijos tikrojo vystymosi jėga. <...> Ši jėga kyla iš Dievo, amžinos Meilės ir Tiesos“ (Benediktas XVI. Enciklika *Caritas in veritate* [2009 06 29], 1: *AAS* 101 [2009], 641). „Todėl meilę ir tiesą būtina sieti ne tik šventojo Pauliaus nurodyta *veritas in caritate* (Ef 4, 15) kryptimi, bet ir priešinga bei papildoma *caritas in veritate* linkme. Tiesa ieškotina, atrastina bei išreikština meilės „ekonomijoje“, tačiau meilę savo ruožtu reikia suvokti, patikrinti ir praktikuoti tiesos šviesoje“ (ten pat, 2).
- (8) Saikingumo paženklinta gyvensena leidžia žmogui susigražinti domėjimąsi „tauriomis estetinėmis vertybėmis, kurios randasi iš žavėjimosi būtimi ir grožiu, leisdamos regimuose daiktuose matyti juos sukūrusio neregimojo Dievo liudijimą“ (Jonas Paulius II. Enciklika *Centesimus annus*, 37); plg. *AA. VV. Nouvi stili di vita nel tempo della globalizzazione*. Fondaz. *Apostolicam actuositatem*, Roma 2002.
- (9) „Posakiu Jėzaus Širdis mintis išsyk nukreipiama į Kristaus žmogiškumą ir pabrėžiamas jo jausmų turtingumas – atjauta ligoniams, didelė meilė vargdieniams, gailestingumas nusidėjėliams, švelnumas mažutėliams, ryžtingas veidmainystės, puikybės ir smurto smerkimas, romumas priešininkų atžvilgiu, uolus darbavimasis dėl Tėvo šlovės ir džiaugimasis jo slėpiningais ir apvaizdingais malonės planais <...>. Be to, primena Kristaus liūdesį dėl Judo išdavystės, sielvartą dėl vienatvės, mirties baimę, sūnišką ir klusnų atsidavimą į Tėvo rankas. Ir visa tai liudija meilę, nesulaikomai trykštančią iš jo gelmės – begalinę meilę Tėvui ir beribę meilę žmogui“ (Jonas Paulius II. Kreipimasis per Viešpaties Angelo maldą [1989 07 09]: *Insegnamenti* XII, 2 [1989], 60).

Kreipimasis į prie Šventojo Sosto akredituotus diplomatinio korpuso narius

2016 m. sausio 11 d.

Jūsų Ekscelencijos!
Ponai ir Ponios!

Nuoširdžiai sveikinu jus šiame metiniame susitikime. Jis leidžia man palinkėti jums visa ko geriausia Naujaisiais metais ir išvien su jumis apmąstyti taip Dievo mylimo bei palaiminto ir sykiu pilno negerovių pasaulio padėtį. Dėkoju naujam dekanui Jo Ekscelencijai Armindo Fernandesui do Espírito Santo Veira, Angolos ambasadoriui, už malonų sveikinimą viso diplomatinio korpuso, akredituoto prie Šventojo Sosto, vardu. Atskirai norėčiau paminėti Kubos ambasadorių Rodney Alejandro Lópezą Clemente ir Liberijos ambasadorių Rudolfą P. von Ballmoosa, kurie mus paliko praėjusį mėnesį.

Ši proga taip pat teikia man galimybę pasveikinti tuos, kurie prie mūsų prisijungė pirmą kartą. Su pasitenkinimu noriu pažymėti, jog Romoje reziduojančių ambasadorių praėjusiais metais pagausėjo. Tai yra svarbus ženklas, liudijantis tarptautinės bendrijos susidomėjimą Šventojo Sosto diplomatine veikla, nes per praėjusius metus buvo pasirašyta ar ratifikuota tarptautinių sutarčių. Čia konkrečiai norėčiau paminėti fiskalinius susitarimus su Italija ir Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, atspindinčius padidėjusį Šventojo Sosto išipareigojimą didesniai skaidrumui ekonominiuose reikaluose. Ne mažiau svarbūs yra susitarimai, kuriais siekiama sureguliuoti esminius Bažnyčios gyvenimo ir veiklos įvairiose šalyse aspektus, kaip antai Dilyje patvirtintas susitarimas su Rytų Timoro Demokratine Respublika.

Norėčiau paminėti ir susitarimo su Čadu dėl Katalikų Bažnyčios teisinės padėties toje šalyje abipusę ratifikaciją, taip pat pasirašytą ir ratifikuotą sutartį su Palestina. Šios dvi sutartys drauge su Tarpusavio supratimo memorandumu tarp Valstybės sekretoriato ir Kuveito užsienio reikalų ministro, be kita ko, liudija, kaip taikiai skirtingų religijų sekėjai gali sugyventi, kai pripažįstama religijos laisvė ir bendrojo gėrio labai veiksmingai garantuojamas praktinis bendradarbiavimas rodant pagarbą visų šalių kultūrinei tapatybei.

Todėl kiekvienas autentiškas religijos praktikavimas negali neskatinti taikos. Tai mums primena neseniai šventos Kalėdos: apmąstėme įstabaus Kūdikio, kurio vardas – „Nuostabasis Patarėjas, Galingasis Dievas,

Amžinasis Tėvas, Ramybės Kunigaikštis“ (plg. Iz 9, 5), gimimą. Išikūnijimo slėpinys parodo mums tikrą Dievo veidą – Dievo, kuriam galia reiškia ne jėgą ar griovimą, bet meilę, o teisingumas yra ne kerštas, bet gailestingumas. Būtent šitai turėdamas priešais akis panorau paskelbti ypatingą Gailestingumo jubiliejų, išimtinai pradėtą Bangyje per mano apaštališkąją kelionę į Keniją, Ugandą ir Centrinės Afrikos Respubliką. Šalyje, kamuojamoje bado, skurdo ir konfliktų, šalyje, kur pastarųjų kelerių metų brožudiškas smurtas paliko galias žaizdas, suskaldė šalį ir sukėlė materialinį bei moralinį skurdą, Šventųjų durų atidarymas Bangio katedroje buvo padrašinimo ženklas žvelgti į ateitį, pradėti iš naujo ir atnaujinti dialogą. Ten, kur Dievo vardu piktnaudžiauta neteisingumui vykdyti, norėjau išvien su Centrinės Afrikos Respublikos musulmonų bendruomene iš naujo patvirtinti, jog „tie, kurie teigia tikį į Dievą, turėtų būti ir taikos vyrai bei moterys“ (1), vadinasi, ir gailestingumo, nes niekada nevalia žudyti Dievo vardu. Tik laikantis religijos iškrypusios ideologinės formos galima manyti, jog sąmoningai žudant beginklius žmones, kaip antai per žiaurios teroristinius aktus, neseniai nutikusius Afrikoje, Europoje ir Vidurio Rytuose, teisingumas vykdomas Visagalio vardu.

Visas mano apaštališkąsias keliones praėjusiais metais jungia viena gija – gailestingumas. Toks buvo apsilankymas Sarajeve, karo Balkanuose smarkiai sudarkytame mieste, Bosnijos ir Hercegovinos sostinėje. Ši šalis yra nepakartojamai reikšminga Europai ir visam pasauliui. Būdama kultūrų, tautų ir religijų kryžkelė, ji sėkmingai darbuojasi tiesdama naujus tiltus, skatindama tai, kas vienija, ir skirtumus laikydama proga rodyti didesnę pagarbą visiems. Šitai įmanoma dėl kantraus ir pasitikėjimo kupino dialogo, gebančio aprėpti kiekvienos kultūros vertybes ir priimti gėrį, kylantį iš kitų patirties (2).

Savo mintyse taip pat turiu kelionę į Boliviją, Ekvadorą ir Paragvajų, kur sutikau žmonių, nepasidavusių sunkumų akivaizdoje ir drąsiai, ryžtingai bei solidarai sprendžiančių daugybę problemų, pradedant nuo paplitusio skurdo ir socialinės nelygybės. Per kelionę į Kubą ir Jungtines Amerikos Valstijas aplankiau dvi šalis, kurios ilgai nesutarė ir dabar nusprendė pradėti rašyti naują istorijos puslapį pasukdamos artimesnių ryšių ir susitaikymo keliu.

Filadelfijoje, kur dalyvavau Pasaulio šeimų susitikime, kelionės į Šri Lanką ir Filipinus metu ir neseniai Vyskupų sinode vėl patvirtinau šeimos esminį vaidmenį. Šeima yra pirmutinė ir svarbiausia gailestingumo mokykla, kurioje mokomės regėti meilės

kupiną Dievo veidą ir bręsti bei vystytis kaip žmonės. Deja, matome gausybę dabar šeimoms iškilusių iššūkių: „grėsmę jai kelia kai kurių jėgų didėjančios pastangos naujaip apibrėžti pačią santuokos instituciją remiantis reliatyvizmu, to, kas netvaru, kultūra, atvirumo gyvybei stygiu“ (3). Šiandien labai paplitusi baimė galutinai įsipareigoti, o būtent to reikalauja šeima; kainą už tai moka jaunieji, kurie dažnai yra pažeidžiami ir neužtikrinti, ir pagyvenusieji, kurie apleidžiami ir paliekami likimo valiai. O iš „broliškumo patirties šeimoje“, priešingai, „visuomenėje gimsta solidarumas“ (4), įskiepijantis mums atsakomybės už kitus jausmą. Tai įmanoma tik tada, kai nuovargiui ir apmaudui neleidžiame suleisti šaknų savo namuose ir visuomenėje, bet padarome erdvės dialogui, kuris yra geriausias priešnuodis nuo paplitusio šiandienės kultūros individualizmo.

Brangūs Ambasadoriai!

Individualistinė dvasia yra derlinga dirva augti tam abejingumui, kuris skatina laikyti savo artimą vien ekonominiu veiksniu, nesirūpinti žmonija ir galiausiai žadina baimės bei cinizmo jausmus. Argi ne tokios nuostatos vargšų, išstumtųjų į paribį ir „menkiausųjų“ visuomenėje atžvilgiu mums dažnai būdingos? Ir kiek daug tų „menkiausųjų“ yra mūsų visuomenės! Tarp jų pirmiausia galvoje turiu migrantus, slegiamus negandų ir kančių naštos, kasdien ieškančių, dažnai desperatiškai, vietos, kur galėtų oriai ir taikiai gyventi.

Drauge su jumis norėčiau apmąstyti šiandien išgyvenamą didelę migracijos krizę, kad pažintume jos priežastis, apsvarstytume galimus sprendimus ir įveiktu me neišvengiamą baimę, susijusią su šiuo masiniu ir grėsmingu reiškiniu, 2015 m. daugiausia palietusiu Europą, bet paplitusiu ir įvairiuose Azijos, Šiaurės ir Pietų Amerikos regionuose.

„Taigi nesibaimink ir nenuogaštink, nes Viešpats, tavo Dievas, yra su tavimi, kur tik tu eitumei!“ (Joz 1, 9). Šitai Dievas žada Jozuei atskleisdamas savo rūpinimąsi kiekvienu žmogumi, bet pirmiausia esančiais kebliose situacijose, kaip antai prieglobsčio svetimoje šalyje ieškančiais žmonėmis. Biblijoje pasakojama apie iš vienos vietos į kitą traukiančius žmones, nes mobilumas yra mūsų žmogiškosios prigimties dalis. Žmonijos istoriją sudaro nesuskaičiuojamos migracijos, kurios kartais kyla iš teisės laisvai rinktis suvokimo, bet dažnai verčiant išorinėms aplinkybėms. Nuo ištrėmimo iš rojus iki Abraomo kelionės į Pažadėtąją žemę, nuo Išėjimo istorijos iki ištrėmimo į Babiloną Šventajame Rašte aprašomi vargai ir kančios, troškimai ir viltys, būdingi

šimtams tūkstančių šiandien migruojančių žmonių, kupinų to paties, kaip ir Mozė, ryžto pasiekti šalį, kurioje teka „pienas ir medus“ (plg. *Iš 3, 17*), laisvės ir taikos šalį.

Dabar, kaip tada, girdime Rachele, verkiančią savo vaikų, kurių nebėra (plg. *Jer 31, 15; Mt 2, 18*). Kaip ji, rauda šimtai tūkstančių žmonių, bėgančių nuo siaubingų karų, persekiojimų ir žmogaus teisių laužymo ar politinio ir socialinio nestabilumo, dažnai neleidžiančio jiems toliau gyventi savo gimtosiose šalyse. Tai – šauksmas tų, kurie priversti bėgti nuo neapsakomų žiaurumo aktų, nukreiptų prieš pažeidžiamus žmones – vaikus ir neįgaliuosius, arba kad išvengtų kankinystės vien dėl išpažįstamos religijos.

Kaip ir tada, girdime Jokūbą tariant savo sūnams: „Nueikite tenai ir nupirkite grūdų, kad išliktume gyvi ir nenumirtume“ (*Pr 42, 2*). Tai – balsas visų tų, kurie bėga nuo kraštutinio skurdo, negebėjimo išmaitinti savo šeimos ar sulaukti medicinos pagalbos ir švietimo, beviltiško skurdo ar klimato kaitos padarinių bei ekstremalių oro sąlygų. Deja, viena iš didžiausių mūsų pasaulio rykščių tebėra badas, dėl kurio kasmet miršta milijonai vaikų. Skausminga suvokti, kad tokie migrantai dažnai būna neįtraukti į tarptautinėmis sutartimis paremtas tarptautines apsaugos sistemas.

Kaip visame tame galime neįžvelgti keliančios grėsmę žmonėms „išmetimo kultūros“, kuri aukoja vyrus ir moteris pelno ir vartojimo stabams, padarinių? Liūdna, kad prie šių skurdo ir nepritekliaus situacijų, prie šių tiek daug gyvenimų kamuojančių tragedijų taip pripratome, jog jos atrodo „normalios“. Žmonės nebelaikomi tokiais nepaprastai vertingais, kad jais būtų rūpinamasi ar kad jie būtų gerbiami, pirmiausia vargšai ar neįgalieji, arba „dar nenaudingieji“, kaip antai negimusieji, arba „jau nebenaudingieji“, kaip garbaus amžiaus žmonės. Tapome abejingi visokios rūšies atliekoms, pradedant maisto atliekomis, o tai juo labiau apgailėtina, kai tiek daug pavienių žmonių ir šeimų kamuojami bado ir nepakankamos mitybos (5).

Šventasis Sostas puoselėja viltį, kad šiandieniam konfliktų ir nelaimių kontekste Pirmajam pasaulio viršūnių susitikimui humanitariniais klausimais, Jungtinių Tautų sušauktam 2016 m. gegužę, pavyks pasiekti tikslą – padaryti žmogų ir jo žmogiškąjį orumą bet kurio humanitarinio atsako centru. Būtinasis visų išsipareigojimas, galintis ryžtingai užkirsti kelią išmetimo kultūrai ir pagarbos žmogaus gyvybei stokai, kad nė vienas nesijaustų apleistas ar užmirštas ir kad gyvybės liautųsi būti aukojamos dėl išteklių ir pirmiausia politinės valios stokos.

Deja, dabar, kaip ir tada, girdime Judo, patariančio parduoti savo brolių, balsą (plg. *Pr 37, 26–27*). Juo reiškiasi galingųjų, išnaudojančių silpnuosius, paverčiančių juos priemonėmis siekiant savų tikslų ar įgyvendinant strategines ir politines schemas, arogantiškumas. Kur migracija neregamentuota, ten migrantai dažnai priversti kreiptis į prekiautojus žmonėmis ar kontrabandininkus net suprasdami, kad kelionės metu gali netekti nuosavybės, orumo ir net gyvybės. Šiame kontekste dar kartą raginu padaryti galą prekybai žmonėmis, ji paverčia žmones, pirmiausia silpnuosius ir bejėgiškiausius, prekėmis. Jūroje paskendusiu vaikų, žmogiškojo šiurkštumo ir atšiauraus oro aukų, vaizdai visam laikui liks įspaude mūsų prote ir širdyje. Tiems, kurie išgyvena ir pasiekia juos priimančią šalį, ši patirtis palieka gilias ir negyjančias žaizdas greta tų, kurias jau padarė žiaurumai, visada lydintys karus ir smurtą.

Dabar, kaip ir tada, girdime angelą sakant: „Kelkis, imk kūdikį su motina ir bėk į Egiptą“ (*Mt 2, 13*). Tokį balsą girdi gausybė migrantų, kurie niekada nebūtų palikę savo tėvynės, jei nebūtų buvę priversti. Tarp jų yra daug krikščionių, per praėjusius kelerius metus masiškai iškeliavusių iš savo gimtųjų šalių, kur gyveno nuo pirmųjų krikščionybės dienų.

Galiausiai šiandien girdime psalmininko balsą: „Prie Babilonijos upių – ten mes sėdėjome verkdami, Siono kalną atsiminę“ (*Ps 137, 1*). Tai – šauksmas tų, kurie noriai grįžtų į savo šalį, jei tik ten galėtų atrasti tinkamas saugumo bei pragyvenimo sąlygas. Čia galvoje taip pat turiu Vidurio Rytų krikščionis, kurie trokšta kaip piliečiai visavertiškai prisidėti prie savo šalių dvasinės ir materialinės gerovės.

Daugelis migracijos priežasčių žinomos jau kuris laikas. Buvo galima užbėgti už akių gausybei nelaimių ar bent jau sušvelninti žiauriausius padarinius. Šiandien, kol dar ne vėlu, irgi galima daug nuveikti, kad šios tragedijos užsibaigtų ir įsivyratų taika. Bet tai reikštų pergaltoti įsitvirtinusius įpročius bei praktikas, pradedant klausimais, susijusiais su prekyba ginklais, apsirūpinimu žaliava ir energija, investavimu, finansavimo politika ir darnia plėtra, taip pat grėsminga korupcijos rykšte. Visi žinome, jog migracijos atžvilgiu būtinas vidutinės trukmės ir ilgalaikis planavimas, neapsiribojantis atsaku į kritines situacijas. Toks planavimas turėtų apimti veiksmingą paramą migrantų integracijai į priimančiąsias šalis, taip pat jų kilmės šalių plėtros skatinimo politiką, įkvėptą solidarumo ir pagalbos, kuri neturi būti saistoma su ideologinėmis strategijomis bei praktikomis, svetimomis ar priešingomis remiamų tautų kultūroms.

Neišleisdamas iš akių kitų dramatiškų situacijų – pirmiausia galvoje turiu Meksikos ir Jungtinių Amerikos Valstijų sieną, netoli kurios būsiu kitą mėnesį lankydamasis *Siudad Chuarese* (Ciudad Juárez), – žvilgsnį kreipiu ypač į Europą. Pastaraisiais metais Europą pasiekė didelė pabėgėlių banga – daugelis jų žuvo mėgindami ją pasiekti – nesenoje istorijoje pavyzdžio neturinti banga, neregėta net ir po Antrojo pasaulinio karo pabaigos. Daugelis migrantų iš Azijos ir Afrikos laiko Europą vieta, kur pavyzdinčiai įgyvendinami tokie principai kaip lygybė prieš įstatymą ir žmogaus prigimtinės vertybės, apimančios kiekvieno asmens neatimamą orumą bei lygybę, artimo meilę nepaisant kilmės ir tautybės, sąžinės laisvę ir solidarumą su kitais žmonėmis.

Sykiu masinis Europos krantus pasiekiančiųjų skaičius, regis, perkrauna priėmimo sistemą, kruopščiai surestą ant Antrojo pasaulinio karo pelenų, sistemą, tebepripažįstamą žmonijos švyturiu. Nepaprastas antplūdis ir to neišvengiamai sukeltos problemos privertė klausti dėl realių galimybių žmones priimti bei apgyvendinti, dėl priimančiųjų šalių kultūrinių ir socialinių struktūrų pokyčių ir dėl naujų regioninės geopolitinės pusiausvyros formų. Ne mažiau reikšmingi yra būgštavimai dėl saugumo, dar didesni dėl didėjančios tarptautinio terorizmo grėsmės. Dabartinė migracijos banga atrodo griaua pamatus tos „humaniškumo dvasios“, kurią Europa visada mylėjo ir gynė (6). Tačiau humaniškumo vertybių ir principų, pagarbos kiekvieno asmens orumui, abipusio subsidarumo ir solidarumo nevalia atsakyti, kad ir kokia sunki našta kai kuriomis istorijos akimirkomis slėgtų. Tad trokštu iš naujo išsakyti savo įsitikinimą, jog Europa, turėdama didžiulį kultūrinį ir religinį paveldą, turi priemonių, kaip apginti žmogaus asmens centriškumą ir teisingai subalansuoti dvigubą moralinę atsakomybę ginant savo piliečių teises ir garantuojant paramą migrantams bei juos priimant (7).

Taip pat jaučiu pareigą padėkoti už visas iniciatyvas dėl deramo šių žmonių priėmimo; galvoje, pavyzdžiui, turiu Europos plėtros banko tarybos Migrantų ir pabėgėlių fondą ir daugelio šalių dosnų solidarumą. Mintyse taip pat turiu Sirijos kaimynines šalis, nedelsiant atsiliepusias pagalba ir priėmimu, pirmiausia Libaną, kur pabėgėliai sudaro ketvirtadalį visų gyventojų, ir Jordaną, neuždariusį savo sienų nepaisant to, kad ten prieglobstį jau rado šimtai tūkstančių pabėgėlių. Nevalia pastebėti ir kitų šalių pastangų fronto linijoje, ypač Turkijos ir Graikijos. Labai padėkoti norėčiau Italijai, ryžtingais veiksmais išgelbėjusiai daugybę gyvybių Viduržemio jūroje ir

savo teritorijoje toliau besirūpinančiai didžiuliais pabėgėlių srautais. Viliuosi, kad tradicinio svetingumo ir solidarumo jausmo, būdingo Italijos gyventojams, nesusilpnins neišvengiami šios akimirkos sunkumai, bet šalis, vadovaudamasi šia sena tradicija, pasirodys gebanti priimti ir integruoti socialinį, ekonominį ir kultūrinį indėlį, kurį migrantai gali pasiūlyti.

Svarbu, kad šalys, pirmose gretose besigrumiančios su dabartine krize, nebūtų paliktos vienos, todėl būtina pradėti atvirą ir pagarbų dialogą tarp visų su šia problema susijusių šalių – kilmės, tranzito ir priėmimo šalių, – drąsiau ir kūrybiškiau ieškant naujų ir tvarių sprendimų. Dabartinė padėtis nepalieka vietos individualių šalių autonominiams sprendimams, nes kiekvienos šalies sprendimų padariniai neišvengiamai atsiliepia visai tarptautinei bendrijai. Ateities pasaulyje migracijai labiau nei kada nors anksčiau teks esminis vaidmuo, todėl mūsų atsakas turi būti tik bendrų pastangų, gerbiančių žmogaus orumą ir žmogaus teises, vaisius. Jungtinių Tautų praėjusį rugsėjį priimta artimiausių penkiolikos metų Plėtros programa, kurioje aptariama daug migraciją sukeliančių problemų, ir kiti tarptautinės bendrijos dokumentai migracijos klausimais pateisins lūkesčius tik tuo atveju, jeigu politinių sprendimų visais lygmenimis centras bus žmogus, žmonija bus laikoma viena šeima, o visi žmonės broliais ir seserimis gerbiant vienas kito skirtumus bei sąžinės įsitikinimus.

Aptariant migracijos klausimą, nevalia nepastebėti jos kultūrinių padarinių, pradedant nuo sąsajų su tam tikra religija. Derlinga dirva ekstremizmui ir fundamentalizmui yra ne tik religijos išnaudojimas siekiant galios, bet ir idealų nebuvimas bei tapatybės – įskaitant religinę – netektis, dramatiškai ženklinanti vadinamuosius Vakarus. Ši tuštuma gimdo baimę, verčiančią laikyti kitą grėsme ir priešu, skatina uždaramą ir nesutaikomumą ginant išankstines nuostatas. Migracijos reiškinys kelia rimtus kultūrinius klausimus, būtinai reikalaujančius atsako. Migrantų priėmimas gali būti gera proga įgyti naują supratimą ir atverti platesnius horizontus ir priimamiesiems, privalantiems gerbti juos priimančios bendruomenės vertybes, tradicijas bei įstatymus, ir priimančiesiems, pašauktiems pripažinti naudingą indėlį, kuriuo kiekvienas migrantas gali prisidėti prie visos bendruomenės. Šiame kontekste Šventasis Sostas iš naujo patvirtina savo išipareigojimą ekumeninėje ir tarpreliginėje srityse pradėti nuoširdų ir pagarbų dialogą, kuris, brangindamas kiekvieno individo savitumą ir tapatybę, galėtų skatinti darnų visų visuomenės narių sugyvenimą.

Gerbiami Diplomatinio korpuso nariai!

2015 m. buvo užbaigti svarbūs tarptautiniai susitarimai, teikiantys tvirtą viltį ateičiai. Galvoje pirmiausia turiu susitarimą dėl vadinamosios Irano branduolinės programos – tikiuosi, jog tai padės regione mažinti įtampą ir įgyvendinti ilgai lauktą susitarimą dėl klimato Paryžiaus konferencijoje. Ši reikšminga sutartis yra svarbus pasiekimas visai tarptautinei bendrijai; ji atspindi individams bei tautoms tenkančios didelės atsakomybės apsaugoti kūrinių ir skatinti „rūpinimosi kultūrą, persmelkiančią visą visuomenę“ (8), galingą kolektyvinį įgyvendinimą. Dabar būtina stengtis, kad tie įsipareigojimai neliktų vien gerais ketinimais, bet taptų autentiška valstybių pareiga daryti tai, kas reikia siekiant apsaugoti mūsų mylimą žemę dėl visos žmonijos, ypač būsimųjų kartų.

Savo ruožtu ką tik prasidėję metai žada būti kupini iššūkių ir daugybės įtampų, jau dabar išryškėjusių horizonte. Galvoje pirmiausia turiu rimtus nesutarimus, iškilusius Persijos įlankos regione, taip pat nerimą sukėlusį karinį bandymą Korėjos pusiasalyje. Viliuosi, kad šie konfliktai bus atviri taikos balsui ir nusiteikimui siekti susitarimo. Čia su pasitenkinimu norėčiau pažymėti kai kuriuos reikšmingus ir ypač padrašinančius žingsnius. Pirmiausia paminėčiau taikaus sugyvenimo dvasia surengtus rinkimus Centrinėje Afrikos Respublikoje; tai – teigiamas noro toliau žengti visiško nacionalinio susitaikymo keliu ženklas. Priešais akis taip pat turiu naujas iniciatyvas Kipre, kuriomis mėginama įveikti ilgalaikį susiskaldymą, ir Kolumbijos gyventojų pastangas atsisakyti praeities konfliktų ir siekti ilgai lauktos taikos. Visi viltingai žvelgiame į svarbius tarptautinės bendrijos žingsnius siekiant Sirijos krizės politinio ir diplomatinio sprendimo, kuris padarys galą per ilgai užsitęsusioms gyventojų kančioms. Padrašinančių signalų yra ir iš Libijos; jie teikia viltį, jog bus atnaujintos pastangos baigti smurtą ir atkurti šalies vienybę. Kita vertus, vis labiau aiškėja, jog tik bendra ir darni politinė veikla gebės užkirsti kelią plisti ekstremizmui ir fundamentalizmui, sukeliantiems nesuskaičiuojamą gausybę gyvybių pasiglemžiančius teroristinius veiksmus ne tik Sirijoje bei Libijoje, bet ir kitose šalyse, kaip antai Irake ir Jemene.

Tegu šie Šventieji Gailestingumo metai būna proga bendrojo gėrio labai pradėti dialogą bei susitaikymą Burundyje, Kongo Demokratinėje Respublikoje ir Pietų Sudane. Tegu tai pirmiausia būna palankus metas galutinai užbaigti konfliktą Rytų Ukrainoje. Norint įveikti dabartinę krizę, šiai šaliai nepaprastai svarbi yra įvairialypė tarptautinės bendrijos, atskirų valstybių ir humanitarinių organizacijų parama.

Tačiau didžiausias laukiantis iššūkis yra įveikti abejingumą bei išvien darbuotis siekiant taikos (9); šitai turėtų būti nuolatinis tikslas. Visame mūsų mylimame pasaulyje, taip karštai trokštančiame taikos, yra šalis, kuriai Dievas parodė ypatingą meilę ir kurią išsirinko savo Gailestingumo veidui visiems parodyti. Meldžiuosi, kad šie Naujieji metai užgydytų izraeliečius ir palestiniečius skaldančias gilius žaizdas ir įgalintų taikiai sugyventi abi tautas, kurios – esu tikras – savo širdies gelmėje ilgisi tik taikos!

Jūsų Ekscelencijos, Ponai ir Ponios!

Diplomatiniu lygmeniu Šventasis Sostas visada nepaliaujamai dės pastangas, kad taikos žinia būtų girdima iki žemės pakraščiu. Dar kartą kartoju, Valstybės sekretoriatas pasirengęs bendradarbiauti su jumis siekdamas nuolatinio dialogo tarp Apaštaly Sosto ir jūsų atstovaujamų šalių visos tarptautinės bendrijos naudai. Esu tikras, kad šie Jubiliejaus metai bus palanki proga tokios gausybės širdžių šaltą abejingumą paversti gailestingumo šiluma, ta brangia Dievo dovana, kuri baimę paverčia meile, o mus – taikos kūrėjais. Kupinas šių jausmų, kiekvienam iš jūsų, jūsų šeimoms bei šalims dar kartą nuoširdžiai linkiu palaimingų Naujųjų metų.

Dėkoju.

Nuorodos

- (1) Susitikimas su musulmonų bendruomene, Bangis, 2015 m. lapkričio 30 d.
- (2) Plg. Susitikimas su valdžios atstovais, Sarajevas, 2015 m. birželio 6 d.
- (3) Susitikimas su šeimomis, Manila, 2015 m. sausio 16 d.
- (4) Susitikimas su politikos, ekonomikos ir visuomenės vadovais, Kitas, 2015 m. liepos 7 d.
- (5) Plg. Bendroji audiencija, 2013 m. birželio 5 d.
- (6) Plg. Kreipimasis į Europos parlamentą, Strasbūras, 2014 m. lapkričio 25 d.
- (7) Ten pat.
- (8) Enciklika *Laudato Si'*, 231.
- (9) Plg. „Įveikti abejingumą ir laimėti taiką“, Žinia 2015 m. Pasaulinės taikos dienos proga (2015 m. gruodžio 8 d.).

Popiežius Pranciškus

Kodėl reikia Gailestingumo jubiliejaus?

2015 m. gruodžio 9 d.

Vakar čia, Šv. Petro bazilikoje, atvėriau Gailestingumo jubiliejaus Šventąsias duris, o prieš tai jas buvau atidaręs Centrinėje Afrikoje, Bangio katedroje. Šiandien drauge su jumis norėčiau apmąstyti Šventųjų metų reikšmę, atsakydamas į klausimą: kodėl reikia Gailestingumo jubiliejaus? Ką tai reiškia?

Bažnyčiai reikia šio ypatingo momento. Nesakau, jog šis ypatingas momentas yra geras dalykas Bažnyčiai. Aš sakau, kad Bažnyčiai reikia šio ypatingo momento. Šioje giluminių pokyčių epochoje Bažnyčia pašaukta prisidėti ypatingu indėliu, pateikdama Dievo artumo ir buvimo regimų ženklų. Jubiliejus yra palankus metas mums visiems, nes kontempliuodami dieviškąjį Gailestingumą, pranokstantį visus žmogiškus ribotumus ir spindintį nuodėmės tamsybėje, mes galime tapti labiau įsitikinę ir veiksmingesni liudytojai.

Atkreipti žvilgsnį į Dievą, Gailestingąjį Tėvą, ir į gailestingumo reikalingus mūsų brolius bei seseris reiškia sutelkti dėmesį į *esminį Evangelijos turinį*: į Jėzų, įsikūnijusį Gailestingumą, kuris padaro regimą mūsų akims Dievo trejybės meilės didį slėpinį. Švęsti Gailestingumo jubiliejų tolygiai reiškia mūsų asmeninio ir bendruomeninio gyvenimo centre vėl įtvirtinti krikščioniškojo tikėjimo ypatingumą, būtent Jėzų Kristų, gailestingąjį Dievą.

Taigi Šventieji metai skirti *išgyventi gailestingumą*. Taip, mieli broliai ir seserys, šie Šventieji metai mums dovanoti, kad savo gyvenime galėtume patirti romų ir švelnų Dievo atleidimo palietimą, jo buvimą šalia mūsų ir jo artumą, ypač tuomet, kai mums to labiausiai reikia.

Taigi šis Jubiliejus yra privilegijuotas metas Bažnyčiai mokyti rinktis tik tai, „kas labiausiai patinka Dievui“. O kas gi „labiausiai Dievui patinka“? Atleisti savo vaikams, pasigailėti jų, kad jie savo ruožtu atleistų savo broliams ir seserims, šviesdami pasaulyje kaip Dievo gailestingumo liepsnos. Štai kas labiausiai Dievui patinka. Šventasis Ambraziejus savo teologiniame veikale apie Adomą nagrinėja pasaulio sukūrimo istoriją. Jis sako, kad kiekvieną dieną Dievas kažką sukurdamas – mėnulį, saulę ar gyvūnus – „matė, kad tai gera“. Tačiau kai jis sukuria vyrą ir moterį, Biblijoje sakoma: „Dievas matė, kad buvo labai gera.“ Šven-

tasis Ambraziejus savęs klausia, kodėl Dievas sako, kad tai „labai gera“? Kodėl taip džiaugiasi sukūręs vyrą ir moterį? Nes jis galiausiai turi kam atleisti. Tai gražu: Dievas džiaugiasi atleisdamas, jo esmė yra gailestingumas. Štai kodėl šiais metais turime atverti savo širdis, idant ši meilė, šis Dievo džiaugsmas, galėtų mus pripildyti savo gailestingumo. Jubiliejus taps „palankiu metu“ Bažnyčiai, jei išmoksime pasirinkti, „kas labiausiai patinka Dievui“, nepasiduodami pagundai galvoti, kad yra dar koks nors svarbesnis ar pirmesnis dalykas. Nėra svarbesnio dalyko kaip pasirinkti, „kas Dievui labiausiai patinka“, kitaip tariant, jo gailestingumą, jo meilę, jo švelnumą, jo apkabinimą ir jo glamones!

Būtinai darbas atnaujinti Bažnyčios institucijas ir struktūras taip pat yra būdas, kuris turėtų mus vesti į gyvą ir gaivinančią Dievo gailestingumo patirtį, – vien tik ji gali garantuoti, kad Bažnyčia yra tas ant kalno pastatytas miestas, kuris negali būti paslėptas (plg. Mt 5, 14). Tik gailestinga Bažnyčia spinduliuoja! Nė akimirka neturime pamiršti, kad gailestingumas yra tai, „kas Dievui labiausiai patinka“, antraip visos mūsų pastangos būtų veltui, taptume savo institucijų bei struktūrų vergais, kad ir kokios jos būtų atnaujintos. Tuomet visam laikui liktume vergai.

„Stipriau išgyventi džiaugsmą dėl to, kad mus vėl atrado Jėzus, gerasis Ganytojas, kuris atėjo mūsų ieškoti, nes buvome pražuvę“ (Dievo Gailestingumo sekmadienio I Vakarinės homilija, 2015 m. balandžio 11 d.). Štai tikslas, kurį Bažnyčia sau kelia šiais Šventaisiais metais. Taip sustiprinsime tikrumą, kad gailestingumas gali padėti kurti žmogiškesnį pasaulį. Ypač mūsų laikais, kai atleidimas yra retas svečias žmogaus gyvenimo sferose, šauktis gailestingumo tampa vis labiau neatidėliotina, ir tai darytina visur: visuomenėje, institucijose, darbovietėje, taip pat šeimoje.

Žinoma, kas nors galėtų paprieštarauti: „Tėve, argi Bažnyčia neturėtų nuveikti šiais metais ko nors daugiau? Teisinga apmąstyti Dievo gailestingumą, tačiau juk Bažnyčios laukia daugybė neatidėliotinių poreikių!“ Tai tiesa, reikia daug ką nuveikti, ir aš pirmasis be paliovos tai priminsiu. Tačiau turime suvokti – gilioji priežastis, dėl kurios pamiršamas gailestingumas, yra *savimeilė*. Pasaulyje tai įgyja išskirtinio savo interesų siekimo, malonumų ir garbės troškimo, apimančio taip pat turtų kaupimo siekį, pavidalą, o krikščionių gyvenime savimeilė reiškiasi veidmainyste ir pasaulietiškumu. Visi šie dalykai yra priešingi gailestingumui. Savimeilės impulsai, darantys gailestingumą pasaulio svetimkūniu, yra tokie gausūs, kad dažnai neįstengiamo jų atpažinti kaip ribotumo

ar nuodėmės. Štai kodėl būtina atpažinti save kaip nusidėjėlį, taip sustiprinant dieviškojo gailestingumo tikrumą: „Viešpatie, esu nusidėjėlis; Viešpatie, esu nusidėjėlė; ateik su savo gailestingumu.“ Tai labai graži malda. Ją paprasta kasdien kartoti: „Viešpatie, esu nusidėjėlis; Viešpatie, esu nusidėjėlė; ateik su savo gailestingumu.“

Brangūs broliai ir seserys, linkiu, kad šiais Šventaisiais metais kiekvienas iš mūsų galėtų patirti Dievo gailestingumą, kad taptume liudytojais to, „kas Jam labiausiai patinka“. Ar naivu tikėti, jog tai gali perkeisti pasaulį? Žmogiškai kalbant, kvaila, tačiau „Dievo kvailybė išmintingesnė už žmones ir Dievo silpnybė galingesnė už žmones“ (1 Kor 1, 25).

Jubiliejaus ženklai

2015 m. gruodžio 16 d.

Praėjusį sekmadienį Šventosios durys buvo atidarytos Romos katedroje, Laterano Šv. Jono bazilikoje; Gailestingumo durys buvo taip pat atvertos visų pasaulio vyskupijų katedrose ir vyskupų nurodytose šventovėse bei bažnyčiose. Jubiliejus švenčiamas visame pasaulyje, ne tik Romoje. Aš norėjau, kad Šventųjų durų ženklas būtų kiekvienoje dalinėje Bažnyčioje, kad Gailestingumo jubiliejų galėtų išgyventi kiekvienas žmogus. Todėl Šventieji metai prasidėjo visoje Bažnyčioje ir švenčiami kiekvienoje vyskupijoje panašiai kaip Romoje. Tarp kita ko, pirmosios Šventosios durys buvo atidarytos pačioje Afrikos širdyje. O Roma yra visuotinės bendrystės regimas ženklas. Tegul ši bažnytinė bendrystė tampa dar intensyvesnė, kad Bažnyčia galėtų tapti Tėvo meilės ir gailestingumo gyvu ženklu pasaulyje.

Gruodžio 8-osios data buvo taip pat parinkta siekiant išryškinti šį poreikį, nes ji susieja Jubiliejaus pradžia su Vatikano II Susirinkimo pabaigos 50-ųjų metinių sukaktimi. Iš tikrųjų Susirinkimas apmąstė ir parodė Bažnyčią bendrystės slėpinio šviesoje. Bažnyčia, išplitusi visame pasaulyje ir sudalyta į daugelį dalinių Bažnyčių, vis dėlto ji yra visuomet tik viena Jėzaus Kristaus Bažnyčia, – ta, kurios jis norėjo ir už kurią pasiaukoję. Viena Bažnyčia, kuri gyvena paties Dievo bendrystėje.

Šis bendrystės slėpinys, darantis Bažnyčią Dievo meilės ženklu, auga ir bręsta mūsų širdyse, kai meilė,

kurią atpažįstame Kristaus kryžiuje ir į kurią pasineriame, įgalina mus mylėti taip, kaip esame jo mylimi. Tai nesibaigianti meilė, turinti atleidimo ir gailestingumo veidą.

Tačiau gailestingumas ir atleidimas neturi likti tik gražūs žodžiai, jie privalo pasirodyti kasdieniame gyvenime. *Mylėti ir atleisti yra konkretūs ir regimi ženklai, rodantys, kad tikėjimas perkeitė mūsų širdis* ir leidžia išreikšti mumyse esančią Dievo gyvybę. Mylėti ir atleisti, kaip Dievas myli ir atleidžia. Tai gyvenimo programa, kuri nepriima jokių pertrūkių ar išimčių, bet visuomet stumia mus eiti pirmyn niekuomet nepavargstant, su tikrumu, kad esame palaikomi tėviško Dievo buvimo.

Šis krikščioniškojo gyvenimo didis ženklas virsta daugeliu kitų Jubiliejui būdingų ženklų. Galvoju apie tuos, kurie žengs pro vienas iš Šventųjų durų, kurios šiais metais yra tikros Gailestingumo durys. Durys nurodo patį Jėzų, kuris yra pasakęs: „Aš esu vartai. Jei kas eis per mane, bus išgelbėtas. Jis įeis ir išeis, ir ganyklą sau ras“ (Jn 10, 9). Ėjimas pro Šventąsias duris yra ženklas, rodantis mūsų pasitikėjimą Viešpačiu Jėzumi, kuris atėjo ne teisti, bet gelbėti (Jn 12, 47). Būkite budrūs ir neapsigaukite, jei ateitų koks nedorėlis ar klastūnas ir sakytų, kad už tai reikia mokėti: ne! Už išganymą nemokama. Išganymas nepirkamas. Vartai yra Jėzus, o Jėzus dovanoja save! Jis pats kalba apie tuos, kurie įeina nederamu būdu, ir jis paprasčiausiai pasako, kad jie yra vagys ir plėšikai. Ir dar kartą dėmesio: išganymas gaunamas dovanai. Eiti pro Šventąsias duris yra tikro širdies atsivertimo ženklas. Žengiant pro Šventąsias duris gera atminti, kad savo širdies duris taip pat privalome laikyti atlapotas. Stoviu prieš Šventąsias duris ir prašau: „Viešpatie, padėk man plačiai atverti mano širdies duris.“ Šventieji metai nebus labai veiksmingi, jei mūsų širdies durys neatvers prieigos Kristui, raginančiam visuomet eiti link kitų, kad neštume jiems Jo meilę. Panašiai kaip Šventosios durys lieka atviros, nes jos yra Dievo mums paruošto priėmimo ženklas, taip ir mūsų durys, širdies durys visuomet turi būti plačiai atvertos, kad nė vienas žmogus nebūtų atmestas. Net ir tas ar ta, kurie mane erzina: nė vienas.

Svarbus jubiliejaus ženklas yra *išpažintis*. Artinimasis prie sakramento, per kurį susitaikiname su Dievu, prilygsta tiesioginei gailestingumo patirčiai. Tai rasti Tėvą, kuris atleidžia: Dievas dėl visko atleidžia. Dievas supranta mus, supranta netgi mūsų ribotumą ir prieštarumą. Ir ne tik tai: jis su meile sako mums, kad būtent tuomet, kai išpažįstame savo nuodėmes, jis tampa mums dar artimesnis ir ragina mus žvelgti į

priekį. Jis sako net dar daugiau: kai išpažįstame savo nuodėmes ir prašome atleidimo, danguje yra švenčia-ma. Jėzus švenčia: tai jo gailėstingumas. Nepraraski-me drąsos. Ženkime pirmyn šiuo keliu!

Dažnai girdėjau sakant: „Tėve, negaliu atleisti savo kaimynui, bendradarbiui, kaimynei, anytai, brolienei.“ Mes visi tai girdėjome: „Negaliu atleisti.“ Tačiau kaip galime prašyti, kad Dievas mums atleistų, jei patys neįstengiame atleisti? Atleidimas yra didel-is dalykas, tačiau jis nelengvas, nes mūsų širdys yra vargingos, ir vien savo pastangomis neįstengiame to padaryti. Tačiau jeigu atsiveriame ir priimame Dievo mums skirtą gailėstingumą, savo ruožtu įstengiame atleisti. Dažnai esu girdėjęs sakant: „Negalėdavau matyti to žmogaus. Nekenčiau jo. Tačiau vieną dieną atėjau pas Viešpatį ir paprašiau atleisti mano nuodė-mes, taip pat atleidau ir tam žmogui.“ Tai kasdieniai reikalai. Ir ši galimybė yra arti mūsų.

Taigi drąsos! Išgyvenkime Jubiliejų pradėdami nuo šių ženklų, talpinančių didžiulę meilės galią. Viešpats mus lydės ir leis patirti kitus mūsų gyvenimui svar-bius ženklus. Drąsos – ir ženkime pirmyn!

Kūdikio Jėzaus pamokos

2015 m. gruodžio 30 d.

Šiomis Kalėdų dienomis prieš mūsų akis yra Kūdikis Jėzus. Esu tikras, kad namie dar daugelis šeimų turi prakartėles ir tęsia iš šv. Pranciškaus Asyžiečio per-imtą gražią tradiciją, kuri išlaiko mūsų širdyse gyvą žmogumi tapusio Dievo slėpinį.

Pamaldumas Kūdikėliui Jėzui yra labai paplitęs. Kasdienėje maldoje jį praktikavo daugybė šventųjų, troškusių savo gyvenimą formuoti pagal Kūdikėlio Jėzaus pavyzdį. Turiu omenyje ypač šv. Teresę iš Lizjė, kuri kaip karmelitė vienuolė pasirinko Kūdi-kėlio Jėzaus ir Šventojo Veido Teresės vardą. Ji taip pat yra Bažnyčios mokytoja ir mokėjo gyventi bei liudyti šią „dvasinę vaikystę“, kuri pasisavinama Mergelės Marijos mokykloje apmąstant Dievo, dėl mūsų tapusio mažutėliu, nuolankumą. Tai didžiulis slėpinys: Dievas yra nuolankus! Mes esame išpuikę, pilni tuštybės ir manome esą kažkas, o esame niekas! Jis, būdamas didis, yra nuolankus ir tampa vaiku. Tai tikras slėpinys! Dievas yra nuolankus. Tai yra gražu!

Buvo laikas, kai Dievas dieviškuoju-žmogiškuoju Kristaus asmeniu buvo vaikas, ir tai turi turėti ypa-tinę reikšmę mūsų tikėjimui. Tiesa, kad jo mirtis ant kryžiaus ir prisikėlimas yra aukščiausia jo atperka-mosios meilės išraiška, tačiau nepamirškime – visas jo žemiškasis gyvenimas yra apreiškimas ir moky-mas. Kalėdų laiku minime Jėzaus vaikystę. Kad ga-lėtume augti tikėjimu, turėsime dažniau mąstyti apie Vaikelį Jėzų. Tiesa, mes nieko nežinome apie šį jo gyvenimo laikotarpį. Tarp nedaugelio mūsų turimų nuorodų yra vardo suteikimas aštuonioms dienoms praslinkus po jo gimimo ir paaukojimas šventykloje (plg. *Lk 2, 21–28*); taip pat minimas išminčių aplanky-mas ir bėgimas į Egiptą (plg. *Mt 2, 1–23*). Po to didelė spraga iki 12 metų, kai Marija su Juozapu keliauja į Jeruzalę švęsti Velykų, o Jėzus, užuot grįžęs su savo tėvais, užtrunka šventykloje kalbėdamas su įstatymo mokytojais.

Kaip matome, apie Vaikelį Jėzų žinių nedaug, tačiau apie jį galime daug sužinoti žvelgdami į vaikus. Tė-vai ir seneliai turi gražų įpratimą stebėti savo vaikus, ką jie daro.

Pirmiausia matome, kad vaikai nori mūsų dėmesio. Jie turi būti mūsų dėmesio centre. Kodėl taip yra? Ar todėl, kad jie yra išpuikę? Ne! Jiems reikia jaustis apsaugotiems. Mums taip pat reikia Jėzų pastatyti į gyvenimo centrą ir suprasti – nors tai gali atrodyti paradoksalu, – kad mums tenka atsakomybė jį sau-goti. Jis nori būti mūsų glėbyje, nori, kad juo būtų rū-pinamasi, nori sutelkti savo žvilgsnį į mus. Negana to, privalome padaryti taip, kad Kūdikis Jėzus šyp-sotųsi, būtina parodyti jam savo meilę ir džiaugsmą, nes jis yra tarp mūsų. Jo šypsena yra meilės ženklas, užtikrinantis, kad esame mylimi. Galiausiai vaikai mėgsta žaisti. Žaisti su vaiku reiškia palikus savo logiką įžengti į vaiko logiką. Jeigu norime, kad jam patiktų, kad jis džiaugtųsi, būtina suvokti, kas jam patinka, – nebūti egoistais ir neversti jo daryti to, kas patinka mums. Tai pamoka mums. Jėzaus aki-vaizdoje esame kviečiami palikti savo autonomijos pretenziją – toks yra problemos branduolys, mūsų autonomijos pretenzija, – idant atgautume tikrąją laisvės formą, kurios esmė yra pažinti Tą, kurį turi-me savo akivaizdoje, ir Jam tarnauti. Jis, kūdikis, yra Dievo Sūnus, atėjęs mūsų išgelbėti. Jis nužengė tarp mūsų, kad mums parodytų apstaus meilės bei gailės-tingumo Tėvo veidą. Taigi tvirtai laikykime glėbyje Kūdikį Jėzų ir jam tarnaukime: tai meilės ir ramybės versmė. Šiandien bus gera grįžus į namus nueiti prie prakartėlės, pabučiuoti Kūdikėlį Jėzų, ištarti: „Jėzau, noriu būti nuolankus kaip Tu, nuolankus kaip Die-vas“ ir prašyti jo šios malonės.

Dievas yra Gailestingasis

2016 m. sausio 13 d.

Šiandien pradėdame katechezes apie *gailestingumą Biblijos požiūriu*, kad mokytumės gailestingumo klausdamiesi to, ko pats Dievas moko per savo Žodį. Pradedame nuo Senojo Testamento, kuris mus ves į pilnutinį Jėzaus Kristaus apreiškimą, kuriuo galutinai apreiškiamas Tėvo gailestingumas.

Šventajame Rašte Viešpats parodomas kaip „gailestingas Dievas“. Tai yra jo vardas, per kurį jis mums apreiškia savo veidą ir savo širdį. Kaip pasakojama Išėjimo knygoje, apsiरेikšdamas Mozei, jis taip apibūdina save: „Viešpats, esu gailestingas ir maloningas Dievas, lėtas pykti, kupinas gerumo ir ištikimybės“ (Iš 34, 6). Kituose tekstuose taip pat randame šią formuluotę su tam tikromis variacijomis, bet visada akcentuojamas Dievo gailestingumas ir meilė, tai, kad jis niekuomet nepavargsta atleisti (plg. Jon 4, 2; Jl 2, 13; Ps 86, 15; 103, 8, 145, 8; Neh 9, 17). Drauge peržvelkime vieną po kito Šventojo Rašto žodžius, bylojančius mums apie Dievą.

Viešpats yra „gailestingas“: šis žodis primena švelnumo nuostatą, būdingą motinai savo vaiko atžvilgiu. Biblijoje pavartotas hebrajiškas žodis turi sąsają su viduriais ar motinos išciomis. Jis įtaigoja įvaizdį Dievo, kuris *jaudinas* ir *gaudinas* dėl mūsų kaip motina, apkabinti savo kūdikį ir trokštanti vien jį mylėti, saugoti, padėti jam, pasirėngusi atiduoti viską, net pačią save. Štai kokį įvaizdį daro šis žodis. Tai meilė, kurią galima gerąja prasme apibūdinti kaip „kylančią iš kūno vidaus“.

Po to rašoma, kad Viešpats yra „maloningas“, ta prasme, kad apdovanoja malone, užjaučia, savo didybe pasilenkia prie silpnojo ir vargšo, *visada pasirėngęs priimti, suprasti ir atleisti*. Jis yra kaip tėvas iš Luko evangelijos palyginimo (Lk 15, 11–32): tėvas neužsisiklėndžia nuoskaudoje dėl to, kad jį paliko jaunesnysis sūnus, priešingai, ir toliau jo laukia – juk jį pagimdė, – po to bėga jo pasitikti ir apkabina, net neleidžia jam baigti išpažinties, tarsi uždengdamas jam burną. Tokia didelė jo meilė ir džiaugsmas atgavus sūnų. Po to jis eina ieškoti vyresniojo sūnaus, kuris yra pasipiktinęs ir nenori švęsti: jis visą laiką buvo namie, bet gyveno veikiau kaip tarnas, o ne kaip sūnus. Tėvas pasilenkia ir prie jo, kviečia į vidų, siekia atverti jo širdį meilei, kad niekas neliktų nušalintas nuo gailestingumo šventės. Gailestingumas yra šventė!

Apie šį gailestingąjį Dievą taip pat sakoma, kad jis yra „lėtas pykti“, pažodžiui, „ilgo atokvėpio“, tai yra jis *plačiai atsikvepia kantrybe ir gebėjimu ištvirti*. Dievas moka laukti, jo tempai nėra tokie nekantrūs kaip žmonių. Jis yra kaip išmintingas žemdirbys, mokantis laukti, leidžiantis gerai sėklai augti nepaisant raugių (Mt 13, 24–30).

Galiausiai Viešpats skelbiasi esąs „*kupinas malonės ir ištikimybės*“. Koks gražus šis Dievo apibūdinimas! Jame viskas telpa. Nes Dievas yra didis ir galingas, tačiau ši didybė ir galybė atsiskleidžia mylint mus, tokius mažus ir negebančius. Čia pavartotas žodis „malonė“ reiškia taip pat *meilę, malonę, gerumą*. Tai nėra meilė iš televizijos serialo. Tai meilė, kuri pirma žengia žingsnį, kuri priklauso ne nuo žmogiškųjų nuopelnų, bet nuo didžiulio dovanojimosi. Tai dieviškas rūpinimasis, kurio niekas negali sustabdyti, net nuodėmė, nes jis geba pasiekti anapus nuodėmės, įveikti blogį ir atleisti.

Beribė *ištikimybė*: tai paskutinis žodis iš Dievo apreiškimo Mozei. Dievo ištikimybės niekuomet neprietrūksta, nes Viešpats, pasak psalmės, yra niekuomet neužmiegantis Sargas, be paliovos budintis dėl mūsų, idant nuvestų mus į gyvenimą: „Tavo kojai suklupti jis neleis, – tas, kuris tave globoja, budi. Štai Izraelio globėjas nei snaudžia, nei miega! <...> Viešpats saugos tave nuo viso, kas pikta, – jis saugos tavo gyvastį. Viešpats saugos tave išeinantį ir grįžtantį ir dabar, ir amžinai“ (Ps 121, 3–4. 7–8).

Šis gailestingasis Dievas yra ištikimas savo gailestingumu, ir šventasis Paulius sako gražų dalyką: jei tu ir nesi jam ištikimas, jis išlieka ištikimas, nes savęs jis negali išsiginti. Ištikimybė rodant gailestingumą būdinga pačiai Dievo esmei. Todėl Dievas visiškai ir visuomet vertas pasitikėjimo. Tai tvirtas ir stabilus buvimas. Toks yra mūsų tikėjimo tikrumas. Per šį Gailestingumo jubiliejų visiškai pasitikėkime juo ir patirkime meilę šio Dievo, kuris yra „gailestingas ir maloningas, lėtas pykti, kupinas gerumo ir ištikimybės“.

Arkivyskupas Gintaras Grušas

Pamokslas šv. Mišiose minint Lietuvos laisvės gynimo 25-ąsias metines

2016 m. sausio 13 d.
Vilniaus arkikatedra bazilika

Šios dienos pirmajame skaitinyje girdime Samuelio pašaukimo istoriją – Dievo šventykloje tarnaujantis berniukas išgirsta Viešpaties balsą ir, kunigo Elio padedamas, išmoksta įsiklausyti ir atsiliepti į Dievo kvietimą. Dievas kalba kiekvienam iš mūsų, tačiau ne visada lengva atpažinti jo balsą ir dar sunkiau į jį atsiliepti.

Dievas mus pašaukė į gyvenimą mūsų neatsiklausęs. Jis tai padarė mūsų tėvams sutikus, jiems atsiliepus į kvietimą bendradarbiauti kuriant pasaulį. Tačiau kiekvienam iš mūsų Dievas yra numatęs gyvenimo misiją, kurią su laiku atskleidžia mums kalbėdamas ir laukdamas mūsų sutikimo. Vesdamas gyvenimo keliu Jis mus rengia ir pastato reikiamoje vietoje reikiamu momentu, kad įvykdytume savo misiją Dievo Apvaizdos plane.

Kiekvienam iš mūsų svarbu ugdyti gebėjimą išgirsti Dievo balsą ir atsiliepti, kaip darė jaunas Samuelis. Šį gebėjimą laviname nuo pat vaikystės klausydami tėvų ir mokytojų, kurie mus išmokė tiesų apie Dievą ir maldą. Tačiau šį esminį įgūdį turime puoselėti ir tobulinti visą gyvenimą. Kai kasdien meldžiamės – ne tik sukalbame poterius, bet ir stengiamės išgirsti mums kalbantį Dievą, skaitome Šventąjį Raštą ir jį apmąstome, atliekame kasdienę dienos ir sąžinės peržvalgą, dažnai priimame Sutaikinimo sakramentą, kur Dievas kalba ir mūsų sąžinės balsu, ir kunigo lūpomis, – galime pastebėti, kaip Dievas šiandien veikia mūsų gyvenime, kaip mus prakalbina.

Mūsų Bažnyčios šventieji kankiniai įvairiais būdais buvo pašaukti atsiliepti į kvietimą liudyti Kristų ir, sekdami jo pavyzdžiu, aukojo savo gyvybę. Šios aukos vaisiai buvo gausus naujų Bažnyčios narių būrys. Pasak Tertulijono, „Kankinių kraujas yra krikščionių sėkla“ (*Apologeticum*, 50, 13). Čia derėtų pridurti, kad Bažnyčią atgaivinti ir atnaujinti buvo pašaukti ne tik kankiniai, bet ir visi įvairiais amžiais gyvenę šventieji – Grigalius Didysis, šv. Pranciškus ir dar visai neseniai tarp mūsų buvę šv. Jonas Paulius ir pal. Motina Teresė.

Atsiliepti į Dievo balsą turi ne tik didieji šventieji, bet ir kiekvienas krikščionis. Visi krikščionys yra pa-

šaukti būti misionieriais. Popiežius Pranciškus rašo: „Kiekvienas krikščionis ir kiekviena bendruomenė suras savo kelią, kuriuo žengti liepia Viešpats, tačiau visi esame raginami atsiliepti į kvietimą išeiti iš patogaus būvio ir išdrįsti pasiekti visus pakraščius, kuriems reikia Evangelijos šviesos“ (*Evangelii gaudium*, 20). Šiuos pakraščius atrandame ir savo kasdienybėje, ir nepakartojamuose istorijos įvykiuose. Kasdienybėje sutuoktiniai į šį pašaukimą atsiliepia būdami atviri gyvybės dovanai ir vykdydami savo santuokinę misiją plėsti Dievo karalystę. Jie ne tik duoda vaikams gyvybę, bet ir juos ugdo, padeda išgirsti Dievo balsą ir į jį atsiliepti.

Tokį atsiliepimą į Dievo kvietimą minime šiandien, kai prieš 25-erius metus daugelis Lietuvos gyventojų būrėsi Vilniuje ir kituose miestuose siekdami užtikrinti mūsų krašto laisvę ir liudydami, kad artimo meilė yra svarbesnė už asmeninius interesus. Tai liudijo Aukščiausiosios Tarybos Atkuriamojo Seimo posėdžių dalyviai ir prie Parlamento bei kitų svarbių objektų susirinkusi tauta. Ypatingu būdu artimo meilę liudijo sužeistieji ir žuvusieji, savo gyvybę paaukoję ant Tėvynės altoriaus. Tėvynės meilė ir yra artimo meilės išraiška, nes „nėra didesnės meilės kaip gyvybę už draugus atiduoti“ (*Jn 15, 13*).

Anomis dienomis taip pat išmokome tą pamoką, kurią mums primena šiandienos Evangelija. Šią pamoką būtina kartoti, nes, deja, gyvenimo sukuryje dažnai ją pamirštame. Kur apaštalai ieškojo pagalbos, kai Petro uošvė sirgo? Pas Viešpatį. Jam jie pavedė savo sunkumus ir rūpesčius, o Jis ją išgydė. Taip ir prieš 25-erius metus visoje Lietuvoje į dangų kilo maldos ir giesmės prašant Dievo pagalbos. Per laidotuvių Mišias šioje Katedroje meldėmės prašydami paguodos ir palaikymo tragedijos akivaizdoje, taip pat stiprybės ištvirti kovos už laisvę kelyje.

Tada Jėzus mūsų neapleido, neapleidžia ir šiandien. Jis mus kviečia juo pasitikėti, išgirsti jį mums kalbantį šiandien ir atsiliepti į Jo planą mums. Jis kviečia iš naujo atverti širdį ir parodyti gailestingumą artimo meilės darbais šeimose ir visuomenėje, kviečia budėti, kad sugebėtume atsiliepti ir vykdyti Dievo valią lemiamą akimirka.

Mūsų asmeninė ir bendra ateitis, mūsų gyvenimo sėkmė priklauso nuo to, kaip išmoksime Samuelio pamoką. Todėl kasdien kartokime Samuelio žodžius: „Kalbėk, Viešpatie, Tavo tarnas klauso“ (*1 Sam 3, 9*).

Kun. Robertas Grigas

Kalba Laisvės gynėjų dienos 25-ųjų metinių minėjime Seime

2016 m. sausio 13 d.

*...Sunkus buvo tankas, kuris ant tavęs užvažiavo,
Plieniniai ir aštrūs vikšrai, kurie draskė susmigę.
Ar spėjai sušukti – ir ką? – dangui, rytdienai, mamai? –
Tėvynė! Ir laisvės – šviesos – kupina begalybė!*

*Bet tavąjį kūną į žemę išpaudė metalas,
Į taurę suliejo drauge su krauju savanorių.
O siela pakilo, ir vėl – antrą kartą – pastojo jiems kelią
Nematomu milžinu. Ir tankai sustojo.*

Taip, praėjus metams po neginkluotų Lietuvos laisvės karių žūties Vilniuje, bandžiau išreikšti mūsų bendrą patirtį ir išgyvenimus čia, unikalaus žmonijos fronto linijose prieš 25-erius metus.

Apvaizdos gerumas leido mūsų tautai patirti ir pasaulio istorijai palikti ne dažnai sutinkamą pamoką. Mes žinome ir TV žiniose kasdien matome, kaip vyksta įprastinės žmonių kovos už laisvę arba tai, kas laikoma laisve: kaukėmis veidus prisidengę jaunuoliai svaido akmenis į kokių nors specialiųjų dalinių grandinę; sprogsta Molotovo kokteiliai, abi pusės talžo viena kitą lazdomis, pykčio perkreiptais veidais skanduojami šūkiškai. Paskui, po laimėtų ar pralaimėtų mūšių, savo darbą atlieka medikai ir duobkasiai. Kaip akmens amžiuje, kaip tendencingai niekinamais viduramžiais, taip ir savo pažangumu besididžiuojančiame XXI amžiuje (pažvelkite į bado blokadomis marinamus apgultus Sirijos miestus). Anot Aleksandro Solženicyno įžvalgos „Gulago archipelage“: „*Mušti priešą kuoka – tai mokėjo ir urvinis žmogus.*“

Šiame kontekste, kurio tarsi stengiasi nepastebėti galingieji pasaulio lyderiai, nuolat užsiėmę rutininiais verslo, finansų, politikorektiškų tiesos slėpimų reikalais – nepastebėti, kad iki šiol mes, kaip konkuruojančios primatų bandos pirmykščia miške, nesiliaujame moderniais ginklais medžioti vieni kitus, savo rūšies brolius – šiame fone Lietuvos išsivadavimo kelias yra vertas apmąstymo.

Mes susidūrėme su visu tuo agresijos, politinio smurto ir „vyresniojo brolio“ arogancijos bjaurumu, kokį nuolat matome pasaulyje ir šiandien, galingųjų valstybių ir tautų vykdomą mažesniųjų ir silpnesniųjų

atžvilgiu. Bet neatsakėme tuo pačiu, tarsi natūraliu ir logišku atoveiksmiu. Į okupantų smogikus Vilniuje nelėkė akmenys, lazdos ir kulkos iš mūsų pusės. Kentėme smurtą, bet neatsakėme smurtu. Stovėjome prieš jų šarvuočius ir durtuvus, ir dainavome apie mums brangius dalykus. Apie tai, dėl ko čia buvome, dėl ko rinkomės būti mirties akivaizdoje ir nesitraukti. Tautos dvasia, kultūra – prieš brutalią karinę prievartą. Daina – prieš *kalašnikovų* kulkas. Ir (tariama) mūsų silpnybė paradoksaliai tapo mūsų didžiausia jėga. Imperinė prievartos mašina apnuogino prieš pasaulio viešąją nuomonę visą savo menkystę. Naikinama, bet nesmurtaujanti Lietuva iškilo kaip kankinių žemė ir laimėjo visuotines simpatijas. Prieš moralinį lietuvių pranašumą ir Sausio 13-osios kraują ėmė blankti propagandinis Gorbio *demokrato* žavesys. Galbūt Kristaus kvietimas nugalėti blogį neperimant smurtinių to paties blogio kovos būdų nėra jau toks naivus ir negyvenimiškas.

Būdami tokio iš tiesų nepaprasto dvasinės kovos paveldo dalininkai, manau, turime ir svarbių įpareigojimų vieni kitiems, ypač vadinamoji politinė klasė savo tautai. Sausio 13-osios auka ir grožis bus beprasmiškai, jei neišsaugosime savo tautos.

Kai nuolat girdime apie senų ir jaunų žmonių, vaikų alkoholinės žudynės mūsų miestuose ir kaimuose, kai važiuodami visais keliais matome nesuskaičiuojamas žvakeles ir kryželius žūčių – dažniausiai girtų – vietose, sunku atsikratyti minties, kad politikai, Seimo nariai, kurie, visa tai žinodami, metų metais *diskutuoja*, ar būtina griežčiausiai, visais įmanomais būdais riboti alkoholio prieinamumą, kad jie nemyli savo tautos. Nekenčia Lietuvos, panašiai kaip *Alfa* smogikai prieš 25 metus. Nes kaip kitaip tą kruvino kvaišalų verslo globą suprasti?

Kai matome išemigruojančią, išmiršančią, demografiškai kaip šagrenės oda besitraukiančią Lietuvą, ar galime bent kaip pateisinti eksperimentų su prigimtinę šeimą, su vyro ir moters santuoka politiką? Ar galima suprasti fanatiškas kovas už „teisę“ abortuoti savo kūdikius, t. y. teisę į legalią kolektyvinę savižudybę? Juk faktiškai tuo pasakoma – nenorime, kad jaunos, iš kartos į kartą gyvenimo estafetę perduodančios Lietuvos būtų daugiau.

Kai einame mūsų didesniųjų miestų gatvėmis ir svetimkalbių afišų, užrašų pastebime kone daugiau negu lietuviškų, kai jaunimo ir vaikų dainų konkursuose – kaip ir iki 1990 metų – tarsi privalomai turi skambėti kūriniai nelietuvių kalba – nejučiomis nusi-purtai, lyg košmariškam sapnui sugrįžus: palaukite,

kur mes esame, nejaugi Lietuva vėl kažkaip nepastebimai okupuota?! Kur mūsų savigarba, mūsų pareiga apginti nepaprastomis aukomis išsaugotą tautinę tapatybę? Žinau visas tas mantras, kuriomis man būtų atsakyta – Europos Sąjunga, globalizacija, pasaulio Lietuva, modernus pasaulis... „*Tas pasenęs Jūsų etnolingvistinis patriotizmas...*“ Nemanau, kad visa tai pateisina įtartinais lengvą vienintelės ir nepakartojamos savasties išsižadėjimą, savasties, kuria mes ir tegalime praturtinti tą pačią ES ir pasaulį. Todėl neturėtume skubėti unisonu pasmerkti suverenias valstybių teises ES viduje ginančių Lenkijos ir Vengrijos, o galbūt verčiau pasimokyti – nebūtinai analogiškose srityse – formuoti ir apginti savo požiūrį. Ypač tai turėtų galioti šeimos, kultūrinių tradicijų ir švietimo politikai, kuriai kairuoliška „vyraujanti srovė“ diktatoriškai primetinėja neomarksistinę Markuzė ideologiją.

Mieli Tautiečiai ir Bendrapiliečiai, esu įsitikinęs, kad pavieniai interesų klanai tampa tauta ir patvaria valstybe, kai sugebama pripažinti lyderį – pavyzdžiui, Mindaugą lietuvių valstybės aušroje – ir stoti jam į talką. Kol kiekvienas kovoja už save (savo „gentį“, partiją, grupuotę), tol visi esame potencialus godžių agresorių grobis. Todėl, neišsižeiskite, apgailėtinas buvo Seimo daugumos sprendimas neskirti šių metų Laisvės premijos Vytautui Landsbergiui.

Jūs ne Profesoriumi pagarbą ar nuopelnus laisvės kovai paneigėte, jūs Lietuvai Sausio 13-osios 25-mečio šventę sugadinote. Nėra V. Landsbergis šventasis iš saldžių paveikslėlių, kaip, beje, ir tikėjimo šventieji nėra tokie, kaip jie sentimentaliose paveikslėliuose vaizduojami. Tačiau jo sutelkiantys nuopelnai vieningam priešui puolamos Tėvynės pasipriešinimui yra negincijamas faktas, ir nebuvo prasmingesnio akcento šiam 25-mečiui, kaip fakto pripažinimas ir adekvatus įvertinimas.

Praeis 5, 10 metų, ir mūsų daugelio su jumis nelabai kas beprisimins, o Vytautas Landsbergis – manau, tai supranta ir jo draugai, ir nemėgėjai – išliks Lietuvos istorijos vadovėliuose greta Basanavičiaus, Kudirkos, Smetonos, Žemaičio. Norite to ar nenorite, patinka tai kam ar nepatinka. Negebėjimas dėl asmeninių antipatijų priimti tikrovės terodo vien skaudžią valstybinio mąstymo stoką „gentinės“ ir klaninės savivokos recidyvus.

Turime juos įveikti, kad išliktume – šviesi ir stipri Sausio 13-osios Lietuva. Ačiū.

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius

Lietuvos žaizdos

Homilija Panoterių bažnyčioje laidojant tėvo nužudytus du vaikelius

2016 m. sausio 5 d.

Evangelijoje girdėjome pasakojimą apie Betliejaus kūdikių išžudymą. Išminčių apgautas Erodas baisiai įtūžo ir išžudė visus Betliejaus berniukus iki dvejų metų amžiaus. „Pasigirdo šauksmas, raudos ir aimanos: tai Rachelė rauda savo vaikų; ir niekas jau jos nepaguos, nes jų nebėra“ (Mt 2, 17–18).

Ne kiekvienos laidotuvės yra vienodai skaudžios. Šiandien laidojame nužudytus du vaikelius, labai panašius į tuos Betliejaus kūdikius. Nors žiniasklaida mus pripratino prie žudynių vaizdų ir mus nelabai sujaudina žinios apie girtų vairuotojų suvežintus žmones, apie plėšikų nužudytus senokus ir panašios, tačiau šių vaikelių nužudymas sukrėtė Lietuvą. Politikai, valdžios žmonės ir žurnalistai plačiai komentavo žiaurų įvykių, reikšdami pasipiktinimą dėl to, kas įvyko, ir ieškodami nusikaltimo priežasčių. Kai kurie, įsivaizduodami Dievą kaip vergų prižiūrėtoją, klausė: kurgi buvo jūsų Dievas, kai buvo vykdomas šis nusikaltimas?

Mes, tikintys žmonės, negalime abejingai praeiti pro šį nusikaltimą, tačiau nesukubame smerkti, ypač šiais Dievo Gailestingumo metais. Visai protingai pasakė vienas politikas: „Dėl šio įvykio mes visi esame kalti.“ Taip, beveik visi. Nebent būtume šventieji ir su kiekvienu žmogumi elgtumės taip, tarsi jis būtų pats Jėzus.

Ne vyskupo pareiga būti šio nusikaltimo teisėju, tačiau negalime neieškoti giluminių priežasčių, kodėl mūsų visuomenėje tiek susvetimėjimo, pykčio ir žiaurumo. Pabandyčiau įvardyti tik kelias iš jų.

Pati didžiausioji mūsų dienų bėda – nuvertintas žmogus ir jo gyvybė. Daugelis nebežvelgia į žmogų kaip į Dievo kūrinį, kuris yra nepaprastai brangus Dievo akyse, nes dėl jo Jėzus Kristus gimė Betliejuje ir mirė ant kryžiaus.

Žmogaus nuvertinimo pavyzdžiu galėtų būti alkoholio pramonės lobistai, įveikiantys visus barjerus, net inicijuojantys sau palankius įstatymus, kad tik gautų didesnę pelną, ir tuo pačiu metu mažiausiai mąstantys apie alkoholyje skęstančią Lietuvą. Pinigas yra tapęs stabu, kuris pareikalauja didelių aukų.

Žmogų labiausiai nuvertina mąstymas, kai žmoguje nematoma nieko dieviško, tik išsivysčiusi beždžionė. Tokia filosofija leidžia su žmonėmis elgtis panašiai, kaip elgiamasi su virtuvėje pasirodžiusiais tarakonais. Hitleris galėjo jam netinkamus žmones pasiųsti į krematoriumus, Stalino čekistai galėjo juos masiškai šaudyti. Šiuos nusikaltimus galėtume vardyti iki mūsų dienų.

Ne mažesnė bėda už šį bedievišką žvilgsnį į žmogų yra vergavimas savo norams bei įgeidžiams. Savo norų vergu gali tapti ne tik diktatorius, kurių pasaulis niekuomet nestokodavo, bet ir eilinis žmogus, kuris nuo vaikystės įpranta matyti tik save ir savo norus. Pradžioje tie norai būna beveik nekalti: norima įsigyti gražų žaislą ir verkiama jo negavus, paskui ateina noras būti panašioms į suaugusius – rūkyti, gerti alkoholį; dar vėliau ateina noras išbandyti savo seksualumą, ir taip toliau. Žmogus pamažu tampa savo norų vergu iki tokio laipsnio, kad jeigu jų neišpildo, tampa nelaimingas, o kartais nuožmus, kaip Erodas.

Mes, tikintys į Jėzų Kristų, esame mokomi apvaldyti savo norus, nes pats Jėzus ragino šitai daryti: „Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada savęs“ (Lk 9, 23). Pasninko dieną atsisakome šiek tiek valgio; kartais atsisakome vieno kito euro, kad padėtume stokojančiam; draugaudami neskubame su seksualinėmis patirtimis, bet ruošiamės atsakingam šeimos gyvenimui ir t. t. Tikrai tikinčio žmogaus gyvenimas būna pilnas mažesnių ir didesnių nusigalėjimų ir atsisakymų. Be to, tikėjimas mus skatina kiekviename žmoguje matyti Dievo veidą ir primena Jėzaus žodžius: „Kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių, man padarėte“ (Mt 25, 40).

Vienas iš pavojingiausių mūsų dienų reiškinių, demoralizuojančių visuomenę, yra neatsakingas liberalizmas, įteigiantis žmogui mintį, kad jo teisės ir norai yra aukščiau už viską: už šeimą, už pagarbą žmogui, už žmogaus prigimtį, aukščiau net už Dievą ir Tėvynę. Auga savo teises, bet ne pareigas žinančių žmonių karta, kuri ateityje padarys žmonėms labai daug skausmo, o Lietuvai atneš daug bėdų. Dėl šito neatsakingo liberalizmo jau šiandien aižėja Europos Sąjungos pastatas.

Po kiekvieno skaudesnio tragiško įvykio subruzda valdžios žmonės ir planuoja, kaip užkirsti kelią panašioms nusikaltimams. Tačiau kažkas teisingai pasakė, kad prie kiekvieno šulinio policininko nepastatysi. Taip, reikia turėti skriaudžiamais vaikais besirūpinančią gerą žinybą, tačiau labiausiai reikia keisti mūsų mąstymą. Ypač reikia atsigręžti į dviejų tūkstantmečių išbandytą Evangelijos kelią, nes geresnio nebėra.

Žiloje senovėje Dievas izraelitams davė Dekalogą ir jo nepakeitė net tuomet, kai tauta daug kartų maištavo ir elgėsi pagal savo norus. Prieš du tūkstančius metų Jėzus Kristus dar aiškiau parodė kelią, kuriuo turi eiti žmogus; ir šį kelią išbandė milijardai žmonių nenusivylė. Juoėjusieji jau čia, žemėje, susikurdavo laimingą gyvenimą.

Stovėdami prie šių nekaltų vaikelių karstų, turime aiškiai pasirinkti, koku keliu eisime – griausime ar statysime Lietuvą? Griausime ar statysime savo asmeninį gyvenimą? *Blogai pasirinkę mes galime tapti barbarais, kurių vėliavoje bus įrašytas tik vienas šūkis: te gyvuoja nevaržoma laisvė ir mūsų norai!*

Nauji leidiniai

Jorge Mario Bergoglio – Popiežius Pranciškus. Dievo vardas – Gailestingumas. Pokalbis su Andrea Tornielli. Iš italų k. vertė Lina Gaučytė. – Vilnius: Baltų lankų leidyba, 2016. – 137 p.

„Gailestingumas yra pirmoji Dievo savybė. Tai Dievo vardas. Nėra padėties be išėities, mes nesame pasmerkti paskęsti lakiajame smėlyje.“ Paprastais ir tiesiais žodžiais popiežius Pranciškus kreipiasi į visus planetos vyrus bei moteris, šitaip pradėdamas nuoširdų ir asmenišką dialogą. Jam labiausiai rūpinti tema – gailestingumas. Ji visada buvo jo liudijimo, o dabar ir pontifikato, atspirties taškas. Kiekviename puslapyje juntamas stiprus troškimas pasiekti sielas visų žmonių – ir priklausančių Katalikų Bažnyčiai, ir jai nepriklausančių, – ieškančių gyvenimo prasmės, taikos ir susitaikymo kelio, gydymo kūno ir dvasinėms žaizdoms. Visų pirma popiežius nori pasiekti tą nerimąstingą ir skausmą kenčiančią žmoniją, kuri prašo būti priimta, o ne atstumta.

Per pokalbį su Vatikano apžvalgininku Andrea Tornielli Pranciškus, pasitelkdamas jaunystės prisiminimus ir jautrius epizodus iš savo ganytojiškos patirties, pasakoja, kodėl taip stipriai troško neeilinių Šventųjų jubiliejinių metų. Neišsižadėdamas etinių ir teologinių klausimų popiežius pakartoja, kad Bažnyčia niekam negali užverti durų; jos pareiga yra prisiskverbti į žmonių sąmonę, kad pravertų plyšį ir padėtų prisiimti atsakomybę bei atitolti nuo padaryto blogio. Per atvirą pokalbį Pranciškus nevensia nagrinėti net ir sąsajų tarp gailestingumo, teisingumo bei korupcijos. O tiems krikščionims, kurie save priskirs prie „teisiųjų“, primena: „Ir popiežius yra žmogus, kuriam reikia Dievo gailestingumo.“ „Dievo vardas – Gailestingumas“ išleidžiamas 82 šalyse.

DIEVO ŠAUKSMAS PADĖTI

5 eilinis sekmadienis (C)

Iz 6, 1–2a. 3–8; 1 Kor 15, 1–11; Lk 5, 1–11

Dievo, laisvai ir dovanai pasirenkančio žmogų, tema atspindi visuose trijuose liturginiuose skaitiniuose. Izaijas buvo pasirinktas per liturgines apeigas Jeruzalės šventykloje: „Išgirdau Viešpaties balsą: *Ką man pasiūsti? Kas gi mums eitu?* ir atsiliepiau: *Štai aš: mane ir pasiūsk!*“ Petras žvejybos metu: „Nebijok! Nuo šiol jau žmones žvejosi.“ Galiausiai Paulių Viešpats pakviečia tuomet, kai jis keliauja į Damaską suimti ir gabenti į Jeruzalę krikščionių – vyrų ir moterų: „...jį apšvietė iš dangaus šviesa. Nukritęs žemėn, jis išgirdo balsą: *Sauliau, Sauliau, kam mane persekioji?* Jis klausė: *Kas tu esi, Viešpatie?* Šis atsakė: *Aš esu Jėzus, kurį tu persekioji!*“ (Apd 9, 3–5). Iš šių tekstų mes suprantame, jog tik vienas Dievas yra laisvas apeliuoti į žmogaus laisvę. Šio sekmadienio liturginiai tekstai liudija Dievo laisvę pasirinkti savo Žodžio skelbėjais tuos, kuriuos Jis nori: Petrą, kilusį iš Betsaidos, kaip Tiberiados ežero žveją; Paulių, kilusį iš Kilikijos Tarsos miesto, kaip akademinį rabino titulą turintį asmenį, persekiojusį Kristaus Bažnyčią; Izaiją liturginių apeigų metu Jeruzalės šventykloje; Petrą valtyje po stebuklingai gausios žvejybos; degantį neapykanta krikščionims Paulių kelyje į Damaską.

Izaijas, Petras ir Paulius, tie trys laisvo Dievo pasirinkimo asmenys, taps didžiais Viešpaties bendradarbiais žmonijos išganymo misijoje. Dievas žmogų pasirenka tam tikromis aplinkybėmis atsižvelgdamas į žmogiškąją jo patirtį, amžių, išsiauklėjimą ir charakterį. Viena vertus, Dievas suspindi savo galybe, tačiau, kita vertus, žmogus pajunta savo nevertumą. Izaijas įeina į Dievo slėpinį, Dievo kaip galingojo Karaliaus ir Viešpaties, tačiau jaučiasi esąs žmogus, kurio lūpos nešvarios kalbėtis su Dievu. Petras, pamatęs nepaprastą žvejybą kaip Dievo galios pasireiškimą, nusižeminęs puola Jėzui į kojas sakydamas: „Pasitrauk nuo manęs, Viešpatie, nes aš – nusidėjėlis!“ Apsireikšdamas Pauliui Jėzus jį nutrenkia nuo arklio, tam tikram laikui padaro neįgalų – aklą, galiausiai Paulius priima krikštą iš Ananijo rankų. Dievas negali įsiveržti į žmogaus istoriją, jei žmogus pasitiki tik savimi, išdidžiai visiškai nekreipdamas dėmesio į Dievą ir nerodydamas pasitikėjimo Juo.

Vieno turtingo Romos grafo duktė, nepaisydama savo šeimos sukeltos pasipriešinimų audros, įstojo į Švč. Marijos pranciškonų vienuoliją. Baigusi noviciatą, toji grafaitė gavo naują sesers Jukundos vardą

ir pasiprašė savo vyresniųjų, kad jos siųstų ją į raupsuotųjų koloniją. Netrukus sesuo Jukunda išvažiavo ten. Kai misijų stotis lankydamas apaštališkasis vizitatorius atvyko ir į tą misiją, kurioje darbavosi sesuo Jukunda, jis paprašė vyresniosios, kad jam būtų leista pasikalbėti su seserimi. Mat jos namiškiai prašė vienuolį vizitatorių sužinoti, kaip sekasi toje nelaimingųjų raupsuotųjų šalyje seseriai Jukundai. Vienuolyno vyresnioji atsakė, jog pakalbėti jis negalės, užteks pamatyti vienuolę iš tolo.

Po kurio laiko vienuolis pastebėjo vieną seserį vienuolę, patarnaujančią ligoniams ir su jais besikalbančią raupsuotųjų kieme. Raupsuotieji, pro kuriuos ši vienuolė ėjo, klaupėsi ir jai lenkėsi. Jos veide ir ant rankų matėsi raupsų ligos žymių: ji pati jau buvo ligonė, tačiau dar pajėgė patarnauti kitiems. „Tai sesuo, kurią tu, tėve, norėjai pamatyti, – paaiškino vyresnioji. – Ji jau negali iš čia išeiti, nes betarnaudama raupsuotiesiems pati užsikrėtė. Tai bendras visų čia tarnaujančių seserų likimas. Ligoniai, žinodami, kas ji yra ir kaip tapo tokia ligone, prieš ją klaupia iš meilės ir pagarbos. Aš tikra, kad šie įvairių, net stabmeldišku religijų ligoniai mirs įtikėję į šios vienuolės Dievą. Jos namiškiams, tėve, pasakyk, neminėdamas apie jos ligą, kad ji yra laiminga ir patenkinta, nes iš tikro tokia jaučiasi.“

Žmogus, išgirdęs Dievo pašaukimą, gali atsiliiepti labai įvairiai. Tačiau pats vertingiausias atsiliepimas yra nuolankus pašaukimo priėmimas. Visi trys skaitiniai spindi žmogaus nusižeminimu ir visišku pasitikėjimu Dievu. Tik tada jie viską palieka ir seka Juo.

Žmonijos išganymo istorijoje yra visų nepaprastiausias stebuklas – Dievas nori išgelbėti žmones per kitų žmonių bendradarbiavimą. Vienintelis Išgelbėtojas yra Dievas, tačiau žmonės yra Jo rankos, kuriomis yra dalijamas išganymas jo prašantiems; žmonės yra Jo lūpos, skelbiančios Dievo žodį tūkstančiais kalbų; žmonės yra Jo begalinės meilės apraiškos, kai viską palikę, visko atsakę tarnauja vieni kitiems. Dievas prašo tavęs, kunige ar pasauliet, vienuole ar socialinio darbo savanori, maldauja tavo pagalbos. Ar tu Jo maldavimą atmesi? Jis maldauja tavęs, jaunuoli, tavo jaunystės, kad išgelbėtum pasaulio jaunimą, ir ne tik savo jaunyste, bet ir kad visu gyvenimu gelbėtum žmogų, padėtum jam išsivaduoti iš savojo egoizmo, idant jis taptų tikru Dievo vaiku. Dievas maldauja tavęs, suaugęs žmogau, tavosios brandos, būti Dievo bendradarbiu gelbstint tave patį, pagalbos gelbstint tavo šeimą, tavo profesinę, socialinę ir kultūrinę

aplinką. Jis maldauja tavęs, pensijos sulaukusio žmogaus, tavo metų turto, tavo dvasinės ir žmogiškosios patirties, tavo gyvenimo išminties, kad ją perduotum

kitiems, idant padėtum kurti pasaulį žmogiškesnį ir krikščioniškesnį. Ar mes išgirsime Dievo šauksmą, prašantį padėti?

„JEI NORI TARNAUTI VIEŠPAČIUI, BŪK PASIRUOŠĘS BANDYMU“

I gavėnios sekmadienis (C)

Ist 26, 4–10; Rom 10, 8–13; Lk 4, 1–13

Gundymai neatsiejamai lydi žmogų per visą gyvenimą. Mūsų gyvenimas – tai pavojingas kelias, pilnas gundymų. Gundymo formos ir būdai keičiasi priklausomai nuo laiko, papročių ir kultūros, tačiau visada išlieka pagrindinės pagundos: turėti, galėti, žinoti ir patikti. Todėl šiandieninė visuomenė suteikia gundytojui nesuskaičiuojamų galimybių.

Šėtonas pasiūlė Mesijui tris pasaulio užkariavimo būdus. Pirmuoju gundymu masės pavergiamos žemiškųjų gėrybių pažadais. „Pamaitink jas, „liepk, kad šie akmenys pavirstų duona“, ir jos eis paskui Tave, kur panorėsi“, – sakė gundytojas. Kristus nesutinka su tuo pasiūlymu ir atsako, jog žmogus yra gyvas ne vien duona, bet ir kiekvienu žodžiu, kuris išeina iš Dievo lūpų. Šėtonas išdrįsta Kristų gundyti primindamas, kad Jis yra Mesijas. „Jei tu Dievo Sūnus, liepk šitam akmeniui pavirsti duona.“ Lygiai taip pat šėtonas prabyla latro lūpomis ant Kalvarijos kalno: „Argi tu ne Mesijas? Išgelbėk save ir mus!“ Tačiau ant kryžiaus mirštantis Išganytojas neparodo jokio stebuklo, nes Dievo Sūnaus mirtis už žmoniją buvo pats didžiausias stebuklas. Žydų išėjimo iš Egipto nelaisvės istorija aiškiai parodo, kokios stiprios yra pagundos galvoti, kad Dievas privalo įsiterpti į žmonijos gyvenimą ir išspręsti konkrečias visų ir kiekvieno žmogaus problemas. Nors Dievas visapusiškai globojo išrinktąją žydų tautą, 40 metų vargstančią dykumoje, tačiau visada priminė, jog žmogus gyvas ne vien duona, ne vien materialine gerove, bet ir Dievo žodžiu, Dievo valios vykdymu.

Kristus, padauginęs duoną ir žuvis tam, kad pamaitintų minią žmonių, neieškojo sau garbės ir nenorėjo, kad žmonės paskelbtų jį karaliumi. Lengviausias būdas patraukti žmones prie savęs, tai duoti jiems duonos. Šėtonas gerai žinojo žmogaus silpnybę pirmiausia ieškoti duonos. Duok jiems duonos, ir jie išrinks tave karaliumi. Bet Kristus nenorėjo būti duonos karaliumi. Žmonijos istorijoje pastebėta, jog maisto gau-

sumas, pokyliai ir lėbavimai labai greitai atitraukia žmogų nuo Dievo planų. Kitas pavojus būtų, jei žmonės taptų dykai maitinamais tinginiais, negerbiančiais darbo ir jo visokiais būdais vengiantys.

Šėtonui rūpėjo ne patarnauti Kristui, o suklaidinti jį, nes žmonės, eidami paskui Kristų dėl duonos, tikrai būtų užmiršę Danguos karalystės reikalus arba niekais juos laikę, kaip kad ir šiandien atsitinka tose draugijose ar partijose, kurių vadai, iškėlę duonos šūkį, vilioja žmones į savo sekėjų gretas. Deja, tačiau šiandien nemažai krikščionių siekia panaudoti tikėjimą ir Dievą savo žmogiškiems interesams. Šėtonas žmoniją gundo garbinti žemės gėrybes teikiantį mesiją – stabą, tam piktoji dvasia panaudoja projektus, bendruomenes, politines partijas. Jis gundė Kristų panaudoti stebuklus savo interesams, idant Dievas būtų gerovės klestėjimo garantas. Tačiau tikėjimas nėra magija, nėra karjeros ar valdžios kopėčios. Galia ir viešpatavimas yra stabmeldystės pasauliui vaisius. Žmogus dažnai siekia Dievo vietoje, nepaisydamas nei moralės, nei prigimties reikalavimų, viešpatauti pasauliui.

Kitą sykį šėtonas gundė Kristų, stovintį ant labai aukšto kalno. Apačioje, po Jo kojomis, pilkavo dantytos uolų viršūnės, už kurių plytėjo „šio pasaulio karalystės“. Kažin kur tolumoje žygiavo nugalimi romėnų legionai, jūra plaukė laivai, kilo liaudies masių bruzdėjimai. Kam jos paklūsta? Kas valdo pasaulį? Argi ne aukso galia, ne ginklo jėga, ne egoizmo, žiaurumo, prievartos stichija? Imperatorius tik todėl ir valdo tautas, kad pripažįsta tamsiųjų jėgų galią žmogui. Šėtonas tarė: „Duosiu tau valdžią visoms karalystėms; jos man atiduotos, ir kam noriu, tam jas dovanuoju. Taigi, jei parpuolęs ant žemės pagarbinsi mane, visa bus tavo.“ Tapk toks, kaip imperijų valdovai, ir žmonės puls Tau po kojų. Tokio karžygio Mesijo ir laukė žydai. Ką reiškia eiti prie valdžios atiduodant šėtonui garbę? Tai reiškia eiti tuo keliu, kuriuo ėjo šėtonas, būtent apgaulės ir užgrobimo keliu, nepaisant Dievo įsakymų, žmonių teisių ir laisvių. Todėl, kas valdžią ima smurtaudamas, keldamas revoliucijas, apgaulinėdamas, praliedamas kraują, tas atiduoda garbę

šėtonui, tokia valdžia yra neteisėta, nes buvo gauta melu ir apgaule.

Tačiau Jėzus nepasidavė kardo pagundai. Jis ne tam atėjo, kad sektų engėjų pėdomis. „Eik šalin, Šėtone! Juk parašyta: *Viešpatij, savo Dievą, tegarbink ir Jam vienam tetarnauk!*“ – toks buvo Jėzaus atsakymas. Troškimas valdyti pasaulį neretam žmogui pavirsta stambeldyste.

Išėjęs iš dykumos, Jėzus pasuko į Jeruzalę. Tačiau ir ten blogio dvasia neatstojo. Šėtonas žino, jog žmonės trokšta stebuklų, nepaprastų ženklų. Jis neva nori Kristui padėti gauti žmonių pasitikėjimą, gauti jų pripažinimą. Kristui, stovėjusiam ant vienos iš aukštų Šventyklos aikštelių, piktoji dvasia pasiūlė: „Pulk žemyn!“ Jeigu žmogus, nukritęs nuo šelmens ant akmenų, liktų gyvas, minia, be abejo, palaikytų jį didžiu stebukladariu. Tačiau ir rėksmingo stebuklo kelias, kuriuo pasuko tiek tariami mistikai, tiek „technikos stebuklų“ šalininkai, nebuvo priimtinas Jėzui. Jis visuomet stengsis slėpti savo galią vengdamas dvasinės prievartos žmonėms. Šėtonas žino, kad akių pageidimas priveda žmones prie didelių nuodėmių. Nesveikas akių pageidimas liepia kasti kitų žmonių gyvenimuose, jų dabartyje ar praeityje, kad išskeltume kitų ydas, silpnybes ir nuodėmes ir tuos žmones viešai pažemintume. Nesveikas domėjimasis verčia kištis į kitų reikalus, į kitų sąžinę, skaityti jų laiškus, klausytis už durų ir t. t. Tas pats nesveikas domėjimasis veda prie noro sužinoti visas dieviškąsias paslaptis. Štai kodėl plinta spiritizmas, kabalos, burtai, prietarai, horoskopai. Autentiška religija, kai mes tarnaujame Dievui

vykdydami Jo valią, o ne kai Dievas verčiamas tarnauti žmonių įgeidžiams. Tikrasis tikėjimas yra išbandomas tuomet, kai žmogus atsiduria ant savo gyvenimo kančių Kalvarijos. Kuomet išbandomas mūsų tikrasis pasitikėjimas Dievu, kai atrodo lyg Dievas būtų mus apleidęs, nuo mūsų pasitraukęs.

Šėtonas panaudoja įvairius gundymus žmonijos istorijoje pritaikydamas juos laikmečiui, papročiams, kultūroms, tačiau visada gundymų pagrindas buvo ir yra tas pats: turtas, galia, žinojimas ir malonumai, šiandieniais žodžiais tariant: pinigai, seksas ir malonumai. Šėtonui labai patiktų, jeigu šiandienis žmogus gyventų kaip mechaninis gyvulys, negalvodamas apie savo gyvenimo prasmę, tenkindamas savo instinktus. Anuomet nusidėję Adomas ir Ieva pasijuto esą nuogi. Širdies nuogumas ir tuštybė yra visų nelaimių ir dramų priežastis. Žmogiška tuštybė skatina ieškoti žemiškų blizgučių, turtų, garbės, šlovės visais, net žiauriausiais būdais. Šioms pagundoms įvardyti ir nuo jų išsigelbėti ir yra skirtas šventosios gavėnios laikotarpis.

„Jei nori tarnauti Viešpačiui, būk pasiruošęs bandymui“ (*Sir 2, 1*). Kartą vienuoliui dykumoje šėtonas patarė: „Šiandien pailsėk; rytoj padarysi atgailą!“ Vienuolis gundytojui atkirto: „Eik šalin, šėtone! Šiandien atgailosiu, o rytoj, jei bus laiko, ilsėsiuos.“

Dėkojame Tau, Viešpatie, kad atsiuntei galingą kovotoją už mūsų laisvę Jėzų Kristų, kuris niekais pavertė šėtono valdžią. Pasižadame šiandien melstis už tuos, kurie yra gundomi turtais, puikybe ir garbe.

KUR JĖZUS, TEN IR DANGUS

II gavėnios sekmadienis (C)
Pr 15, 5–12. 17–18; Fil 3, 17–4, 1; Lk 9, 28b–36

Kartais mes sutinkame žmonių, kurie sakosi esą taip laimingi, lyg dangus būtų ant žemės. Ar iš tikrųjų taip gali būti? Ar iš tikrųjų galima visada būti ramiam, patenkintam, linksmam ir nieko nebijoti? Šv. Raštas sako, jog gyvenime patiriame tik trupinėlius laimės, praktiškai tik pragiedrilius. Dažnai laimė greitai užgęsta užleisdama vietą žemiškoms problemoms, fizinėms ir dvasinėms kančioms. Panašiai truputį laimės pajuto ir apaštalai ant Taboro kalno. Kristaus gyvenimas žemėje ėjo į pabaigą. Jeigu būtų apaštalams pasakęs, kad Jeruzalėje Jo laukia mirtis ant kryžiaus, tokia žinia būtų

labai nuliūdinusi apaštalus ir atėmusi pasitikėjimą Juo kaip Mesiju. Apaštalai tikėjosi, kad Jėzus sukurs žemišką Mesijo karalystę ir visi jie joje bus neeiliniai žmonės. Todėl Jėzus, prieš pranešdamas apie jo laukiančią kančią, mirtį ir net būsimą apaštalų persekiojimą, pasistengė, atsimainydamas ant Taboro kalno, pakelti mokinių dvasią ir pasitikėjimą juo kaip Mesiju. Jis parodė, koks džiaugsmas ir laimė laukia tų, kurie gyvena ištikimą Dievo valiai gyvenimą. Koks amžinas džiaugsmas laukia tų, kurie ištikimai atlaiko tikėjimo persekiojimus ir net miršta už tikėjimą. Tuo tikslu Jėzus užsivedė pačius artimiausius apaštalus Petrą, Joną ir Jokūbą ant 600 m aukščio Taboro kalno. Besimeldžiant jo veido išvaizda pasikeitė, o drabužiai pasidarė skaisčiai balti. Apsireiškę Mozė ir Elijas jau ant Taboro kalno kalbėjo

apie Jėzaus gyvenimo pabaigą Jeruzalėje ant kryžiaus. Šiuo iškilmingu pokalbiu Jėzus norėjo pasakyti apaštalams, jog garbė ir šlovė pasiekama per kančią. Tačiau apaštalai buvo tokie laimingi, lyg dangus būtų nusileidęs ant žemės. Jie matė Jėzų visoje dangiškoje šviesoje ir didybėje, todėl suprato, jog ten, kur Jėzus, ten yra ir dangus. Petras, bijodamas, kad ši laimė nepraeitų, sakė: „Mokytojau, gera mums čia būti! Padarykime tris palapines: vieną tau, kitą Mozei ir trečią Elijui!“ Petras labai troško, kad visi didieji Senojo ir Naujojo Testamento vyrai būtų kartu. Jis norėjo visam laikui pasilikti ant Taboro kalno ir neketino leisti žemyn į kančių ir persekiojimų pasaulį. Evangelijoje sakoma, jog Petras nežinojo ką sakas.

Sumišusius nuo laimės apaštalus sudrausmina Viešpaties balsas: „Šitas mano išrinktasis Sūnus, jo klausykite!“ Mieli tikintieji, Dievas ir mums nurodo, jog tikroji laimė pasiekama ištikimais klausant Išganytojo.

Iškilingu atsimainymu ir pokalbiu su Moze ir Eliju Jėzus norėjo padrausinti apaštalus nebijoti vargų ir kančių, kurie pasitaikys apaštalų kelyje, ir kartu parodyti, jog pasibaigus kančioms ir prisikėlus iš numirusių bus tikroji amžinoji laimė. Vaizduodamas amžinos laimės vietą teologas šv. Tomas Akviniėtis sako: „Ten kiekvienas mylės kitą kaip patį save ir džiaugsis kito džiaugsmu kaip savo, ir dėl to vieno džiaugsmas ir laimė dar labiau padidės, nes ten vieno džiaugsmas bus visų džiaugsmas.“

Mums taip pat kartkartėmis Dievas suteikia laimės, kad sustiprintų mus sunkiame gyvenimo kelyje. Kaip

anuomet ant Taboro kalno, taip šiandien nuo Kalvarijos kalno kryžiaus į mus šviečia be galo mus mylinčio Jėzaus veidas. Jis trokšta, kad mes, atsikratę vergavimo nuodėmei, atsimainytume – panašėtume į Jį. Įpratome manyti, kad krikščioniui ar žmogui, gyvenančiam su Dievu, jokių džiaugsmų, jokių linksmybių, jokių „gera“ būti negali. Visi malonūs ir linksmi dalykai esą krikščionybės išbraukti kaip nuodėmingi, kaip nepadorūs. Malda, pasninkas, išmalda turį užpildyti visą krikščionio gyvenimą. Nuoboda, liūdnumas, pasidavimas likimui. Pasidžiaugti ir pasilinksinti esą galima tik už krikščionybės, tik tenai, „kur Dievas nemato ir negrūmoja pragaru...“ Netiesia!

„Džiaugsmas parodo, kad šitas vaikas turi šviesią sąžinę“, – dažnai kartodavo šventasis kunigas Jonas Bosko. „Džiaukitės ir linksmitės, nes jums paskirtas Dangus“, – dar dažniau sakydavo saviesiems Kristus. Taip, džiaugsmas ir linksmybė yra toks svečias, kuris mėgsta ateiti vakare – tik atlikus, ištesėjus. Vargas tam, kuris malonumą padaro tikslu: žaltvykslės šviesa veda tik į pelkes. Aišku, mes galime naudotis visomis Dievo dovanomis, kurios džiugina žmogaus širdį. Pabrėžiame: „Dievo“ ir „džiugina“.

Šitas mano išrinktasis Sūnus, jo klausykite! Mieli tikintieji, Dievas ir mums nurodo, jog tikroji laimė pasiekama ištikimais klausant Išganytojo. Padarius visa, ko laukia iš mūsų Viešpats Dievas, begalinis džiaugsmas užlieja žmogaus širdį. Tai ne pagundų saldumas, kuris greit apkarsta! Būnant su Dievu, visur ir visada gera! Ir džiaugiantis savo gerais darbais, bus visada gera!

ATSIVERSTI – TAI PAJUSTI DIEVO BUVIMĄ MŪSŲ KASDIENYBĖJE

III gavėnios sekmadienis (C)
Iš 3, 1–8a. 13–15; 1 Kor 10, 1–6. 10–12; Lk 13, 1–9

Sena lotynų patarlė sako: „*Verba docent, exempla trahunt* – žodžiai moko, pavyzdžiai traukia.“ Visoje žmonijos istorijoje matome gerų ir blogų pavyzdžių. Šiandien pavyzdžiai per radiją, televiziją, internetą plinta šviesos greičiu. Šiomis priemonėmis paveikiamos didelės tautos ir ištisos kartos. Blogų pavyzdžių reikia tam, kad pasimokytume iš kitų padarytų klaidų ir patys jų nekartotume. Geri, naudingi ir konstruktyvūs pavyzdžiai skirti būti mums stimuliu keltis iš klai-

dų, atsiversti ir tapti geresniems. Geraisiais, sektiniais pavyzdžiais yra šventieji. Visas Šv. Raštas apstus gerų ir blogų pavyzdžių, skatinančių taisytis ir atsiversti.

Evangelijoje palyginimas apie figmedį simbolizuoja Dievo kantrumą laukiant, kolei žmogus parodys atsivertimo vaisius. Dievas ne pasyviai laukia, bet pats stengiasi paveikti žmogaus sąžinę. Tačiau vargas žmogui, jeigu jis taip ir lieka nedėkingas už Dievo gailingumą ir kantrumą.

Kaip neduodantis vaisių figmedis bus iškirstas, taip neatsivertęs žmogus pražus nuo savo paties klaidų.

Griūdamas bokštas ar namas užmuša keliolika žmonių. Sprogdama bomba ar krisdamas lėktuvas nusiņeša kelių šimtų žmonių gyvybes, o neatsivertimas iš savo nuodėmių pražudo visus. Štai čia gūdi pats skausmingiausias skirtumas – nuo ligų ar nelaimių žūva atskiri žmonės, o nuo nuodėmės – visi. Ne Dievas baudžia, bet nusidėdamas žmogus pats save pražudo. Panašiai tvirtino ir šv. Augustinas sakydamas: „Kiekviena netvarkinga siela yra pati sau baismė.“ Trejus metus Jėzus skelbė išganymo naujieną Izraelio tautai ir lyg šeimininkas iš figmedžio tikėjosi tautos atsivertimo vaisių. Galiausiai ant kryžiaus savo krauju gausiai palaistė mūsų išdžiūvusias nuodėmingas sielas. Kad suprastume, jog kančia nėra kaltės ženklas. Kad mes kančią galime lyg vaistą panaudoti atsivertimui.

Mieli tikintieji, Jėzui negana, jei mes nedarome nieko blogo. Jėzus labai nori, kad mes padarytume ir daug gera savo gyvenime. Dažnai žmonės teisinasi: „Ka gi aš bloga padariau?“ Kristus peikia apsilėidimą, tinginystę ir veltėdžiavimą. Nukirsk, kam dar žemę alina. Tinginyste mes aliname kitus žmones, jie dirba už mus. Tinginyste aliname savo tėvynę. Per tingėjimą atsiranda daugelis dorovinių ydų: palaidumas, girtavimas, ištižimas, nedrausmingumas, vagystės. Gerbiamieji, nusidedama ne vien piktu blogu darbu, bet ir gero darbo, kurį galėjome ir turėjome padaryti, nepadarymu. Tai apsilėidimo nuodėmės.

Kaip figmedis iškirsdinamas ne vien dėl to, jog neveidė vaisių, bet kad ir alino žemę, taip ir žmogus, nors ir išvengdamas blogio, bet nedarydamas nieko gera, yra kitų žmonių sielų alintojas ir blogo pavyzdžio skleidėjas. Tačiau šeimininkas dar duoda metus laiko figmedžiui. Dar metus figmedis bus tręšiamas ir apkasamas, tikintis sulaukti vaisių. Taip Dievas suteikia mums laiko pamatyti savo klaidas ir atsiversti, nes danguje daug daugiau džiaugsmo dėl vieno atsivertusio nusidėjėlio negu dėl 99 teisųjų. Nebūkime bevaisia, nebūkime tie, kurie savo blogu pavyzdžiu alina kitų gyvenimą.

Palaimintasis popiežius Paulius VI sakė: „Šiandien pasaulis nori pamatyti tikrus tikėjimo liudytojus.“ Mums labai trūksta tikėjimo liudijimo pavyzdžių kasdienybėje.

Atsivertimas negali būti kažkoks atsitiktinis įvykis. Atsivertimas tik tada yra tikras ir vaisingas, kai atsiverčiama nuolat, gerai apgalvojant savo gyvenimo kelią, sąmoningai suvokiant ir atrandant naują savo gyvenimo prasmę Dieve. Atsiversti – tai pajusti Dievo buvimą kiekvienoje mūsų gyvenimo dienoje. Vienintelė atsitiktinė išpažintis per metus neturi gilios radiklios prasmės mūsų atsivertimui, nepaisant ar tai bus kalėdinė, ar velykinė išpažintis. Atsiversti – tai pakeisti kryptį nuo egoizmo į žmonių meilę, nuo baimės į pasitikėjimą Dievu, nuo vergavimo nuodėmingiems malonumams į Dievo vaikų laisvę, išsivaduoti iš vergavimo pinigui ir imtis gailestingumo darbų.

Gavėnia – tai Dievo gailestingumo ir atlaidumo laikas mums atsiversti. Dievo kantrybė laukiant žmogaus atsivertimo yra Viešpaties gailestingumo ženklas, suteikiantis mums laiko pažinti savąsias klaidas ir atsiversti. Šiandien Dievas mums duoda metus, o gal daugiau – metus vilties, metus pasigailėjimo, metus Dievo meilės ir gailestingumo. Dievas kantrus laukti, nes Jis žino, jog atsiversti yra sunku. Sunku išrauti giliai įsišaknijusias ydas. Jis žino, jog atsiversti reikia ne valandų ir dienų. Mat nuodėmė įsisunkia į visą žmogaus gyvenimą, į jo dvasią ir papročius. Juo daugiau ji į žmogų įsiveržia, tuo mažiau yra pajuntama. Blogis virsta žmogaus dalimi. Kiekviena nuodėmė lengvina kitų nuodėmių įsiveržimą. Sąžinė į viską žiūri pro pirštus, nuodėmė paplinta, lyg vėžio auglys, o dorybė tampa vis sunkiau pasiekama.

Todėl per tą malonės laiką Aukščiausiasis bando meile ir gailestingumu paveikti užkietėjusį nusidėjėlį. „Atsiverskite“ – šis Viešpaties kreipimasis kiaurai skrodžia visą žmonijos istoriją. Mat Dievas duoda mums savo gailestingumo ir kantrybės metus ne žaidimui su savo gyvenimu ir laisve, bet atgailai ir atsivertimui.

Mes visi svajojame apie globalinį pasaulio atsivertimą, tačiau tai liks tik graži svajonė, jei kiekvienas iš mūsų neatsivers. Į klausimą, kaip išvalyti Paryžių, išmintingas žmogus atsakė, tegul kiekvienas apsišluoja apie savo namus prie gatvės. Jei kiekvienas išvalysime savo sielą, bus švariau ir aplinkinių žmonių akyse, nes mūsų pavyzdys patrauks.

Parengė mons. Artūras Jagelavičius

Ekumeninė situacija Latvijoje

Apžvalga paimta iš tekstų, skirtų 2016 m. Maldos už krikščionių vienybę savaitę, rinkinio, parengto ir paskelbto Popiežiškosios tarybos krikščionių vienybei skatinti ir Bažnyčių ekumeninės tarybos tikėjimo ir konstitucijos komisijos. Medžiagą 2016 m. Maldos už krikščionių vienybę savaitę rengė grupė, suburta Romos katalikų Rygos arkivyskupo Zbignevo Stankevičiaus.

I. Krikščionių Bažnyčios

„Gyvasis ekumenizmas“ – būtent šiais žodžiais galima nusakyti ekumeninę situaciją šiandienėje Latvijoje. Įvairių tradicijų krikščionys vis dažniau susitinka bendrai melstis ir liudyti. Dalį šios dinamikos lemia tai, kad trys didžiausios konfesijos yra maždaug vienodo didumo, o mažesnės Bažnyčios yra labai veiklios. Latvija yra savotiška takoskyra tarp katalikų, protestantų ir ortodoksų tradicijų. Anot 2011 m. paskelbtų oficialių duomenų, 34,3 proc. gyventojų yra liuteronai, 25,1 proc. – katalikai, 19,4 proc. – ortodoksai ir sentikiai, 1,2 proc. priklauso kitoms krikščionių Bažnyčioms (kaip antai baptistams, adventistams, sekmininkams ir kitoms laisvosioms Bažnyčioms), o 20 proc. nurodo išpažįstantys kitą religiją arba neišpažįstantys jokios. Latvija oficialiai pripažįsta šešias religines tradicijas: liuteronus, katalikus, baptistus, ortodoksus, sentikius ir žydus.

II. Gyvasis ekumenizmas

Nors Bažnyčios Latvijoje ir nėra susibūrusios į nacionalinę Bažnyčių tarybą, ekumeninis gyvenimas duoda gerų vaisių. Krikščionių bendradarbiavimas Latvijoje būtinas norint, kad krikščioniškoji žinia pasiektų šiuolaikinę postmodernistinę visuomenę, išsiskiriančią gausia nuomonių įvairove. Galima sakyti, kad įvairių denominacijų Latvijoje ekumeninis bendradarbiavimas ir tarpusavio santykiai remiasi *Viešpaties galingų darbų* skelbimu.

Latvijos katalikų, ortodoksų, liuteronų ir baptistų vyskupams įprasta bendra žinia kreiptis į visuomenę etikos, gyvybės apsaugos ar socialinio teisingumo klausimais. Dėl broliškų santykių, jungiančių Romos katalikų ir liuteronų Bažnyčių galvas Latvijoje, dabartinio Romos katalikų arkivyskupo konsekracija vyko Rygos liuteronų katedroje.

Skirtingų Bažnyčių vadovai drauge švenčia svarbiausias atmintinas dienas bei šventes, kaip antai nacionalinę Nepriklausomybės dieną lapkričio 18-ąją. Skelbia-

mas Dievo žodis, sakomos kalbos, pasitelkiami įvairių krikščioniškųjų Bažnyčių muzikantai. Tie patys vadovai kasmet susitinka Dvasinių reikalų taryboje, kuriai pirmininkauja ministras pirmininkas. Bendradarbiaudamos su valstybe, keturios pagrindinės krikščionių tradicijos bendromis pastangomis rengia medžiagą, kuri, patvirtinta Švietimo ministerijos, naudojama valstybinėse mokyklose.

Vis dėlto Latvijos krikščioniškųjų Bažnyčių vyskupų ir dvasininkų tarpusavio santykiai neapsiriboja ekumeninėmis pamaldomis – jie šaknijasi nuoširdžioje draugystėje. Tai griaua ankstesniais amžiais pastatyntas skiriamąsias sienas ir kiekvienam leidžia kitame atpažinti Evangelijos tarnautoją. Katalikų, liuteronų ir baptistų vyskupai reguliariai susitinka. Draugiškoje aplinkoje meldžiasi, šlovina Dievą ir aptaria Latvijai svarbius klausimus.

Taip pat esama daug ekumeninio bendradarbiavimo tarp bendruomenių parapijos lygmeniu pavyzdžių. Pavyzdžiui, bendromis pastangomis organizuojamos „Alfa“ kursu grįstos evangelizacijos programos. Katalikų Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės ir Šv. Marijos Magdaliетės parapijos, Rygos Tornakalnio liuteronų Bažnyčia ir Agenskalnio baptistų bendruomenė draugiškai viena su kita bendrauja, rengia bendrus projektus ir publikuoja kalendorių. Įvairios krikščionių bendruomenės Maduonoje Maldos už krikščionių vienybę savaitę nuo 2000 m. švenčia kiekvieną dieną vis skirtingoje bendruomenėje. Tai leidžia daugeliui pirmąkart susitikti su broliais ir seserimis iš kitų krikščioniškųjų tradicijų. Ypatingas tokios patirties vaisius buvo pirmoji Latvijoje ekumeninė maldos koplyčia, kur gali melstis skirtingų konfesijų broliai ir seserys. Koplyčios durys atviros dieną ir naktį. Katalikai ir liuteronai pasikeisdami laiduoja koplyčioje nuolatinę maldą.

Šalia Bažnyčių ar parapijų organizuojamos veiklos esama motyvuotų individualių krikščionių ekumeninių iniciatyvų. Iškalbingas pavyzdys – pirmos ekumeninės Šv. Jono Krikštytojo ir Marijos Magdaliетės koplyčios atidarymas nedideliame Iगतės kaimelyje. Koplyčia pastatyta privačia iniciatyva. Ja naudojasi keturių didžiųjų Latvijos krikščionių tradicijų tikintieji – liuteronai, katalikai, ortodoksai ir baptistai. Pastatą 2013 m. sausio 18 d. palaimino katalikų, liuteronų ir baptistų vyskupai. Viena iš ypatingų Iगतės gyventojų intencijų yra melstis už gimusius ir negimusius vaikus bei jų motinas ir padėti jiems.

Kitas individualios iniciatyvos pavyzdys buvo viršūnių susitikimas Gaizinkalnyje. Pasaulietis krikščionis pakvietė skirtingų Bažnyčių Latvijoje vadovus susitik-

ti ant aukščiausio Latvijos kalno – Gaizinkalnio pabendrauti ir pasimelsti. Vadovai sutiko. Susitikimo metu juos palaikė tikinčiųjų nuolatinė malda ir pamaldos. Susitikimas jau surengtas septynis kartus, prie iniciatyvos prisijungė ir kitų Bažnyčių vadovai.

Pasaulietis prieš dešimt metų įsteigė žurnalą „Kas mus vienija?“. Sumanymą įkvėpė karštas krikščionių vienybės troškimas. Pirmame numeryje apžvelgta išskirtinai Maldos už krikščionių vienybę savaitė. Vėlesni numeriai buvo skirti konkrečioms ekumeninėms temoms. Žurnalas nemokamai platinamas įvairių Bažnyčių vietinėse bendruomenėse.

Ekumeninis bendradarbiavimas būdingas įvairioms maldos grupėms ir *Chemin Neuf*, *Blue Cross*, *Kalnskola*, *Effata* bendruomenėms, taip pat tokiems socialiniams projektams kaip kalėjimų kapelionystė ir buvusių narkomanų bei alkoholikų reabilitacijos centrui „Beltiejaus gailestingumo namai“. Visų šių sąjūdžių ir organizacijų nariai, priklausantys skirtingoms krikščionių Bažnyčioms, kasdien drauge meldžiasi ir skelbia Evangeliją kasdieniu tarnavimu prisidedami prie krikščionių vienybės.

Tai, kad Latvija turtinga krikščioniškųjų tradicijų, daro poveikį šeimos gyvenimui. Esama daug skirtingoms Bažnyčioms priklausančių sutuoktinių porų, kurioms kasdieniame gyvenime kyla daugybė klausimų, susijusių su susiskaldymu tarp krikščioniškųjų Bažnyčių, kaip antai jungtvių apeigos, vaikų katechezė, sekmadieninių pamaldų lankymas ir – kas svarbiausia praktikuojantiems krikščionims – Šventoji Komunija.

Krikščioniškosioms šeimoms problemų taip pat kelia mūsų globalizuota visuomenė. Pirmiausia šeimoms tarnauja Latvijoje nuo 1994 m. veikianti „Kanos brolija“. Bendradarbiaujant su Rygos savivaldybe, 2006 m. pradėti rengti ekumeniniai šeimos festivaliai, skirti atkreipti dėmesį į šeimos problemas ir šeimas sustiprinti. Bendradarbiaudamos su trimis didesnėmis tradicijomis, šiuos renginius ypač remia įvairios laisvosios Bažnyčios Latvijoje.

Evangelizacijai labai svarbi yra žiniasklaida. Ekumeninė komanda kuria Latvijos krikščionių draugystę bei vienybę skatinančias krikščioniškąsias programas, reguliariai transliuojamas per Latvijos valstybinį radiją. Katalikų vaizdinės informacijos centras *Emanuelis* kuria televizijos programą *Vertikale*, transliuojamą per Latvijos pirmąjį kanalą. Programose mėginama parodyti, kas krikščionis labiau vienija nei skaldo. Programos prodiuseriai Kristaus liudytojų ieško ortodoksų, katalikų, liuteronų, baptistų ir kitų krikščionių ben-

druomenėse. Be to, dar yra evangelikų radijo stotis „Latvijos krikščioniškasis radijas“, siūlanti daug ekumeniškai reikšmingų programų.

Kasmet Didįjį penktadienį kelių Latvijos miestų – kaip antai Kuldygos, Valmieros, Maduonos, Liepojos – gatvėmis einamas Kryžiaus kelias. Rygoje ekumeninį Kryžiaus kelią organizuoja Rygos arkivyskupijos katalikiškasis jaunimo centras. Šis Kryžiaus kelias suburia tūkstančius žmonių – liuteronus, baptistus, sekminikus ir kitų Bažnyčių narius, taip pat katalikus. Procesijos priešakyje vienas greta kito eina skirtingų Bažnyčių vyskupai ir tarnautojai. Įprastinį Kryžiaus kelio turinį papildė atitinkami įvairių Latvijos teatrų profesionalių aktorių, irgi priklausančių skirtingoms denominacijoms, pasirodymai. Ši malda suvienija žmones ne tik religiniu, dvasiniu, bet ir kultūriniu aspektu. Šią bendro pamaldumo ir apmąstymo akimirką visus krikščionis suvienija Kryžiaus kelio malda: „Šloviname ir garbiname tave, Kristau, nes savo Šventuoju Kryžiumi atpirkai pasaulį.“

III. Iššūkiai ekumeniniam sąjūdžiui

Pagrindas ekumenizmui Latvijoje plėtoti yra tvirtas, nes nevyrauja nė viena iš Bažnyčių ir esama daug ekumeninės veiklos. Sykiu tenka pripažinti, kad tokią veiklą plėtoja santykinai nedidelė ekumeniniams santykiams labai atvirų žmonių grupė, o daugelis krikščionių tam lieka abejingi ar net yra priešiški.

Dar vienas iššūkis yra oficialių teologinio dialogo tarp Bažnyčių Latvijoje komisijų stoka. Yra klausimų, kuriems reikia ekumeninio dialogo. Sutarimas tais klausimais nebeįmanoma paskatintų pasauliečius labiau įsitraukti į ekumenizmą.

Galima sakyti, kad ekumeninė plėtra daugiausia remiasi asmeniniais santykiais bei draugystėmis, laiduojančiais sėkmingą ekumeninių renginių įgyvendinimą. Neretai iniciatyvos imasi viena iš Bažnyčių, bet kitos Bažnyčios prie to prisideda nevienodai. Didžiausia našta tenka saujelei entuziastų. Bažnyčios turėtų surasti būdą, kaip lygiomis dalimis jausti atsakomybę už ekumenines iniciatyvas.

Galiausiai svarbus iššūkis bendrystei yra politinė situacija, silpninanti draugystės ryšius su broliais ir seserimis, priklausančiais Latvijos Ortodoksų Bažnyčiai (Maskvos patriarchatui). Todėl būtina ieškoti naujų galimybių santykiams pagilinti.

Egidijus Vareikis

Pabėgėliai ir migrantai – keletas pastabų

Apie karo pabėgėlius ir ekonominius migrantus šiaudien kalbama labai daug. Viskas tiek susipynę – karas, nepriteklus, prieglobstis, pareiga, solidarumas, tikėjimas, neveltis, problemos, kaina ir t. t., – kad niekas taip ir neatsako į klausimą, kas vyksta šiame, kaip madinga sakyti, suglobalėjusiame pasaulyje ir kokie ilgalaikiai padariniai jo laukia. Politikų ir vadinamųjų visuomenės nuomonės formuotojų požiūriai skiriasi, tad ir pati mūsų bendruomenė ne iki galo suvokia, kaip reikia suprasti dabartinę situaciją ir kaip surasti tiesą tarp noro padėti kenčiantiesiems ir baimės nepakenkti savo šaliai dėl potencialių kolonistų ir teroristų.

Popiežius Pranciškus mums primena, kad Evangelija kviečia būti artimu patiems mažiausiems ir apleistiesiems. Jiems suteikti konkrečią viltį. Ne vien tik sakyti: „Drašos, kantrybės!...“ Krikščioniškoji viltis yra kovinga, atkakliai žengianti į aiškų tikslą. Gailestingumas – antras meilės vardas: „Kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių, man padarėte“ (Mt 25, 40).

Gyvendami Europos Sąjungoje, vadindami save tikrais europiečiais turime sau pritaikyti ir šio daugiaplanio reiškinių europinį kontekstą – kur mūsų vieta, ir kas tai – neganda, problema ar tiesiog mūsų europietišku (o gal ir krikščionišku) vertybių išbandymas. Ar tai, ką parašėme sutartyse ir pasakėme įvairaus lygio priesaikose, galioja čia ir dabar?

Taigi pasidalysiu keliomis mintimis, leidžiančiomis geriau suprasti, ko galime tikėtis ir ką galime (net ir turime) padaryti.

Pirma, migracija yra ne naujas istorinis reiškinys. Žmonės visada migruodavo iš neturtingų regionų į turtingesnius, migravo iš nelaisvės, dėl gamtinių kataklizmų ir karų. Šventasis Raštas pilnas istorijų apie išrinktos tautos ir kitų tautų migraciją. Šį sykį turime santykinai didelius skaičius, nes niekad pasaulyje negyveno tiek daug žmonių, iki šiol nebuvo tiek migrantų ir pabėgėlių. Irake priskaičiuojama iki keturių milijonų išvarytų asmenų, Sirijoje – panašiai tiek, apie pusantram milijonui – Pietų Sudane. Kartą kada neįtikėtinais dideliais pabėgėlių skaičiais buvusioje Jugoslavijoje šiaudien atrodo tiesiog praeities smulkmena. Kai kurios praeities „smulkmenos“ jau beveik pamirštos – Pirmasis pasaulinis karas ir imperijų griūtis pabėgėliais pavertė per penkis milijonus žmonių, Antrasis pasaulinis – dukart daugiau. Kur dar Korėjos ir Vietnamo karai.

Karo pabėgėliai maišosi su ekonominiais migrantais, žmonėmis, nukentėjusiais dėl gamtinės aplinkos niojimo, ar tiesiog viltį praradusiais vyrais ir moterimis. Maišosi ir su blogos valios užvaldytais žmonėmis. Migrantai kažkuria prasme yra ir šiuolaikinio kariavimo būdo, net savotiškos politinių madų aukos.

Galima daug kalbėti apie tai, kaip vieni ar kiti atsirado, apie metodus, kaip juos atskirti – tai valstybių administracijos ir teisės užduotis. Tačiau mane, laikantį save krikščionimi, vis dėlto neapleidžia abejonės, ar pasirinkti persikirstymo kriterijai tikrai teisingi. Ar tikrai turime teisę spręsti, kuris labiau ar mažiau vertas šilto europietiško maisto ir guolio? Jokie oficialūs atrankos kriterijai nepadės, jei jie neturės, kaip mėgstama sakyti, žmogiško veido, o iš tikro – jautrios širdies. Tačiau būtent tos jautrios širdies mūsų pasirinkimo kriterijai ir nereglamentuoja. Todėl migrantai – kaip reiškinys, besiprašantis mūsų geros valios ženklų, – tampa tiesiog problema.

Dabartiniam pabėgėlių srautui dar tik pradėdant didėti, 2014 m. Pasaulio migrantų ir pabėgėlių dienos proga popiežius Pranciškus teigė: „Krikščionių akimis, migracijos reiškiniui, kaip ir kitai žmogiškajai tikrovei, būdinga įtampa tarp malonės bei atpirkimo paženklintos kūrinijos grožio ir nuodėmės slėpinio. Greta solidarumo ir svetingumo, broliškumo ir supratingumo ženklų esama atmetimo, diskriminacijos, išnaudojimo, kančios ir mirties. Būtent tomis sąlygomis migracija ne tik yra priverstinė, bet ir reiškiasi įvairiais susirūpinimą keliančiais prekybos žmonėmis bei jų pavergimo būdais. „Vergiškas darbas“ šiaudien – įprastas dalykas! Vis dėlto, nepaisant kylančių problemų, pavojų bei sunkumų, daugelį migrantų įkvepia pasitikėjimas ir viltis; jų širdis stipriai trokšta geresnės ateities ne tik sau, bet ir savo šeimoms bei artimiesiems žmonėms.“

Konfliktai tarp tautų vyko visada, tačiau karas nėra absoliuti visuomenės raidos būtinybė, o konfliktas pats savaime nebūtinai yra reiškinys, skatinantis pabėgėlių srautą. Tai, kad bet kokie didesni konfliktai siejami su žmonių išvaymu ir vadinamomis humanitarinėmis katastrofomis, atsirado palyginti neseniai.

Mums vis dar atrodo, kad toliau nuo mūsų esantys konfliktai ne mūsų reikalas. Nuo senų Šaltojo karo laikų politikos žodynuose liko vadinamojo Trečiojo pasaulio terminas. Žinia, pasaulyje konkuravo Pirmasis (arba Tikrasis) pasaulis – Vakarai ir Antrasis (arba Alternatyvusis) pasaulis – komunistų užgrobti Rytai. Visa, kas liko, – ekonomiškai ir politiškai netobulas, daugeliu aspektų atsilikęs Trečiasis pasaulis.

Trečiasis pasaulis, regis, nekėlė Tikrajam pasauliui tokios didelės grėsmės kaip Antrasis. Pastarasis galiausiai sužlugo, dalis jo (tokie, kaip mes) integravomės į Tikrąjį, o likusieji „degradavo“ į Trečiąjį. Pagal įsivaizduojamą strateginę schemą pasauliai turėjo gyventi ilgai ir laimingai: Tikrasis toliau turtėti ir klestėti, Trečiasis – palengva priimti Tikrojo taisykles ir sekti jo pėdomis.

Ne paslaptis, kad kai kurie politikos strategijų kūrėjai mėgsta pasakas su laiminga pabaiga. Tačiau išvalgūs mąstytojai numatė galimus konfliktus ir Tikrajame pasaulyje, įspėjo apie chaoso pavojų, nekontroliuojamą resursų ir geografijos perdalijimą. Šiandien matome pranašiškus ženklus – skęstančius laivus ir sunkvežimius, pilnus gyvų ir nebegyvų žmonių... Nepadeda nei branduolinis atgrasymas, nei visos Šengeno zonos saugumo sistemos.

Apibendrintai tariant, globalizacija tai ne tik bendra rinka ir neribojami žmogiški kontaktai. Globalizacija – tai ir bendros problemos, įskaitant karus bei jų padarinius. Dar kartą reikia prisiminti politiko ir mąstytojo Zbigniewo Brzezinskio mintį apie tai, kad jokia politinė krizė negali būti išsprendžiama vien techninėmis priemonėmis, kadangi ji visada turi moralinę dimensiją. Praktika parodė, jog negalime gyventi ilgai ir laimingai, kai pasaulis nesutvarkytas pagal teisingumo ir žmogaus orumo principus. Politikams reikia suvokti, kad negalima gyventi šalia blogio imperijų tikintis, kad jos anksčiau ar vėliau (geriau, anksčiau) numirs natūralia mirtimi. Su blogiu reikia kovoti įvairiomis priemonėmis, tačiau svarbu į neteisą atsakyti teisingumu, bet ne kerštingu žiaurumu.

Dar vienas svarbus mūsų laikų ženklas – krikščionių persekiojimo apimtys. Ar tikrai Vidurio Europos šalių gyventojai tokie beširdžiai persekiojamųjų pabėgėlių atžvilgiu? Visiškai ne – prieš keletą metų jie glaudė čečėnus, dabar noriai padeda ukrainiečiams, yra pasiruošę suteikti pastogę Vidurio Rytų krikščionims, žmonėms, tikrai kenčiantiems dėl karo ir persekiojamiems dėl tikėjimo. Tai yra pati tikroji moraliai pagrįsta pagalba, ir nereikėtų jos gėdytis. Krikščionių Vidurio Rytuose praktiškai niekas nebeginia, jie persekiojami, netgi žiauriau nei Romos imperijos laikais.

Kodėl kai kurie politikai taip bijo krikščionių? Deja, Europos Sąjungoje nėra oficialiai ginamos krikščioniškosios vertybės. Laikomasi nuostatos, kad tikėjimas yra privatus dalykas. Tačiau akivaizdu, kad toks apribojimas neatitinka visuomeninio gyvenimo tikrovės. Sovietų okupacijos laikotarpiu Vakarų lyderiai nebijojo kiekviena proga prikaišioti sovietams krikščionių

persekiojimo, o „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika“ buvo efektyvus ginklas. Dabar daugelis Europos politikų, deja, bijo, ir tai yra vienas jos silpnumo požymių. Dabar svarbiau teisė daryti kokį nors biznį, nei išpažinti meilę Dievui. Tad noras suteikti prieglobstį krikščionims nėra solidarumo laužymas. Tai kur kas tikresnis žmogaus teisių gynimas, nei formalus pasiskirstymas „besielėmis“ kvotomis...

ES formuotojai nenorėjo savo konstitucijoje minėti krikščioniškųjų šaknų. Nenuostabu, kad ir dabartinėje politikoje krikščioniškų vertybių ar kokios nors gailėtingumo sampratos nėra. Todėl ir manoma, jog viską galima išspręsti sudarant racionalų planą (šiuo metu – pabėgėlių persikirstymo), jį reikiama finansuojant ir pasitelkiant žmones, kurie planą vykdytų. Optimistiniame ES raidos scenarijuje išbandymas dėl pabėgėlių nebuvo numatytas, todėl reikia specialaus plano, resursų iš rezervo ir... viskas turėtų būti gerai.

Pratęsiant šią temą, seka ketvirta – Europos Sąjungos ir Vakarų pasaulio (save vadinančio civilizuotu) vertybinės dilemos. Europos integracija buvo pradėta remiantis krikščioniškomis žmonių bendruomenės kūrimo taisyklėmis. Tačiau vėliau ES, puikybės apimta, ėmė teigti, kad visą savo gyvenimą gali reguliuoti pasitelkdama tik protą, pinigus ir žmogiškuosius resursus, bet ne tikėjimą ir nuolankumą. Dabartinės civilizacijos puikybė yra viena iš svarbiausių jos nesėkmių priežasčių.

Tad, ką daryti ir ko ne daryti? Ką mums iš tikro sako šiandieninis migracijos išbandymas? Europos Sąjungos planas yra bandymas racionaliai spręsti problemą kontrolės ir administravimo būdais. Racionaliai mąstant, iš tiesų pabėgėlius reikia pasidalyti taip, kad visi jaustumės ir atsakingi, ir prisidėję prie problemos sprendimo. Racionalūs Europos biurokratai sutarė vadovautis išmatuojamais kriterijais – gyventojų skaičiumi, bendrojo vidaus produkto dydžiu, iki šiol „priglaustų“ žmonių kiekiu bei nedarbo lygiu. Lyg ir visai natūralu – daugiau priims tos šalys, kurios yra didesnės, turtingesnės, neturi rimtesnių darbo rinkos problemų bei mažiau pabėgėlių „naštos“ ragavę iki šiol. ES biudžetas skiria šiai operacijai 780 mln. eurų (tai sudaro apie pusę procento metinio ES biudžeto). Priimtos domėn ir išlygos, leidžiančios keisti skaičius, jei kurią nors šalį apninka gaivalinės nelaimės, netikėtos ekonominės krizės, nėra techninių galimybių. Jei šalis tikrai negali priimti žmonių, jai suteikiama galimybė „išsipirkti“ sumokant nedidelį finansinį įnašą. Be to, sukurtas (nors neatrodo, kad taip yra) išsamus perkėlimo ir paskirstymo mechanizmas, sąrašas „saugių“ šalių, iš kurių pabėgėliai nepriimami, efektyvus

jų gražinimo planas ir kiti racionalūs dalykai. Planas racionalus, tikslus ir... visiškai beširdis. Įtariu, kad dėl to jis ir bus neveiksmingas.

Svarbu pabėgėlių ir priglauštų asmenų nepaversti svetimais ir „raupsuotaisiais“. Pasidalyti ir pamaitinti pabėgėlius ne taip jau sunku. Tačiau svarbiausias klausimas – grėsmė, kad tai ne problemos sprendimas, o veikiau Pandoros skrynios atidarymas. Europietiškas humanizmas virsta priverstiniu „įvaikinimu“ (gal geriau vadinti įpilietinimu) žmonių, kurių mes visiškai nepažįstame ir kurių gyvenimui šalia ar net kartu su mumis nesame pasiruošę. Pavojinga pasiduoti ir kitai pagundai – paversti prieglobsčio prašytojus savo tarnais ar net vergais, juk jie iš anos „žemesnės“ civilizacijos. Tokių pagundų gausu Vakarų Europos viešojoje nuomonėje – priimkime juos, juk neturime savo jaunosios kartos, o jei ir turime, tai ne pagalbiniam darbams juk ją auklėjame... Ateina žinios, kad jau formuojasi ir savotiška prekybos pabėgėliais rinka – kur didesnės išmokos, kur sveikesni ir darbštesni ir t. t.

Juk ne paslaptis, kad dauguma dabartinių pabėgėlių iš Afrikos yra veikiau žmonės, kuriuos geriau tikėtų vadinti ekonominiais migrantais, realus fizinis susidorojimas jiems negresia. Tad taip į juos ir reikia žiūrėti.

Juos priimdami žinokime, kad 90 procentų tikrų ir netikrų pabėgėlių į savo „gimtąsias“ vietas negrįžta. Gali būti, jog Lietuva jiems nėra galutinis tikslas, tačiau ne tai dabar svarbu. Visuomenė, kuri dažnai vadinama mokesčių mokėtojais, nori žinoti, kokios yra ilgalaikės taip trokštamo europietiško solidarumo pasekmės.

Bendradarbiauti būtina įvairiais lygmenimis, pirmiausia pasitelkiant normas, ginančias ir skatinančias žmogaus asmenį. Popiežius Benediktas XVI nustatė šiuo atžvilgiu gaires pareikšdamas, kad „tokia politika plėtotina remiantis glaudžiu migrantų kilmės ir atvykimo šalių bendradarbiavimu, turi būti lydima atitinkamų tarptautinių normų, gebančių suderinti įvairias įstatymines tvarkas siekiant apsaugoti ir emigruojančių pavienių žmonių bei šeimų, ir visuomenių, į kurias emigruojama, poreikius ir teises“ (*Caritas in veritate*, 62).

Bažnyčioje nuolat raginama vykdyti „naująją evangelizaciją“ krikščioniškosios tradicijos kraštuose, skelbti Gerąją Naujieną tiems, kurie jos nepažįsta. Ar neatrodo, kad būtent dabar turime šansą „ateiti“ pas tuos žmones parodydami, kad atradę tikėjimą jie atras ir viltį. Ar tai ne tikra proga šį paklydusį pasaulį apšviesti krikščioniškos tiesos šviesa?

Nauji leidiniai

Mary Eberstadt. Nevykėlio laišakai: satyrinis pasakojimas apie gyvenimą, mirtį ir ateizmą. – Vilnius: Jėzuitų ekonomo tarnyba, 2015. – 103 p.: iliustr. / Serija: Siekiantiems begalybės.

Tai aštuntasis Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincijos inicijuojamo projekto „Siekiantiems begalybės“ leidinys. Pagrindinis projekto tikslas – prisidėti prie mokslo ir tikėjimo dialogo puoselėjimo. Siekti begalybės reiškia, kad mūsų troškimas TIESOS, GĖRIO, GROŽIO, MEILĖS neturi ribų. Esame atviri begalybei – siekiame visiško šio troškimo išsipildymo. Suvokdami save kaip slėpinį, mes patiriame didžiausią slėpinį, kurį vadiname Dievu.

Mary Eberstadt yra mokslinė Etikos ir viešosios politikos centro (*Ethics and Public Policy Center*) Amerikoje bendradarbė. Ji rašo į periodinius leidinius, tarp kurių paminėtini „First Things“, „Policy Review“, „VWeekly Standard“, „Wall Street Journal“ ir „Commentary“.

„Nevykėlio laišakai“ – tai neįprastai šmaikšti satyra, pasakojanti apie jaunos krikščionės atsivertimą į ateizmą. Buvusi krikščionė naujojo ateizmo gynėjams rašo atvirus laiškus, paaiškinančius priežastis, paskatinusias ją atmesti Dievą, ir supažindina su tokio pasirinkimo pasekmėmis. Laiškuose buvusi krikščionė, norėdama padėti tokiems garsiems ateistams, kaip Richardas Dawkinsas, Christopheris Hitchensas ir kt., patraukti prie bedievybės daugiau krikščionių, pateikia svarbių patarimų. „Be abejo, mums gerai sekasi patraukti tokį jaunimą, kuris už nieką nėra atsakingas ir kuriam, išskyrus didesnę laiko dalį pusrūsiuose žaidžiamus videožaidimus, žiūrėjimus pornografinius filmus, nesėkmingai siuntinėjamas žinutes merginoms, <...> niekas daugiau nerūpi“, – sako buvusi krikščionė. O kaip paveikti sąmoningus krikščionis? Jeigu naujasis ateizmas norėtų siekti tikros pažangos, jo gynėjai turėtų nertis iš kailio, kad įtikintų išsiskiriančius aukštu intelektu tikinčiuosius, kurie gyvena prasmingą ir visavertį gyvenimą.

Tarp daugelio dabartinių knygų, pasisakančių už ar prieš religiją, socialinės kritikės Mary Eberstadt „Nevykėlio laišakai“ yra išskirtinis kūrinys, nes „juodojo“ humoro forma kalbėdama apie teizmą ir ateizmą, autorė akivaizdžiai gina krikščionybę.

Šventimai

Panevėžio vyskupijoje

Sausio 16 d. J. E. Panevėžio vyskupijos apaštališkasis administratorius arkivyskupas Lionginas Virbalas SJ Panevėžio Kristaus Karaliaus katedroje rankų uždėjimu ir malda diakono tarnystei įšventino **Žilviną Treinį**.

-P-

Kaišiadorių vyskupijoje

Sausio 17 d. Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas, dalyvaujant vyskupui emeritui Juozui Matulaičiui, Kaišiadorių katedroje diakonu įšventino **Povilą Slamį**, Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos auklėtinį, kilusį iš Merkinės parapijos. Diakonas pastoracinei tarnystei, kuri truks iki kunigystės šventimų, paskirtas į Kaišiadorių parapiją. Jis tuo pačiu metu tęs studijas Vilniaus kunigų seminarijoje.

-Kš-

Pakoreguoti koordinatorių sąrašai

Sausio 18 d. Lietuvos Vyskupų Konferencijos sekretoriatas informavo, kad vyskupai, aptarę pasirengimo Nacionaliniam gailestingumo kongresui darbus, pakoregavo šio kongreso koordinatorių vyskupijose sąrašą. Pasirengimo kongresui darbus koordinuos: Šiaulių vyskupijoje – kun. Evaldas Alūza, Kauno arkivyskupijoje – kun. Artūras Kazlauskas, Telšių vyskupijoje – kan. Vilius Viktoravičius, Vilkaviškio vyskupijoje – kun. Linas Baltrušaitis, Vilniaus arkivyskupijoje – kun. Mariusz Marszalek, Kaišiadorių vyskupijoje – mons. Algirdas Jurevičius, Kariuomenės ordinariate – kun. Rimas Venckus, Panevėžio vyskupijoje – kun. Saulius Černiauskas.

-lvks-

Piligrimo pasas

Piligrimo pasas – Gailestingumo jubiliejaus atminimas ir dovana. Jis išleis-

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis

Sausio 11 d. Kaune vyko Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis. Jame dalyvavo kardinolas A. J. Bačkis, arkivyskupai G. Grušas, L. Virbalas, S. Tamkevičius, P. López Quintana, vyskupai E. Bartulis, J. Boruta, J. Ivanauskas, K. Kėvalas, R. Norvila, A. Poniškaitis, L. Vodopjanovas.

Plenarinį posėdį įžanginiu žodžiu pradėjo apaštališkasis nuncijus Lietuvai arkivyskupas Pedro López Quintana. Jis pasveikino susirinkusiuosius ir palinkėjo gero darbo pasakydamas, kad jo dalyvavimas šiame posėdyje yra maldos lydymas vyskupų vienybės su Šventuoju Tėvu ženklas.

Daug dėmesio posėdžio metu skirta Gailestingumo ypatingojo jubiliejaus renginiams mūsų šalyje. Maldos už lietuvius pasaulyje sekmadienio (kurį šiemet švęsimė kovo 6 d.) proga įvairiuose pasaulio žemynuose gyvenantys mūsų tautiečiai parašys bendruomeninę malda, atspindinčią Lietuvoje ir svetur gyvenančių mūsų tautiečių dvasinę vienybę. Rengdamiesi didžiausiam jubiliejiniam renginiui – Nacionaliniam gailestingumo kongresui, ganytojai paskyrė vyskupijų atstovus, koordinuosiančius pasiruošimo kongresui darbus kiekvienoje vyskupijoje. Šiaulių vyskupijos koordinatoriumi paskirtas kun. E. Alūza, Kauno arkivyskupijos – kun. A. Kazlauskas, Telšių vyskupijos – kun. T. Kaulius, Vilkaviškio vyskupijos – kun. L. Baltrušaitis, Vilniaus arkivyskupijos – kun. M. Marszalek, Kaišiadorių vyskupijos – mons. A. Jurevičius, o Kariuomenės ordinariato – kun. R. Venckus. Netrukus bus paskirtas ir Panevėžio vyskupijos atstovas – koordinorius. Arkivyskupas G. Grušas trumpai apžvelgė nacionalinio Gailestingumo jubiliejaus programą. Jis informavo, kad svarbiausi kongreso renginiai – šeštadienį, gegužės 7 d., vyksiančios teminės konferencijos ir užsiėmimai įvairiose Vilniaus bažnyčiose, po pietų švęsimos iškilmingos šv. Mišios Katedros aikštėje ir vakarinis koncertas. Sekmadienį, gegužės 8 d., šventės dalyviai kviečiami į iškilmingą procesiją per Vilnių, prašant Dievo gailestingumo mums ir visam pasauliui. Procesija užsibaigianti Eucharistijos šventimu Katedros aikštėje. Laukiama dalyvių iš visos Lietuvos bei užsienio.

Į posėdį susirinkę vyskupai taip pat apsvarstė kai kuriuos teisinius klausimus, tarp jų – nuo 2017 m. sausio 1 d. besikeičiančią 1992–2001 m. Bažnyčioje sudarytų santuokų civilinės registracijos tvarką. Ganytojai taip pat patvirtino medžiagos 2016 m. Krikščionių vienybės savaitei lietuviškąjį vertimą.

Posėdžio dalyje, skirtoje įvairiems personaliniams klausimams bei Bažnyčios atstovavimui tarptautiniuose renginiuose, išrinktas naujas LVK Generalinio sekretoriaus padėjėjas. Juo tapo kun. S. Rumšas OP. 2016 m. gegužės 16–19 d. vyksiančioje Italijos vyskupų konferencijos generalinėje asamblėjoje Lietuvos Vyskupų Konferencijai atstovaus jos pirmininkas arkiv. G. Grušas. Į 2016 m. kovo 2–3 d. Rabate (Malta) vyksiantį CCEE Nacionalinių katechezės delegatų suvažiavimą deleguoti Lietuvos katechetikos centro direktorius mons. R. Gudlinkis bei šio centro katechetikos kuratorė A. Pinigienė.

Vyskupai svarstė ir renginių, kuriuos ves į Lietuvą atvykstantys garbūs svečiai, organizacinius aspektus. Gegužės pabaigoje į mūsų šalį ketina atvykti Popiežiškojo Grigaliaus universiteto vicerektorius akademiniams reikalams kun. H. Zollner SJ, o birželio pabaigoje tikimasi sulaukti Didžiojo

penitenciaro kard. M. Piacenza. Abu garbūs svečiai sutiko vesti renginių ciklus, skirtus dvasininkams bei vienuolių nariams.

Kauno arkivyskupas L. Virbalas informavo susirinkusiuosius apie jau tradiciniu tapusio, didelio populiarumo susilaukiančio jaunimui skirto renginio *Valentino diena kitaip* organizavimą. Šiemet, švenčiant Gailestingumo ypatingąjį jubiliejų, prie dieviškojo gailestingumo bus galima prisiliesti ir šio renginio metu: norintieji bei tam pasiruošę čia pat, renginio metu, galės priimti Sutaikinimo sakramentą.

Kitas Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis vyks vasario 22–23 d. Vilniuje.

-lvks-

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Sausio 6 d. Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijoje vyko Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas. Jis prasidėjo Valandų liturgija – Dienine malda. Gailestingumo metų proga *Opus Dei* prelatūros regioninis vikaras Baltijos šalims mons. dr. Andres Lavin komentavo 2011 m. kovo mėn. 9 d. Dvasininkijos kongregacijos dokumentą kaip pagalbinę priemonę nuodėmklausiams ir dvasiniams vadovams „Kunigas – dieviškojo gailestingumo tarnautojas“. Lietuviškai dokumentas išspausdintas „Bažnyčios žiniuose“ (2011 m. liepos 18 d., Nr. 13).

Remdamasis dokumentu prelegentas sakė, kad kunigas – tai dieviškojo gailestingumo instrumentas, atspindintis gailestingą Kristaus veidą. Kunigas turi būti prieinamas žmonėms, neatstumti ir bet kokiomis aplinkybėmis būti pasirengęs klausyti išpažinties. Ši tarnystė teikia džiaugsmą kunigui, nes per ją siela sugražinama Dievui, paliudijama, kad kiekvienas, net ir labai sužeistas, yra mylimas, svarbus ir reikalingas. Nuodėmklausys turėtų taip kalbėti penitentui, kaip norėtų, kad su juo būtų kalbama. Klausant išpažinties, svarbu nepristigti kantrybės, švelnumo ir mandagumo. Per nuodėmklausį pats Kristus klauso, pataria, atleidžia. Tą liudija ir šv. Faustinos patirtis, kai ji eidavo išpažinties. Kunigui patariama melstis prieš einant klausyti išpažinčių, prašyti Šventosios Dvasios šviesos. Ypač melstis reikia klausant sunkių situacijų. Svarbu kviesti žmones neskubėti, mąstyti ir patiems uoliau melstis. Atgailas reikėtų skirti tokias, kurias būtų lengva atlikti. Patartina sekti ir Arso klebono pavyzdžiu, kuris pats atgailaudavo už savo penitentes. Kunigas turi išsaugoti ištikimybę Bažnyčios mokymui, jautriai, taktiškai pasakyti, jeigu neįmanoma duoti išrišimo, duoti vilties ženklų, tartis dėl kito konkretaus susitikimo.

Reikia, kad pats žmogus norėtų keisti situaciją. Nėra nuodėmės, kurios nebūtų galima įveikti padedant Dievo malonei. Kai žmogaus valia silpna, kai jis nežino, nėra aišku, pakanka žadinti troškimą keistis, norą išeiti iš situacijos. Atgailos sakramentas skirtas ne tik nuodėmėms atleisti, bet ir atverti žmogui naujas jo šventumo siekio perspektyvas, nes tai krikščioniškos tapatybės dalis. Juk kiekvienas žmogus pašauktas vis panašėti į Kristų. Krikščionio pašaukimas – būti šventam ten, kur esi. Kunigas tepataria žmonėms dažniau eiti išpažinties, ugdyti sąžinę, teikia dvasinio gyvenimo gaires. Išpažinties metu yra proga atlikti ir dvasinio vadovavimo tarnystę. Kai kurie nuodėmklausio patarimai penitentui gali padėti rinktis ir nušviesti visą gyvenimo kelią. Dvasinis vadovavimas – nėra konsultavimas Bažnyčios

tas Lietuvos Vyskupų Konferencijos nutarimu ir skiriamas lankantiems jubiliejines Gailestingumo metų šventoves Lietuvoje. Toks dokumentas yra pasaulyje jau seniau žinoma piligriminių kelionių tradicija (pvz., be tokio dokumento Šv. Jokūbo kelyje nepriimama nakvynės).

Dar prieš leidžiantis į kelionę Piligrimo pasas įsigyjamas savo parapijoje arba išduodamas piligrimui pirmojoje jo aplankytoje šventovėje, kurioje yra atvertos Gailestingumo jubiliejaus durys. Kiekvienoje jų (pas budintį zakristijoje ar pačioje šventovėje) piligrimas į savo pasą (vieną pase esančių langelių) galės gauti (arba pats užsidėti) aplankytos šventovės antspaudą. Į tą patį langelį kviečiama įrašyti ir piligrimystės datą.

Taip per metus galima pripildyti šį dokumentą 15 skirtingų atspaudų – atliktos piligriminės kelionės liudijimo ir atminimo ženklų, jog atvira širdimi šiais ypatingais Gailestingumo jubiliejaus metais atsiliepta į Bažnyčios kvietimą leistis į kelią dėl Viešpaties. Šis Piligrimo pasas piligrimui liks kaip brangi Ypatingųjų jubiliejinių metų dovana.

Lietuvoje yra 15 jubiliejinių šventovių, gruodžio 13 d. atvėrusių Gailestingumo duris. Tai visų septynių vyskupijų katedros – Kaišiadoryse, Kaune, Panevėžyje, Šiauliuose, Telšiuose, Vilkaviškyje, Vilniuje, taip pat Šiluvos, Krekenavos, Žemaičių Kalvarijos, Marijampolės bazilikos, Švč. M. Marijos Taikos Karalienės bažnyčia Klaipėdoje, Aušros Vartų koplyčia, Dievo Gailestingumo šventovė bei Šv. Ignoto (Lietuvos kariuomenės) bažnyčia Vilniuje.

Nuo 2015 m. gruodžio 13 d. iki 2016 m. lapkričio 13 d. (Aušros Vartuose – iki lapkričio 20 d.) peržengusiam Gailestingumo duris piligrimui teikiami visuotiniai atlydai. Tam dar reikia atlikti išpažintį, priimti šv. Komuniją ir pasimelsti popiežiaus intencija (tai malda ta intencija, kuria meldžiasi Šventasis Tėvas). Be to,

svarbus pasiryžimas nedaryti jokių, kad ir lengvų, nuodėmių. -gji-

Nauja Lietuvos pranciškonų vadovybė

Sausio 11–15 d. Kretingoje vyko Mažesniųjų brolių ordino Lietuvos Šv. Kazimiero pranciškonų provincijos rinkimų kapitula. Naujuoju provincijos ministru 2016–2022 m. kadencijai išrinktas pranciškonas kunigas br. Algirdas Malakauskis OFM. Pastaruosius trejus metus kun. A. Malakauskis OFM buvo Vilniaus Šv. Pranciškaus Asyžiečio (Bernardinų) parapijos klebonas ir viceprovincijolas. Brolis Algirdas Malakauskis davė amžinuosius įžadus Mažesniųjų brolių ordine 2001 m., o 2002 m. buvo įšventintas kunigu.

Provincijos viceministru tapo dabartinis Pakutuvėnų Šv. Antano Paduviečio parapijos klebonas brolis kun. Andrius Nenėnas OFM.

Taip pat buvo išrinkti keturi provincijos definitoriai, kuriais tapo brolis kun. Evaldas Darulis OFM, brolis kun. Gediminas Numgaudis OFM, brolis kun. Julius Sasnauskas OFM ir brolis kun. Andrius Dobrovolskas OFM.

Lietuvos Šv. Kazimiero pranciškonų provincijai priklausantys vienuolynai yra įsikūrę Vilniuje (prie Bernardinų parapijos), Kretingoje, Kaune (Šv. Jurgio Kankinio bažnyčia ir vienuolynas), Kryžių kalne, Pakutuvėnuose ir Klaipėdoje (prie Šv. Pranciškaus onkologijos centro). Provincijai taip pat priklauso Kenebunkporto vienuolynas JAV ir Toronto Prisikėlimo parapija Kanadoje, kur mažesnieji broliai patarnauja iševivios lietuviams.

Provincijai priklauso 37 amžinųjų įžadų broliai, 3 novicai ir vienas laikinųjų įžadų brolis. Visuotinei Bažnyčiai kaip vyskupai tarnauja du iš šios provincijos kilę pranciškonai – vyskupas Paulius Baltakis OFM ir Telšių vyskupas augziliaras Linas Vodopjanovas OFM.

-bernardinai.lt

mokymo klausimais, o gyvo santykio su Kristumi ugdymas, atvirumo ir vienybės su dangiškuoju Tėvu puoselėjimas. Nuodėmklausio pastangos, pasiaukojimas dažnai ir ilgai laukiant penitentų duos vaisių. Tai iškalbingas ženklas, kad ir Kristus laukia žmonių, juos pasitinka ir jiems atleidžia. Po išpažinties reikia melstis už tuos, kurie šventė šį sakramentą, ir taip žmones lydėti jų gyvenimo kelionėje.

Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas kvietė kunigus nebijoti nuodėmklausio tranystės, uoliau laukti žmonių klausykloje. Patirtis rodo, kad tuomet, kai kunigas laukia ateinančių žmonių, ilgainiui atsiranda daugiau penitentų. Daugiau išpažinčių – sąmoningesnis krikščionių tikėjimas, daugiau pašaukimų. Arkivyskupas kvietė kunigus aktyviau įsitraukti į Gailestingumo jubiliejui skirtų bažnyčių vykdomą nuodėmklausių tarnystę, iš anksto registruotis ir uoliai atlikti šią užduotį. Tam taip pat kviečiami ne tik dieceziniai kunigai, bet ir arkivyskupijoje reziduojantys kunigai vienuoliai. Svarbu žmonėms sudaryti tinkamas sąlygas, kad jie galėtų susitaikyti su Dievu, pažadintų savo norą keistis ir nustatytose šventovėse galėtų pelnyti atlydus. Ganytojas pranešė, kad į Vilniaus Dievo Gailestingumo šventovę rezidentu paskirtas kun. Juozapas Minderis, iki šiol dirbęs Vilniaus Visų Šventųjų bažnyčioje.

Arkivyskupas taip pat kvietė atkreipti dėmesį į *Caritas* darbus parapijose. Svarbu ne tiek vykdomos didelės programos, kiek atvirumas pasidalijimui. Vykdomi gailestingumo darbai – realūs ženklai apie parapiją, jei jų nėra, vadinasi, kažkas ne taip. Kunigas gali telkti žmones, žadinti iniciatyvas, palaikyti kontaktus, kartu su parapijiečiais svarstyti, ką galima nuveikti ten, kur gyvename.

Ganytojas ragino apie visas iniciatyvas, darbus informuoti arkivyskupijos komunikacijos koordinatore, kad idėjos plistų ir kitos parapijos galėtų jomis pasinaudoti. Pavyzdžiui, Vilniaus Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje kartą per mėnesį rengiama maldų už emigravusius į užsienį diena. Panašios iniciatyvos gali plisti ir kitose parapijose. Arkivyskupas pasveikino jubiliejus švenčiančius kunigus.

Vyskupas Arūnas Poniškaitis Vilniaus klebonus kvietė pranešti kurijai apie parapijose esančių ligoninių sielovadą. Skiriant kapelionus, svarbu žinoti, kiek ligoninėje gydoma ligonių, kiek dirba personalo ir kiek parapijoje esantys kunigai šią sielovadą gali apimti. Visų parapijų klebonai ir administratoriai kviečiami įsigyti tentus ir plakatus Gailestingumo metams paminėti, taip pat raginti parapijiečius jungtis į jubiliejines piligrimystes. Keliaujantiems maldininkams jau išleistas Piligrimo pasas, kuriame galima surinkti visų penkiolikos Lietuvos jubiliejinių bažnyčių specialiuosius antspaudus.

-ksb-

Kauno arkivyskupijos kunigų konferencija

Sausio 15 d. Kauno arkivyskupijos kurijoje surengta pirmoji šiais metais kunigų nuolatinio ugdymo konferencija. Šį kartą ji buvo skirta priklausomybių temai bei jų gydymo galimybėms – apie tai su kunigais dalijosi konferencijos svečias kun. Kęstutis Dvareckas.

Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* priklausomų asmenų bendruomenės „Aš esu“ vadovas kun. K. Dvareckas pradėjo savo asmenišku pasidalijimu,

atreipdamas dėmesį, jog bet kokia priklausomybė yra savęs naikinimas, save laikant kažkokiu Dievo „broku“ – taisytinu, slėptinu. Sveikimo kelyje ypač svarbi bendruomenė, kuri leidžia Dievui joje būti ir priimti save tokius, kokie esame. Kun. Kęstučiui tai buvo 2009 m. kardinolo Audrio J. Bačkio palaiminta, nuo kelių narių prasidėjusi priklausomų asmenų bendruomenė „Aš esu“. Nuo 2010 m. bendruomenė tapo *Caritas* struktūros dalimi. Šiandien „Aš esu“ yra reabilitacija, reintegracija, sklaidą Vilniaus arkivyskupijos parapijose vykdanči bendruomenė, kurioje sveikimo keliu eina asmenys, priklausomi nuo alkoholio, narkotikų, azartinių lošimų. Pasak kun. Kęstučio, jaunimas nūdien turi net po kelias sunkias priklausomybes, tad su žmonėmis dirba psichologai, socialiniai darbuotojai, talkina kunigai. Reabilitacijos programos akcentas – ne fizinis darbas, bet darbas su savimi.

„Bendruomenės veikla – kaip baltas lapas, nes nežinome, kaip baigsis kiekvienas atvejis. Stengiamės neatstumti žmonių ir jų situacijų“, – kalbėjo kunigas plačiau papasakodamas apie Vilniaus arkivyskupo kvietimu lankomas parapijas, švietimo darbą rengiant trumpus mokymus, paskatinant maldos, savigalbos grupių steigimąsi. Pasak kun. Kęstučio, norima pasakyti žmonėms, jog ateitis yra, o priklausomybė – liga, kurią, kaip ir kitas ligas, reikia gydyti ir ne siūlomomis „greitomis išėjimais“ – psichotropiniais vaistais, kodavimu, privalomu gydymu ir pan.

Kaip padėti žmogui, kuris nepripažįsta savo problemos? Atsakydamas į šį ir kitus klausimus, svečias pabrėžė, jog priklausomas asmuo turi ne tik, pvz., alkoholizmo problemą. Jos šaknys vidinės, dvasinės, ir ji, deja, nesveikima ir tarp kunigų. Tik paties žmogaus suvokimas, jog tai gydytina liga, lemia sveikimo kelionės pradžia. Artimieji, deja, kartais padaro viską, kad toks žmogus toliau sirgtų. Aplinkiniams spaudžiant prisipažinti, jog priklausomas asmuo yra jų kančios priežastis, šis kovoja už save, priešinasi. Sveikimo kelyje lūžio taškas dažniausiai būna užsimezges sąmoningas žmogaus santykis su Dievu.

Daug dėmesio kun. K. Dvareckas skyrė pagalbai priklausomiems asmenims. „Neapsimesti, kad nematom, bet palaikyti brolių kaip žmogų“, – su kunigais dalijosi svečias, pabrėždamas su tikra meilės intencija išgyvenamą kančią už kitą žmogų, o ne jaučiantis geresniam už kitą („aš negeriu“). Prelegentas, be kita ko, pasidžiaugė vyskupų geranoriškumu, tik svarbu dalytis problemomis, sykiu jas spręsti. Pasak kun. Kęstučio, tik Dievas neklysta klystant žmonėms ir visada padaro savo darbą iki galo.

Konferencijos pabaigoje Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas supažindino kunigus su jiems skirtais ugdymo renginiais bei kitomis sielovados aktualijomis, o kurijos sielovados programos koordinatore Vaida Spangelevičiūtė-Kneižienė pristatė Gailastingumo jubiliejaus metų renginius arkivyskupijoje: tai tradicinė Valentino diena KITAIP vasario 14-ąją „Žalgirio“ arenoje, mokymai parapijų misijų koordinatoriams, zakristijonų, parapijų referentų, maldos grupių vadovų seminarai ir rekolekcijos. Arkivyskupija įsitrauks į „24 valandas Viešpačiui“, o šiemetinių Kryžiaus kelią ketinama organizuoti pro ypač gailastingumo reikalingas vietas. Prieš Arkivyskupijos dieną ir 90-mečio minėjimą vyks Miesto misijų savaitė – atviri evangelizacijos renginiai ir kt.

Arkivyskupas L. Virbalas kunigams trumpai pristatė Gailastingumo jubiliejaus nacionalinį kongresą Vilniuje (gegužės 6–8 d.), Kunigų jubiliejaus regi-

Apdovanojimai

Gruodžio 18 d. Marijampolės kultūros centro didžiojoje salėje vykusiame padėkos vakare aukščiausiu Marijampolės miesto apdovanojimu, Marijampolės globėjo Šv. Jurgio ordinu, už nuopelnus Marijampolės žmonėms buvo apdovanotas Vilkaviškio vyskupijos ganytojas Rimantas Norvila. Vyskupas dėkodamas už apdovanojimą akcentavo, kad juo kartu išreiškiama pagarba ir padėka visiems įvairias bažnytines tarnystes atliekantiems ir artimo meilės darbais šalia esančiam tarnaujantiems pasauliečiams, vienuoliams ir vienuolėms bei kunigams Marijampolės krašte.

Gruodžio 23 d. Marijampolės specializuotuose globos namuose gyvenančiam prelatui Antanui Maskeliūnui „už Sintautų Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios atstatymą bei zonavų krašto žmonių tautinio ir dvasinio pakilimo žadinimą“ suteiktas Šakių garbės piliečio vardas.

Tradiciskai baigdama metus, Šakių rajono laikraščio „Valsčius“ redakcija paskelbia rajono Metų žmogų. Šiais metais šis titulas „už tvirtus pečius, kurie palengvina gyvenimo našta seniems, už jaukų prieglobstį, kuris jiems atstoja namus, už rūpestį, kuriuo jiems lengvinama neįgalumo, nevilties ir vienatvės našta, už meilę, kuria sušildomos užvarbusios širdys“, gruodžio 22-ąją buvo suteiktas Šakių dekanui, Kudirkos Naumiesčio parapijos klebonui kanauninkui Donatui Jasulaičiui.

-Vk-

Sausio 11 d. Kauno rotušėje už 2015 m. gerus darbus, socialines iniciatyvas 12 kauniečių apdovanoti Gerumo kristalais. Tarp apdovanojamųjų yra ir Kauno kunigų seminarijos rektorius mons. Aurelijus Žukauskas. Apdovanojimas įteiktas už aktyvią veiklą įgyvendinant socialinius projektus.

-kait-

Pagerbti jubilatai

Gruodžio 23 d. šv. Mišių pabaigoje Telšių vyskupijos vyskupas Jonas Boruta SJ ir jo augziliaras vyskupas L. Vodopjanovas OFM atminimo ženklais ir gėlių puokštėmis bei gražiais palinkėjimais pasveikino du garbius jubilatus, šiais metais švenčiančius 60 metų kunigystės jubiliejus, – apaštališkąjį protonotarą jubil. Juozapą Pranciškų Gedgaudą ir jo kurso draugą monsinjorą jubil. doc. teol. dr. Vytautą Steponą Brazdeikį, kuris šiais metais mini dar ir garbingą 85-erių metų amžiaus jubiliejų. Jie abu baigė Kauno kunigų seminariją ir 1955 m. gruodžio 18 d. Vilniaus arkivyskupo Julijono Steponavičiaus buvo įšventinti į kunigus.

Garbiuosius jubilatus visų kunigų ir seminaristų vardu taip pat pasveikino ir gausių Dievo malonių bei ilgų gyvenimo metų, vis taip pat ištikimai ir uoliai tarnauti Dievui ir Bažnyčiai palinkėjo Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos rektorius kun. dr. Ramūnas Norkus.

-kasab-

Pasirašytas susitarimas

Sausio 5 d. pasirašytas susitarimas „Būk saugus kelyje“. Jį pasirašė LR Susisiekimo ministras Rimantas Sinkevičius, Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkas arkiv. Gintaras Grušas, Lietuvos automobilių kelių direkcijos direktorius Egidijus Skrodenis, Policijos generalinis komisaras Linas Pernavas.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos sekretariate vykusiame renginyje arkivyskupas Gintaras Grušas akcentavo, kad šiandien matomas valstybės ir Bažnyčios bendradarbiavimo pavyzdys, kuriuo siekiama didesnės žmonių gerovės. Kelias nėra svetimas Bažnyčiai įvaizdis. Ypač šiais Gailėstingumo metais žmonės kviečiami į piligrimines keliones, kurios yra ir gyvenimo kelio įvaizdis. Svarbu kelionė Dangaus link, bet svarbus ir tarpusavio santykis kelionės metu. Pagarba vienas kitam

nius Romoje (birželio 1–3 d.), į mūsų šalį gegužės–birželio mėn. ketinančius atvykti aukštus svečius. Tai Vatikano valstybės sekretorius arkivyskupas Pietro Parolini, Popiežiškojo Grigaliaus universiteto vicerektorius akademiniams reikalams kun. H. Zollner SJ bei Didysis penitenciaras kardinolas M. Piacenza; svečiai ves renginių ciklus, skirtus dvasininkams bei vienuolių nariams Vilniuje ir Kaune.

Arkivyskupas padėkojo už darbą buvusiam arkivyskupijos *Caritas* direktoriui kun. Virginijui Birjotui ir pranešė, kad naujuoju vadovu paskirtas Arūnas Kučikas; supažindino su kai kuriais kitais kurijos darbo pertvarkymais.

-kait-

Telšių vyskupijos kunigų susirinkimas

Sausio 18 d. Telšių vyskupijos dvasininkai susirinkimą pradėjo Žemaitės dramos teatro salėje. Dvasininkus pasveikino ir bendrai maldai – *Rytmetinei* vadovavo vyskupo augziliaras vyskupas Linas Vodopjanovas OFM. Pasimeldus Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ pristatė vyskupijos dekanatuose vyksiančių gavėnios susirinkimų grafiką ir dienotvarkę, pakvietė visus vykti į šv. Valentino dieną Kaune, kur ši šventė švenčiama KITAIP. Vyskupas taip pat pristatė ir panagrinėjo Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos kreipimąsi dėl jaunimo skaistumo ir lytiškumo ugdymo plėtos. Ragino kunigus gerai išstudijavus šį aktualų dokumentą orientuoti darbą su jaunimu ta kryptimi. Ganytojas analizavo vis labiau didėjančią problemą – mokyklų uždarymą parapijose dėl mažėjančio mokinių skaičiaus. Vyskupas kalbėjo, kaip reiktų sukurti parapijose aktyviai veikiančių katechetų ir kitokia parapine veikla užsiimančių žmonių grupę, kuri padėtų klebonams vykdyti aktyvią ir veiksmingą pastoraciją. Tam labai gali pasitarnauti mažą tikybos pamokų krūvį turintys arba visai be darbo pasiliekančios tikybos mokytojai.

Telšių vyskupijos ganytojas taip pat visiems pristatė naujos knygos apie šviesaus atminimo mons. Kazimierą Vasiliauską autorę Ramunę Sakalauskaitę ir pats pasidalijo prisiminimais apie garbųjį dvasininką, kaip jis su savo tėveliu, taip pat kentėjusiu lageryje, susitikdavo iš lagerio grįžusį K. Vasiliauską ne tik Lietuvoje, bet ir Latvijoje, kai pastarasis ten gyveno ir dirbo. Vyskupas J. Boruta SJ išryškino šios kilnios asmenybės uolumą, tikėjimą, meilę ir atidumą kitam žmogui. Jis su monsinjoru kartu ddarbavosi atgautoje Vilniaus arkikatedroje bazilikoje ir jo prisiminimai išspausdinti minėtoje knygoje.

Pačią knygą, jos atsiradimo istoriją, surinktą medžiagą apie mons. K. Vasiliauską ne vien tik kunigams, bet ir nemažam būriui tikinčiųjų, susirinkusių į knygos pristatymą, išsamiai pristatė autorė Ramunė Sakalauskaitė. Knyga „Gyvenimas, koks jis buvo...“ gimė iš autorės gražaus ir ilgai trukusio bendravimo su mons. K. Vasiliausku. Autorė pabrėžė monsinjoro mokėjimą bendrauti, citavo dvasininką. Po įdomaus ir išsamaus knygos pristatymo konferencijos dalyviai galėjo minėtą knygą įsigyti, pabendrauti asmeniškai su autore.

12 val. Telšių vyskupijos katedroje šv. Mišių koncelebracijai vadovavo Telšių vyskupijos vyskupas J. Boruta SJ, koncelebravo jo augziliaras vyskupas L. Vodopjanovas OFM, vyskupijos kunigai, liturgijoje patarnavo du diakonai ir Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikai.

Šv. Mišių pradžioje melstasi *Dieninės* malda, kuriai vadovavo vyskupas L. Vodopjanovas OFM. Jis taip pat pasakė ir pamokslą, jame išryškindamas Maldų už krikščionių vienybę savaitę. Pamokslininkas kalbėjo, jog visi krikščionys, nors ir būdami skirtingi, yra pakviesti mylėti Dievą ir žmogų. Tai mus visus vienija, kad ir kokiai krikščioniškai bendruomenei žmogus priklausytų. Skirtumai neturėtų būti išryškunami, kai visi pakviesti gyventi vykdam Didįjį Dievo ir artimo meilės įsakymą. Po šv. Mišių melstasi prie vyskupo kankinio Dievo tarno Vincento Borisevičiaus kapo Telšių vyskupijos Katedros kriptoje.

Susirinkimo pabaigoje dvasininkai iš vyskupo rankų gavo dovanų puikią knygą – VŠĮ Jėzuitų ekonomo tarnybos išleistą Mary Eberstadt „Nevykėlio laišakai“.

-kasab-

Šeimų šventė

Kaune

Gruodžio 27 d., Šventosios Šeimos sekmadienį, Kauno arkikatedroje arkivyskupas Lionginas Virbalas, pradėdamas iškilmingą Eucharistijos liturgiją, kvietė melsti gerąjį Viešpatį, kad jis visus jungtų su savimi ir vienus su kitais.

Šią pagrindinę Šventosios Šeimos sekmadienio Eucharistiją Kauno arkikatedroje šventė gausiai susirinkę tikintieji, tarp jų buvo daug sutuoktinių porų, jaunų šeimų netgi su pačiais mažiausiais vaikeliais ant rankų. Visi iškilmės dalyviai prieš jai prasidedant arkikatedroje buvo pakviesti į bendrą šeimų rožinio malda, o liturgijos pabaigoje Bažnyčios palaiminimą priėmusios šeimos rinkosi Kauno arkivyskupijos konferencijų salėje, kurioje jaukia kalėdinę šventę surengė arkivyskupijos Šeimos centras. Šio centro rūpesčiu, talkinant jauniesiems savanoriams, vaikai šv. Mišiose bei vėliau šventėje galėjo dalyvauti su savo bendraamžių būreliu.

Kauno arkivyskupo vadovaujamą iškilmingą Eucharistiją koncelebravo prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas, kun. Artūras Kazlauskas. Vėliau homiliją sakęs arkivyskupas darsyk atkreipė dėmesį į Šventąją Šeimą, sykiu paminėdamas, jog ir paprastų šeimų patirtis gali būti įkvepianti, ypač kai jos ne žodžiais, bet savo pavyzdžiu perduoda tikėjimą vaikams. Šeimoje tenka kantriai laukti augimo vaisių, joje ypač reikia kantrybės, padėti vienas kitam augti. Pasak ganytojo, Kalėdos siejamos su tam tikra idilija, tobulu paveikslu, tačiau iš tiesų Evangelija kalba apie ieškojimą, išgastį, nesupratimą. Daugelis šeimų tai patiria. Tačiau Šventojoje Šeimoje yra tas, kuris jungia. Tai Jėzus, kuris keliauja su savo šeima. Homilijoje šeimos kviestos pamatyti gerus dalykus, gražias akimirkas. „Visiems, ypač šeimoms, linkiu artumo, supratimo, atjautos, gailestingumo“, – šiuo palinkėjimu savo homiliją užbaigė arkivyskupas L. Virbalas.

Krikščioniškos šeimos grožį liudijančios šeimos, aktyvūs šeimų bei sužadėtinių sielovados pagalbininkai vėliau susirinko Kauno arkivyskupijos konferencijų salėje, kur buvo apdovanoti muzikinėmis dovanomis, darsyk pasveikinti Kauno arkivyskupo L. Virbalas, patys liudijo savo šeimų gyvenimą, vaišinosi agapėje.

Arkivyskupijos Šeimos centro kvietimu šeimas pasveikino ir arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius. Ganytojas padaršino šeimas pabrėždamas,

turi reikštis kiekvieną dieną, taip pat ir per santykius keliuose. „Siekiami perkeisti žmonių širdis ir išsaugoti gyvenimus“, – akcentavo arkivyskupas džiaugdamsis, kad šis susitarimas atnaujinamas Gailestingumo metų pradžioje, ir linkėdamas gailestingumą ne tik priimti, bet ir juo dalytis.

Susitarimas „Būk saugus kelyje“ buvo vykdomas nuo 2009 metų, o pasibaigus jo terminams atnaujintas 2016-aisiais. Bendromis pastangomis pasiektas, kad per praėjusį dešimtmetį du kartus sumažėjo eismo įvykių, žuvo du kartus mažiau žmonių. Pasirašiusieji vieningai sutarė, kad tik gerai koordinuojamos pastangos ir bendras darbas leidžia pagerinti padėtį keliuose.

-vilnensis.lt-

Pasirašytas savižudybių prevencijos memorandumas

Gruodžio 17 d. Vilniaus m. savivaldybėje pasirašytas savižudybių prevencijos memorandumas. Memorandumą taip pat pasirašė ir Vilniaus arkivyskupijos Caritas direktorius Linas Kukuraitis.

VA Caritas įsipareigojo organizuoti savižudybės rizikos ženklų ir pirmosios psichologinės pagalbos mokymus Vilniaus arkivyskupijos kunigams, Caritas veiklų vadovams ir socialiniams darbuotojams. Taip pat organizuoti mokymus Vilniaus miesto parapijose veikiantiems Caritas savanoriams, kurie būtų pasiruošę atpažinti ir reaguoti į savižudybės riziką.

Memorandumu įsipareigota siekti, kad savižudybių rodiklis Vilniaus mieste neviršytų 10/100 tūkst. gyventojų. Memorandumą pasirašiusios sveikatos priežiūros įstaigos ir nevyriausybines organizacijos susitarė savižudybių prevencijoje veikti bendrai, koordinuoti tarpusavio veiksmus. Tikimasi, kad Vilnius gali tapti efektyviai veikiančios savižudybių prevencijos pavyzdžiu kitoms šalies savivaldybėms.

-vilnensis.lt-

Atlaidai Žemaičių Kalvarijoje

Sausio 4 d. Žemaičių Kalvarijos šventovėje vyko pirmieji atlaidai šiais Gailestingumo metais. Šv. Mišioms vadovavo vyskupas Jonas Boruta SJ, jo augziliaras vyskupas Linas Vodopjanovas OFM, būrelis kunigų, liturgijoje patarnavo keturi diakonai ir Telšių kunigų seminarijos klierikai. Tą dieną visi atlaidų dalyviai galėjo įsigyti piligrimų pasą ir jame gauti žymą apie savo dalyvavimą pamaldose.

Praėjus pro šventovės jubiliejines Gailestingumo duris piligrimams buvo perskaityta ištrauka iš popiežiaus Pranciškaus bulės dėl Gailestingumo ypatingojo jubiliejaus paskelbimo, išsamiai pristatytos atlaidų gavimo sąlygos šiais Gailestingumo metais šioje šventovėje, sukalbėta Gailestingumo jubiliejaus malda. Pirmasis į piligrimų pasą, praėjęs pro jubiliejines duris, pasirašė ir jubiliejiniu antspaudu jį pažymėjo Telšių vyskupijos ganytojas, po to tokias žymas gavo ir visi dvasininkai bei piligrimai. Piligrimai paraginti Gailestingumo jubiliejiniams metais aplankyti dar dvi šventoves Telšių vyskupijoje – Telšių vyskupijos katedrą ir Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės bažnyčią – bei kitų vyskupijų tiek Lietuvoje, tiek ir už jos ribų jubiliejines šventoves.

Per pamokslą vyskupas L. Vodopjanovas OFM kalbėjo apie Jėzaus Kristaus gimimo švenčių prasmę ir Šv. Šeimos gyvenimo pavyzdį šių dienų žmogui. Vyskupas išryškino sunkumus, su kuriais nuolat susidūrė Šventoji Šeima, pabrėžė būtinybę pasitikėti Viešpačiu ir mokytis gyvenimo išminties bei semtis stiprybės būtent iš Šventosios Šeimos narių. Gailestingumo metais visi pakviesti pasitikėti Dievo Gailestingumu ir būti gailestingumo apaštalais savo aplinkoje.

Šv. Mišių metu giedojo jungtinis Žemaičių Kalvarijos šventovės ir Akmenės dekanatų parapijų chorų atstovų jungtinis choras, vadovaujamas vargonininkės Kristinos Kondratavičienės.

kokia graži yra vyro ir moters santuoka grįsta šeima. Tik tokioje šeimoje gali augti laimingi vaikai, o ji pati yra tvirtas normalios valstybės pamatas. Tačiau nors šeima įtvirtinta Konstitucijoje kaip visuomenės ir valstybės pamatas (38 str.), šiandien, pasak ganytojo, kyla daugybė prieštaravimų dėl to, kas yra šeima, koks yra šeimos sąvokos turinys. Šeimos institutas ypač stipriai blaškomas šiandienos vėjų: partnerysčių, lyčių lygybės, vienos lyties santuokų propagavimo ir siekimo tai įteisinti, demografinių problemų ir pan. „Stipri šeima turi tapti sėkmės istorija, madinga siekiamybe, kurią savo tikslu kels ir ateities kartos“, – sakė arkiv. S. Tamkevičius.

Šiauliuose

Sausio 3 d. surengta Šiaulių vyskupijos Šeimų šventė buvo skirta popiežiaus Pranciškaus paskelbtiems jubiliejiniams Gailestingumo metams. Ši kasmetė šventė – graži šeimų tradicija metus pradėti kartu švenčiant Eucharistiją. Ji vyko jau penkioliktą kartą. Kiekvienais metais į Šiaulių areną suplūsta keli tūkstančiai žmonių iš visos Lietuvos. Joje dalyvauja ir vietinės valdžios atstovai, politikai, Seimo nariai su savo šeimomis. Šventę organizavo Šiaulių vyskupijos kurija, Šiaulių vyskupijos šeimos centras, Šiaulių miesto savivaldybė.

Šventė prasidėjo iškilmingomis šv. Mišiomis. Joms susikaupti, giedodami giesmes, padėjo iš Mažeikių atvykę Arūnas Raudonius su žmona Lina.

Šv. Mišias aukojo apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Pedro Lopez Quintana, Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius SJ, Šiaulių vyskupijos kunigai. Koncelebracijai vadovavo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Prie altoriaus, esančio arenos gilumoje, vyskupai ir kunigai atėjo iškilminga procesija. Šv. Mišių metu giedojo Šiaulių valstybinis kamerinis choras „Polifonija“, vadovaujamas Tomo Ambrozaičio.

Per pamokslą Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis mintis apie šeimas bei svarbą joms išlikti stiprioms tikėjimu vykdant Dievo valią siejo su gailestingumu: „Gailestingumo metų proga ypač turime suprasti, kad kiekvienam šeimos nariui būtina žvelgti į gailestingąją Dievo meilę ir mokytis atleidimo.“ Gailestingumas, atleidimas prasideda nuo nuoširdžios išpažinties, kurios metu atsiprašoma Dievo už klaidas. Kiti žingsniai – kiekvieną dieną bendrauti su Viešpačiu ir skirti jam pirmąją vietą. „Tada iš tiesų šeimos gyvenimas tampa Viešpaties valios vykdymu“, – sakė vyskupas. Tragedijas šeimoje ganytojas siejo su šeimos gyvenimo laivo sudužimu į nuodėmės uolas. Nuo tokių audrų labiausiai nukenčia vaikai, todėl mokyklose daug nelaimingų jaunuolių, daug grubumo, nesusikalbėjimo, netgi minčių apie savižudybę. Šeimose nepajuntamas tikras laimės gyvenimas, nes sutuoktiniai mano, kad patys, savo jėgomis, sukurs laimę. Šis kelias dažnas ir neteisingas. Svarbu sugrįžti į šeimą kitu – meilės ir tikėjimo keliu. Vyskupas linkėjo, kad šeimose būtų ilgimasi kiekvieno kūdikio, kuris turi ateiti. Tikinčią šeimą ganytojas lygino su sparnus išskleidusiu ereliu, kylančiu į tobulumo aukštumas. Svarbu, kad šeimos turėtų tvirtus tikėjimo sparnus. Aro įvaizdžiu ganytojas pasinaudojo kalbėdamas ir apie Bažnyčią: „Bažnyčia yra tarsi aras, kuris neša kiekvieną savo tikintį vaikutį ant savo nugaros“, – sakė Šiaulių vyskupas. Baigdamas pamokslą ganytojas linkėjo, kad šeimos būtų tvirtos, galingos, ištikimos ir jautrios, nes tik tvirtos šeimos gali būti laimingos Lietuvos ateities garantas.

Po pamokslo tradiciškai visi šventėje dalyvavę sutuoktiniai atnaujino Santuokos priesaiką. Po šv. Mišių nuotaikingą muzikinę programą dovanavo

Šiaulių simfoninis orkestras, dirigentas Julius Geniušas, bei Lietuvoje gerai žinomi solistai: Lilija Gubaidulina, Rafailas Karpis, Liudas Mikalauskas, Virgilijus Noreika ir Rita Preikšaitė. Šventė baigta bendra Šiaulių vyskupo vadovaujama giesme „Viešpaties palaima visada telydi mus“.

-kait, irat-

Malda už tautas

Sausio 17-osios sekmadienį, minint Migrantų ir pabėgėlių dieną, Kauno arkikatedroje 12 val. šv. Mišiose melstasi už tautas, o po Mišių arkivyskupijos konferencijų salėje surengta Tautų popietė. Šią ypatingą dieną šv. Mišių pamokslas santrauka buvo perteikta ir anglų kalba, o Visuotinė malda – net keliomis kalbomis, be kitų maldavimų, gailestingąjį Tėvą prašant gailestingumo įvairių rasių, tautų ir tikėjimo žmonėms.

Paminėdamas, jog ne visi žmonės gali gyventi savo tėvynėje, daugybė jų pasaulyje ieško prieglobsčio svečiose šalyse, liturgijai vadovavęs Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas atkreipė dėmesį, jog daug kitų tautų ir šalių žmonių šiandien gyvena, dirba, mokosi mūsų šalyje, tarp mūsų, tad pakvietė tą sekmadienį melsti daugiau jautrumo vieni kitiems.

Vėliau per pamokslą arkivyskupas pabrėžė Marijos pagalbą Galilėjos Kanos vestuvėse išsibaigus vynui, jos motinišką jautrumą suvokti tai, ko kiti dar nepastebi – meilės poreikį. Kas myli, visuomet mato, ko kitas stokoja, dėl ko kenčia. „Atidžiai apsidairę ir šiandien pamatytume daugybę stokojančių – ne tik medžiaginių dalykų, bet dar labiau džiaugsmo, sutarimo, ramybės – šeimose, darbovietėse, visuomenėje. Taip pat bendrystės, atjautimo, gailestingumo“, – sakė ganytojas. Pasak ganytojo, tik ten, kur yra Jėzus, kur mes esam su Juo, viskas tampa prasminga, nes viskas perkeičiama. Kai klausomės Jėzaus, vanduo tampa vynu, sunkios pastangos – džiugiu laimėjimu, įtarumas – jautriu susitikimu.

Vėliau arkivyskupijos konferencijų salėje Gailestingumo jubiliejaus proga surengta Tautų popietė. Pirmasis tokio pobūdžio renginys ir nepasižymėjo masiškumu, tai buvo trumpa valandėlė prie kavos ir arbatos puodelio nuoširdžiai pabendraujant su kelių tautų žmonėmis, jau senokai, 7–15 metų, gyvenančiais Lietuvoje. Svečiai pasakojo, ką veikia ir kaip jaučiasi gyvendami svetur.

VDU studijuojanti Maria Chose iš Argentinos ypač džiaugėsi, jog popiežius Pranciškus yra būtent iš jos šalies. Į Lietuvą studijuoti ji atvyko būdama 19 metų, tačiau čia sėkmingai prisitaikė (taip pat ir prie šaltesnio klimato), rado draugų, puikiai kalba lietuviškai. KTU Viešojo administravimo ir šeimos teisės dėstytoja Maria iš Ispanijos taip pat puikia lietuvių kalba minėjo lietuvių šiltumą ir nuoširdumą, kurie atsiveria užmezgus artimesnius ryšius. Nuo 2008 m. Lietuvoje gyvenantis, Kaune daugeliui pažįstamas Petrašiūnų parapijos klebonas lenkas kun. Tomaszas OFM Cap. visus pradžugino lenkiškomis giesmėmis, o lietuviai sudainavo liaudišką dainą.

Svečiai sulaukė daug klausimų, ypač įdomūs buvo jų pastebėjimai apie mūsų religinį gyvenimą. Jie minėjo nuoširdų lietuvių pamaldumą, tačiau, lygindami su savo šalimis, mato jaunimo išsipareigojimo parapijų bendruomenėse stoką, pasigenda bendro giedojimo bažnyčiose, kuo pasižymi, pvz.,

Po šv. Mišių bazilikoje eitas Kryžiaus kelias, kuriam vadovavo ir Didžiąją Šventojo Kryžiaus relikviją nešė ir ja kiekvienoje stotyje tikinčiuosius laimino vyskupas L. Vodopjanovas OFM. Buvo giedamos Žemaičių Kalvarijos Kalnų giesmės, sakomi kunigų pamokslai, o po Kryžiaus kelio, pasimeldus popiežiaus intencijomis, abu vyskupai suteikė piligrimams ganytojiškąjį palaiminimą.

-kasab-

Merkelio Giedraičio konsekavimo Žemaičių vyskupu 440 metinės

Sausio 16 d. sukako 440 metų nuo kunigaikščio Merkelio Giedraičio konsekavimo Žemaičių vyskupu. Vyskupas Giedraitis yra viena ryškiausių istorinių asmenybių Bažnyčioje Lietuvoje, laikomas antruoju Žemaitijos krikštytoju ir lietuviškos knygos pradininku Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje.

Katalikų Bažnyčios ganytojo Lietuvoje paliktus šventumo pėdsakus 1959 m. prisiminė šv. popiežius Jonas XXIII Merkelio Giedraičio mirties 350 metų proga. Laiške Lietuvos vyskupams *Ut Filiis* popiežius Jonas XXIII didžiai įvertino Merkelio Giedraičio gilų tikėjimą ir pasišventimą siekti Bažnyčios gerovės vykdant anuomet ką tik pradėtas reformas.

Merkelį Giedraitį, kuris „uoliu apaštalavimu parodė, ką reiškia kovoti už katalikų tikėjimą ir ginti jį visomis savo jėgomis“, apaštališkajame laiške *Sescentesima anniversaria* 1987 m. prisiminė ir šv. Jonas Paulius II. Pasak lenko popiežiaus, „vyskupas Giedraitis pažadino tikrą dvasinį atgimimą rūpindamasis kunigų parengimu, statydamas naujas bažnyčias ir asmeniškai vykdydamas tautos katekizaciją gimtąja lietuvių kalba“.

Kartais į Žemaičių vyskupą Merkelį Giedraitį kreipiamasi kaip į Dievo tarną, kai kada kalbama kaip apie kandidatą į Dievo tarnus. Pasak portalų, skirtų šventųjų gyvenimui ir žinių apie juos

sklaidai *angelorum.lt*, per didįjį Bažnyčios jubiliejų 1900-aisiais, JAV lietuviai kreipėsi lotyniškai ir lietuviškai spausdintu raštu (redagavo A. Dambrauskas) „Balsas Amerikos lietuvių“ į Šventąjį Tėvą Leoną XIII, kad į šventųjų skaičių būtų įrašyti vysk. Merkelis Giedraitis ir jėzuitas Andrius Rudamina SJ. Lietuvos Katalikų žinyne (2015 metų) beatifikacijos bylų sąrašė vyskupo Merkelio Giedraičio vardas neįrašytas.

Kun. Stasio Ylos maldaknygėje „Tikiu Dievą“, išleistoje JAV 1964 metais, skyriuje „Šventųjų Lietuva“ tikintieji raginami prisiminti, kad „Bažnyčia nedraudžia privačiai melstis į visus tuos, kurie mirė šventa mirtimi kaip kankiniai ar išpažinėjai savo tautoje. Galime melsti jų užtarimo sau ir savo tautai ir kartu melsti jiems altoriaus garbės, kad mūsų tautai nestigtų viešai pripažintų šventųjų.“

Toliau paminėtas būtent vysk. Merkelis Giedraitis kviečiant taip melstis: „Viešpatie, tu davei mums šviesų žiburį – vyskupą Merkelį. Tu jį iškelei kaip tvirtą ažuolą tada, kai mūsų protėviai svyravo ir blaškėsi, audrų įsupti, klaidų supainioti. Jis buvo uolus ir pasišventęs ganytojas, ieškojęs paklydusių sielų, gydęs jų žaizdas, gražinęs juos tavo prieglobstin. Jis buvo tiesus ir drąsus, gindamas tavo Bažnyčios teises. Teikis, Viešpatie, šį savo tarną ir mūsų tautos dvasinį gaivintoją paženklini šventųjų garbe, kad, naujai sušvitęs altoriuje, stiprintų mus dabartinėse sutemose, grūdintų kovose, telktų mus aplink vienintelį išganymo šaltinį Jėzų Kristų, mūsų Viešpatį. Amen.“

Merkelio Giedraičio, buvusio Vilniaus kanauninko, tiksli gimimo data nežinoma, tačiau dažnai nurodoma ta pati konsekrovimo vyskupu, t. y. sausio 16-sios data, kaip gimimo metus apytikriai nurodant 1536-uosius, t. y. prieš 480 metų. Ganytojas vadovavo Žemaitijos vyskupijai 33 metus iki mirties Varniuose 1606 m.

-vr-

Argentinios katalikai. Argentinios atstovė, jauna studentė, gražiai atsiliepė apie lietuviškus atlaidus – tokių atlaidų nėra jos šalyje. Ji su džiaugsmu kasmet dalyvauja jai patraukliuose Šiluvos atlaiduose.

Popietė užbaigta visų tautų žmones – Dievo vaikus jungiančia Viešpaties malda „Tėve mūsų“ ir arkivyskupo L. Virbalo palaiminimu.

-kait-

Mirė kan. jubil. Petras Budriūnas (1935–2015)

Gruodžio 18 d. Panevėžyje mirė kanauninkas jubilias Petras Budriūnas. Kun. Petras gimė 1935 m. sausio 23 d. Biržų rajone, Gulbinų kaime. 1943–1956 m. lankė Gulbinų pradinę, Kirdonių septynmetę ir Pabiržės vidurinę mokyklą. 1956–1959 m. atliko privalomąją karinę tarnybą sovietų kariuomenėje, Gurjevsko aviacijos mechanikų mokykloje įgijo lėktuvų mechaniko išsilavinimą. Grįžęs dirbo Kraštų plytų fabrike.

1960 m. įstojo į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją. 1965 m. balandžio 13 d. vysk. Petro Maželio iššventintas kunigu. Kunigiškąją tarnybą pradėjo Rokiškyje, nuo 1969 m. vikaru tarnavo Anykščiuose. 1976 m. paskirtas į Papilio parapiją, 1978–1982 m. sykiu aptarnavo ir Kvetkus. 1982 m. paskirtas į Vabalninko ir Geidžiūnų parapijas, po metų iškeltas į Krekenavos parapiją, kur klebono pareigas ėjo iki 2011 m. Keletą metų sykiu aptarnavo Vadaktėlių parapiją, devynerius metus buvo Panevėžio–Krekenavos dekanato dekanas. Vyskupo J. Preikšo 2001 m. birželio 12 d. paskirtas Panevėžio katedros kapitulos kanauninku. Nuo 2011 m. talkino Krekenavos parapijoje kaip altaristas, nuo 2014 m. rudens šią tarnybą vykdė Panevėžio Kristaus Karaliaus katedroje.

Gruodžio 19 d. kan. jubil. Petras Budriūnas buvo pašarvotas Panevėžio Kristaus Karaliaus katedros kriptoje, o sekmadienį popiet pervežtas į Krekenavos Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų baziliką. Laidotuvų šv. Mišios aukotos gruodžio 21 d. Kunigas palaidotas bazilikos šventoriuje.

-P-

Nauji leidiniai

Gilbert Keith Chesterton. Rutulys ir kryžius. Iš anglų k. vertė Andrius Navickas. – Vilnius: VŠĮ *Aštuntoji diena*, 2015. – 248 p.: iliustr.

Tai žymaus anglų rašytojo G. K. Čestertono grožinis kūrinys, parašytas 1909 m. Kartais jis įvardijamas kaip trileris, kaip satyra ar net nuotykių apysaka jaunimui, ir iki šių dienų vis pasirodo naujų jo leidimų. Paradoksalu, tačiau XX a. pradžioje rašyta knyga visiškai nepraranda aktualumo, kaip ir pagrindinis joje gvildinamas klausimas – vertybių vaidmuo mūsų gyvenime. Kataliko ir ateisto „dvikovoje“ veriasi dabartinio pasaulio alegorija, šmaikštūs veikėjų pokalbiai kviečia susimąstyti, nelikti abejingiems.

„Politika yra gailestingumo darbas“

(KAP) Sausio 17 d. Vatikane vykusioje spaudos konferencijoje buvo pristatyta Romoje ir Maniloje vyksiančių dviejų apaštališkųjų Dievo Gailestingumo kongresų programa. Ją pristatė kardinolas Christophas Schönbornas, nuo 2008 m. vadovaujantis apaštališkųjų Gailestingumo kongresų tarybai.

Romoje kovo 31–balandžio 4 d. vyksiančio Europos Gailestingumo kongreso (EACOM) programoje ypatingas dėmesys skiriamas migrantų ir pabėgėlių problematikai. Kardinolas Ch. Schönbornas apgailestaudamas sakė, kad Europoje vėl atsirado „geležinė uždanga“, nors ji reiškiasi kitais būdais. Jis priminė, kad Europai teko iškentėti šimtmečiais vykusius karus tarp krikščionių. Dabar iš išorės plūstantys atvykėliai ir pabėgėliai kelia Europai didžiulį iššūkį, todėl vėl gražinamos valstybių sienos ir skiriančios ribos. Pasak kardinolo, dorojantis su imigracijos iššūkiu reikia atsargumo, artimo meilės ir gailestingumo; reikia įveikti baimes ir naujas nacionalizmo apraiškas. Jis atkreipė dėmesį į kilusią „neonacionalizmą bangą“.

Vienos arkivyskupas ta proga kritikavo Europos vyskupų konferencijų tarybą (CCEE) dėl to, kad Europos vyskupai nesugebėjo paskelbti bendro pareiškimo, kuriame būtų drąsinama pasitikti imigracijos iššūkį, taip pat nepateikė Europai tekusios pabėgėlių dramos priežasčių analizės, nurodant problemas Artimuosiuose Rytuose ir Afrikoje. Kardinolas vylėsi, kad Europos vyskupams šia tema pavyks prabilti vienu balsu.

Pasak kardinolo Schönborno, Bažnyčia ir tikintys politikai gali labai daug padaryti reikšdami gailestingumą pabėgėlių ir migrantų atžvilgiu. Jis pabrėžė, kad „gera politika yra gailestingumo darbas“, ir nurodė konkretų pavyzdį: kova su korupcija yra gailestingumo darbas. Gailestingumo darbą atlieka politikai, kurie drąsiai, net rizikuodami gyvybe, kovoja su korupcija.

Politinio veikimo srityje Vienos kardinolas nurodė kaip pavyzdį vieną iš Europos vienijimosi tėvų Robertą Schumaną. Romoje vyksiančiame Gailestingumo kongrese pranešimą skaitys šio politiko beatifikacijos proceso vicepostulatorius. Pasak kardinolo Ch. Schönborno, Roberto Schumano pavyzdys galėtų pamokyti Europos politikus spręsti pabėgėlių problemą: jis savo asmeniu, ypač tikėjimu, vienijo prancūzų ir vokiečių kultūras. Jo inicijuotas Europos vienijimas buvo „taikos ir gailestingumo projektas“.

Pasak kardinolo Christopho Schönborno, Dievo gailestingumo kongresai yra naujas dalykas Bažnyčioje: mintis juos rengti atėjo po Dievo gailestingumo puoselėtojo popiežiaus Jono Pauliaus II mirties. Tarp šios idėjos iniciatorių jis minėjo kardinolus Stanisławą Dziwiszą, Audrį Juozą Bačkį, Luis Tagle ir Jean-Louis Tauraną. Pirmasis tarptautinis apaštališkasis Dievo gailestingumo kongresas vyko Romoje 2008 m. minint popiežiaus Jono Pauliaus II „grįžimo į Tėvo namus“ trečiąsias metines. Kardinolas Ch. Schönbornas taip pat pabrėžė, jog atsiranda tam tikros įtampos tarp skirtingų „gailestingumo pamaldumo mokyklų“. Romoje vykiantis EACOM kongresas turi parodyti, kad gailestingumas nepriklauso tai ar kitai „mokyklai“, bet yra svarbiausia krikščionybės, taip pat dialogo tarp religijų tema.

Romoje vyksiančiame kongrese apie „gailestingumo veidų“ raiškos įvairovę liudys atstovai iš Austrijos, Čekijos, Ispanijos, Lenkijos, Lietuvos, Rumunijos, Vokietijos.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

LVK generalinis sekretoriatas / kun. Kęstutis Smilgevičius
Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / kun. Žydrūnas Kulpys
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 670 egz.

ISSN 1392-6098